

Π1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ 2024-2028

ΙΟΥΛΙΟΣ 2025

CONGENIUS CONSULTING & SYSTEMS I.K.E.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ & ΑΛΛΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΓΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 6 – Τ.Κ. 17561 – Π.ΦΑΛΗΡΟ
ΤΗΛ.: 2109830686 Α.Φ.Μ.: 801419879
Δ.Ο.Υ.: ΚΕΦΟΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΡ.Γ.Ε.ΜΗ.: 156421501000

Παναγιώτης Καμάτσος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	2
I. Σκοπός και Χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	2
II. Μεθοδολογία κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος	5
Κεφάλαιο 1: Συνοπτική Παρουσίαση της Περιοχής του Δήμου Γορτυνίας	10
1.1 Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Γορτυνίας	10
1.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	43
1.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός	77
1.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση	99
Κεφάλαιο 2: Συνοπτική περιγραφή του Δήμου Γορτυνίας ως Οργανισμού	118
2.1 Εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Γορτυνίας	118
2.2 Δημοτική περιουσία του Δήμου Γορτυνίας	120
2.3 Οικονομικά στοιχεία του Δήμου Γορτυνίας	121
2.4 Συμπεράσματα.....	122
Κεφάλαιο 3: Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης	124
3.1 Ανάλυση Εσωτερικού-Εξωτερικού Περιβάλλοντος - SWOT Ανάλυση.....	124
3.2 Διατύπωση των Κρίσιμων Ζητημάτων Ανάπτυξης	135
Κεφάλαιο 4: Στρατηγική Δήμου Γορτυνίας και Αναπτυξιακές Προτεραιότητες	138
4.1 Στρατηγικές και Πολιτικές	138
4.2 Το όραμα και οι κατευθυντήριες αρχές του Δήμου Γορτυνίας	161
4.3 Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου Γορτυνίας.....	163
4.4 Άξονες προτεραιότητας, Μέτρα και Στόχοι του Στρατηγικού Προγράμματος	165
4.5 Ενδεικτικές Δράσεις και Προσκλήσεις	169
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	171

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Εισαγωγή

Ι. Σκοπός και Χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Ορισμός

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των ΟΤΑ α' βαθμού αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης, ευθυγραμμισμένο με τον περιφερειακό και εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό. Περιλαμβάνει υποδομές, τοπικές επενδύσεις και βελτιώσεις στην οργάνωση και λειτουργία των ΟΤΑ, με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το πρόγραμμα καθορίζει στρατηγικούς στόχους και προτεραιότητες, εξειδικεύοντας δράσεις για την επόμενη πενταετία.

Θεσμικό Πλαίσιο

Σύμφωνα με το άρθρο 203 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α') «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ)», στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι υποχρεούνται να εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα. Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) και με το άρθρο 175 Ν.4555/2018 (Πρόγραμμα Κλεισθένης), επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α' βαθμού. Αυτά περιλαμβάνουν άξονες προτεραιότητας για την τοπική ανάπτυξη και αποσκοπούν στην υλοποίηση του αναπτυξιακού τους σχεδιασμού. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Επιχειρήσεών τους, με παράλληλη εξειδίκευση των δράσεων της πενταετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών (άρθρο 206 παρ. 1 του Ν. 3463/06 και άρθρο 175 Ν.4555/2018). Οι θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στη μόνιμη εγκαθίδρυση διαδικασιών προγραμματισμού και παρακολούθησης στους ΟΤΑ, εμπλέκοντας ενεργά το ανθρώπινο δυναμικό. Το πρόγραμμα εστιάζει στη δημιουργία δομών για τη σταθερή παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων. Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος απαιτεί συμμετοχή από αιρετούς, υπηρεσιακά στελέχη και την τοπική κοινωνία, διασφαλίζοντας τη σύγκλιση με τον περιφερειακό και εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό. Η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίστηκαν με την Υπουργική Απόφαση 18183/2007 και το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007. Οι διαδικασίες αναθεωρήθηκαν με την εφαρμογή του Ν.3852/2010 και την Απόφαση 5694/2011 του Υπ. Εσωτερικών.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Κύρια Χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) έχουν μια ενιαία δομή, που καλύπτει όλες τις διοικητικές και γεωγραφικές υποενότητες του δήμου και περιλαμβάνουν στρατηγικές επιλογές, επιχειρησιακό σχέδιο και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης. Για την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, καθώς και προτεραιότητες που προκύπτουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα και άλλα αναπτυξιακά προγράμματα. Τα ΕΠ πρέπει να εναρμονίζονται με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό και να είναι συμβατά με τον τοπικό σχεδιασμό.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενός δήμου χρησιμεύει ως εργαλείο για την ανάπτυξη, έχοντας τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης: Περιλαμβάνει υποδομές και τοπικές επενδύσεις, καθώς και βελτίωση των δημοτικών υπηρεσιών.
2. Πενταετές Πρόγραμμα Δράσης: Αντικατοπτρίζει τη βούληση της Δημοτικής Αρχής και τις προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού.
3. Καθημερινή Λειτουργία και Διοίκηση: Είναι μέρος του προγραμματικού κύκλου και της διαδικασίας παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του δήμου.
4. Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης: Εξειδικεύει το πενταετές πρόγραμμα σε ετήσιο επίπεδο.
5. Συμμετοχική Εκπόνηση: Συμμετέχουν αιρετά όργανα, υπηρεσιακά στελέχη, τοπικοί φορείς και ομάδες πολιτών.
6. Δείκτες Επίδοσης: Διατυπώνονται μετρήσιμοι στόχοι, παρακολουθούμενοι μέσω συστήματος δεικτών.

Σκοπός των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αποσκοπούν στην προώθηση του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και την παρακολούθηση της υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

επίπεδο, συμβάλλοντας στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού στις υφιστάμενες συνθήκες.

Πρώθηση της Τοπικής Ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες του δήμου με σκοπό:

- Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
- Τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων.
- Τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης.

Εσωτερική Ανάπτυξη του Δήμου ως Οργανισμού

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του δήμου, στοχεύοντας:

- Στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών.
- Στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης μέσω μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού.

Ανάπτυξη των Συνεργασιών του Δήμου

Ο δήμος προωθεί τη συνολική ευημερία της περιοχής του και τη συνεργασία με:

- Τοπικούς κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς.
- Γειτονικούς δήμους.
- Κεντρικούς φορείς και την Περιφέρεια.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνουν:

1. Την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.
2. Την εσωτερική ανάπτυξη του δήμου ως οργανισμού.
3. Την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς.

Οι ειδικοί στόχοι περιλαμβάνουν:

- Την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων.
- Την ανάπτυξη της παραγωγικής ικανότητας.
- Την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας.
- Την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Την αποδοτική κατανομή και αξιοποίηση των πόρων.
- Την προσέλκυση πρόσθετων οικονομικών πόρων.
- Τον συντονισμό των δομών του δήμου.
- Την ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.
- Την ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας και την αύξηση του κοινωνικού ελέγχου.
- Την αναβάθμιση της συνεργασίας με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

II. Μεθοδολογία κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος

Προετοιμασία και Οργάνωση Κατάρτισης Στρατηγικού Σχεδίου

Η ομάδα που ανέλαβε τη σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος, βάσει της απόφασης Δημάρχου 977/03-02-2025 ξεκίνησε την εκπόνηση του προγράμματος ενημερώνοντας τις υπηρεσίες του Δήμου για τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί και συγκεντρώνοντας τα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

απαραίτητα στοιχεία και προτάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια και σχετικά έντυπα για τη συλλογή δεδομένων και ιδεών. Τα στοιχεία αυτά, μαζί με στατιστικά δεδομένα και άλλες πληροφορίες, σε συνδυασμό με τις προτεραιότητες που όρισε η Δημοτική Επιτροπή, αποτέλεσαν τη βάση για την εκπόνηση της πρώτης φάσης του επιχειρησιακού προγράμματος.

Η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα από δύο διακριτές φάσεις. Η πρώτη φάση αφορά τον στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος επικεντρώνεται στη διερεύνηση και ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης τόσο της περιοχής του Δήμου (εξωτερικό περιβάλλον) όσο και του οργανισμού του Δήμου (εσωτερικό περιβάλλον). Η δεύτερη φάση, ο επιχειρησιακός σχεδιασμός, περιλαμβάνει την ανάπτυξη συγκεκριμένων σχεδίων δράσης, τη χρονολογική και οικονομική οργάνωση αυτών, καθώς και τις απαραίτητες εγκρίσεις και δημοσιεύσεις του τελικού κειμένου.

Αναλυτικά, οι φάσεις περιλαμβάνουν τα εξής:

Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός

- Παρουσίαση και αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης.
- Διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου, που περιλαμβάνει:
 - ο Το όραμα και τις βασικές αρχές.
 - ο Τους στρατηγικούς άξονες, τα μέτρα και τους στόχους.

Β' Φάση: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

- Σχεδιασμός δράσεων με βάση τους στόχους και τις προτεραιότητες.
- Προγραμματισμός των δράσεων για πέντε έτη.
- Κωδικοποίηση και χρονική κατανομή των δράσεων.
- Εκτίμηση εσόδων και εξασφάλιση πηγών χρηματοδότησης.
- Κατανομή πόρων για την κάλυψη των δαπανών κάθε δράσης.
- Δημιουργία οικονομικού προγραμματισμού και χρηματοδοτικών πινάκων.
- Εισαγωγή δεικτών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Με αυτόν τον τρόπο, το επιχειρησιακό πρόγραμμα διασφαλίζει τη στρατηγική και οργανωμένη ανάπτυξη του Δήμου Γορτυνίας για την περίοδο 2024-2028.

Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου

Ο στόχος είναι η διατύπωση του οράματος και των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο, καθώς και η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο δήμος. Επιπλέον, προσδιορίζονται τα Μέτρα (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και οι Στόχοι, σύμφωνα με τους οποίους θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Η στρατηγική του δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση
4. Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Για κάθε άξονα εξειδικεύονται Μέτρα και Στόχοι. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του δήμου αποτελούν τις γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής, οι οποίες καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών στην επιλογή των δράσεων.

Συνεργασία με όμορους Δήμους

Στρατηγικός στόχος του Δήμου Γορτυνίας είναι η συνεργασία με τους γειτονικούς δήμους και γενικά με τους δήμους του Νομού, ιδίως σε ζητήματα και έργα που επηρεάζουν την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Ο Δήμος Γορτυνίας κατέχει την τεχνογνωσία και τη διαχειριστική του ικανότητα, για την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που αφορούν διευρυμένες χωρικές ενότητες και περιλαμβάνουν περισσότερους από έναν δήμους ή/και άλλους φορείς, σε συνεργασία με άλλους Δήμους. Επιπλέον, η συνεργασία με την Περιφέρεια αποτελεί σταθερή πολιτική του Δήμου, καθώς η Περιφέρεια είναι υπεύθυνη για τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό που καθορίζει τις συντεταγμένες για την ανάπτυξη σε επίπεδο δήμων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στρατηγικός στόχος του Δήμου Γορτυνίας είναι η συνεργασία με τους γειτονικούς δήμους και γενικά με τους Δήμους του Νομού Αρκαδίας, ιδίως σε ζητήματα και έργα που επηρεάζουν την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Ο Δήμος Γορτυνίας κατέχει την τεχνογνωσία και τη διαχειριστική του ικανότητα, για την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων που αφορούν διευρυμένες χωρικές ενότητες και περιλαμβάνουν περισσότερους από έναν Δήμους ή/και άλλους φορείς, σε συνεργασία με άλλους Δήμους. Επιπλέον, η συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτελεί σταθερή πολιτική του Δήμου Γορτυνίας, καθώς η Περιφέρεια είναι υπεύθυνη για τον Χωρικό και Αναπτυξιακό Σχεδιασμό που καθορίζει τις συντεταγμένες για την ανάπτυξη σε επίπεδο δήμων.

Συνεργασία του Δήμου Γορτυνίας με όμορους δήμους στο πλαίσιο της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

Ο Δήμος Γορτυνίας, ως ένας από τους τέσσερις δήμους που εντάσσονται στην Εδαφική Στρατηγική Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης), ενισχύει τη συνεργασία του με τους όμορους Δήμους Τρίπολης, Μεγαλόπολης και Οιχαλίας για την από κοινού αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων που παρέχει το Πρόγραμμα ΔΑΜ 2021–2027.

Η συνεργασία αυτή έχει στόχο τη στήριξη της τοπικής ανάπτυξης, την απανθρακοποίηση της λειτουργίας των ΟΤΑ, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην ευρύτερη περιοχή της μεταλινιτικής ζώνης.

Στρατηγική σημασία συνεργασίας

Η διαδημοτική αυτή συνεργασία επιτρέπει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, την από κοινού ανάπτυξη τεχνικών δελτίων, την ενίσχυση της τεχνικής επάρκειας των μικρότερων δήμων, αλλά και τη διαμόρφωση μιας ενιαίας φωνής στο πεδίο της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης. Μέσα από την κοινή δράση επιδιώκεται η παραγωγή πολλαπλασιαστικών ωφελειών για τις τοπικές κοινωνίες.

Ο Δήμος Γορτυνίας παραμένει σταθερά προσηλωμένος στην ενίσχυση της διαδημοτικής συνέργειας, αξιοποιώντας πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει η μεταλινιτική στρατηγική και το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διαδικασίες διαβούλευσης και έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου

Σε αυτό το στάδιο πραγματοποιούνται οι εξής ενέργειες:

- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής.
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης.
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων συστημάτων και διαδικασιών επικοινωνίας.
- Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων για τη διαβούλευση.
- Σύνοψη των συμπερασμάτων από τις διαδικασίες διαβούλευσης και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 1: Συνοπτική Παρουσίαση της Περιοχής του Δήμου Γορτυνίας

1.1 Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Γορτυνίας

1.1.1 Συγκρότηση του Δήμου Γορτυνίας Διοικητική οργάνωση και χωρική ένταξη

Εικόνα 1. Θέση Δήμου Γορτυνίας

Ο Δήμος Γορτυνίας ανήκει στην περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με έδρα τη Δημητσάνα. Συστάθηκε το 2010 μέσω του Προγράμματος «Καλλικράτης» και άρχισε να λειτουργεί την 1η Ιανουαρίου 2011. Προέκυψε από τη συγχώνευση οκτώ δήμων που είχαν δημιουργηθεί το 1997 με το Σχέδιο «Καποδίστριας» και λειτούργησαν από το 1999 έως το τέλος του 2010. Οι δήμοι που συνενώθηκαν ήταν οι Δήμοι Δημητσάνας, Βυτίνας, Ηραίας, Κλείτορος, Κοντοβάζαινας, Λαγκαδίων, Τρικολώνων και Τροπαίων, οι οποίοι πλέον αποτελούν Δημοτικές Ενότητες.

Δήμαρχος του Δήμου Γορτυνίας από το 2019 έως σήμερα είναι ο Ευστάθιος Κούλης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι 8 Δημοτικές Ενότητες και οι 71 Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Γορτυνίας, μαζί με τον πληθυσμό τους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Απογραφής του 2021. Τα στοιχεία για την επικαιροποίηση των δεδομένων βασίζονται στα αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2021, όπως δημοσιεύτηκαν στο ΦΕΚ 2802/Β'/26.04.2023 και είναι διαθέσιμα μέσω της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΚΑΤΟΙΚΟΙ)	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
Βυτίνας	1.036	Βυτίνας, Ελάτης, Καμενίτσας, Λάσσης, Μαγουλιάνων, Νυμφασίας, Πυργακίου
Δημητσάνης	708	Δημητσάνης, Ζατούνης, Ζυγοβιστίου, Μελισσόπετρας, Παναγιάς, Ράδου, Ριζοσπηλιάς
Ηραίας	960	Αγίου Ιωάννη Αρχαίας Ηραίας, Αραχόβης, Κακουραϊκών, Κοκκινοράχης, Κοκκορά, Λιοδώρας, Λουτρών Ηραίας, Λυκουρεσίου, Λυσσαρέας, Όχθιας, Παλούμπας, Πυρρή, Ράφτη, Σαρακινίου Ηραίας, Σέρβου, Χρυσοχωρίου, Ψαρίου
Κλείτορος	920	Αγριδίου, Βαλτεσινίκου, Δρακοβουνίου, Θεοκτίστου, Κερπινής, Μυγδαλιάς, Ξηροκαριταίνης, Πουρναριάς, Πρασίνου
Κοντοβαζαίνης	991	Βάχλιας, Βελημαχίου, Βιδακίου, Βουτσίου, Δήμητρας, Καρδαριτσίου, Κοντοβαζαίνης, Μοναστηρακίου, Παραλογγών
Λαγκαδίων	490	Λαγκαδίων, Λευκοχωρίου
Τρικολώνων	593	Ελληνικού, Παλαμαρίου, Παύλιας, Στεμνίτσης, Σύρνας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Τροπαίων	2.217	Αετορράχης, Βυζικίου, Δόξας, Καλλιανίου, Καστρακίου, Λιβαδακίου, Νεοχωρίου Γορτυνίας, Περδικονερίου, Ραχών, Σπαθαρίου, Σταυροδρομίου, Τριποταμιάς, Τροπαίων, Χώρας
----------	-------	--

Πίνακας 1: Δημοτικές ενότητες Δήμου Γορτυνίας.

1.1.2 Ιστορία του Δήμου Γορτυνίας

Η Γορτυνία είναι ένας ειδυλλιακός προορισμός στην καρδιά της Αρκαδίας, γνωστός για τα παραδοσιακά χωριά του, τη ζεστή φιλοξενία των κατοίκων και το εντυπωσιακό φυσικό του περιβάλλον. Η περιοχή ξεχωρίζει για τα γραφικά της χωριά, τις αλπικές εκτάσεις, τα επιβλητικά δασωμένα βουνά, τα καταπράσινα λιβάδια, τα ποτάμια, τα πέτρινα γεφύρια, καθώς και τα αρχαιολογικά και βυζαντινά μνημεία της. Αυτά τα στοιχεία συνθέτουν τη μοναδική ταυτότητα της Γορτυνίας, ενός τόπου με πλούσια ιστορία και μυθολογικές αναφορές, ο οποίος αξίζει να επισκεφθεί κανείς οποιαδήποτε εποχή του έτους. Σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία, η Γορτυνία ήταν ο γενέθλιος τόπος του θεού Πάνα, γιου του Ερμή, ενώ στα νερά του ποταμού Λούσιου φέρεται να λούστηκε ο νεογέννητος Δίας. Η αρχαία πόλη της Γόρτυνας, ένα κομβικό σημείο προς την Αρχαία Ολυμπία, άφησε βαθιά εντύπωση στον περιηγητή Πausanias, ο οποίος αναφέρθηκε στα "Αρκαδικά" του τόσο στην ίδια την πόλη όσο και στον επιβλητικό ναό του Ασκληπιού που βρισκόταν εκεί. Η Γορτυνία υπήρξε επίσης γενέτειρα πολλών ηρώων της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στην επιτυχή της έκβαση. Επιπλέον, το αρκαδικό τοπίο αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για τον ευρωπαϊκό πνευματικό κόσμο. Ο Γερμανός ποιητής Σίλλερ έγραψε το ποίημα "Resignation" για την Αρκαδία, ο Γκαίτε την ανέφερε στο έργο του "Φάουστ", ενώ ο Γάλλος ζωγράφος Νικολά Πουσέν αποτύπωσε τη γοητεία της στον πίνακα "Οι Βοσκοί της Αρκαδίας", που φέρει την περίφημη επιγραφή "Et in Arcadia ego" (Και εγώ βρίσκομαι στην Αρκαδία). Η περιοχή εξακολουθεί να εμπνέει καλλιτέχνες και δημιουργούς μέσα από τη μουσική, τη λογοτεχνία, τη ζωγραφική και τη φωτογραφία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Παραδοσιακά, η Γορτυνία δεν είχε έντονη παραγωγική δραστηριότητα, όμως διακρίθηκε για το σπουδαίο πνευματικό της κεφάλαιο. Η γεωργική καλλιέργεια ήταν περιορισμένη, γεγονός που ώθησε τους κατοίκους να στραφούν στις τέχνες και στα γράμματα. Ανάμεσα στα επαγγέλματα που αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα ήταν αυτά του καμpanά, του χρυσοχόου, του γανωματή, του κτίστη και του τεχνίτη πέτρας. Ένα από τα σπουδαιότερα παραδείγματα αυτής της παράδοσης αποτελεί η φημισμένη Σχολή Αργυροχρυσοχοΐας στη Στεμνίτσα, η οποία ιδρύθηκε τη δεκαετία του 1970 και συνεχίζει τη λειτουργία της με επιτυχία, στεγάζοντας παράλληλα το Επαγγελματικό Λύκειο Γορτυνίας. Στις μέρες μας, η Γορτυνία εξακολουθεί να αποτελεί έναν φυσικό παράδεισο, ικανό να ενθουσιάσει ακόμη και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη. Βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα και μόλις δύο ώρες από την Αθήνα, προσφέροντας ποικιλία σε σύγχρονα καταλύματα, μοναδικά αξιοθέατα, εξαιρετικές γαστρονομικές επιλογές και πλήθος δραστηριοτήτων στη φύση. Οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν πεζοπορία, ορειβασία, κανόε καγιάκ, αλλά και αθλήματα τροχοφόρων και μηχανοκίνητων οχημάτων, καθιστώντας την περιοχή ιδανική για τους λάτρεις της περιπέτειας και της φύσης.

Η επαρχία της Γορτυνίας, που ανήκει στον Νομό Αρκαδίας, δημιουργήθηκε επίσημα μετά την ίδρυση του σύγχρονου ελληνικού κράτους το 1833. Ο Δήμος Γορτυνίας, με πρωτεύουσα τη Δημητσάνα, αποτελεί έναν από τους 26 δήμους της Περιφέρειας Πελοποννήσου και περιλαμβάνει 70 τοπικές κοινότητες (χωριά).

Η αρχαία Γορτυνία περιλάμβανε σημαντικές πόλεις όπως η Γόρτυνα, η Ηραία και η Θεισόα. Ο Πausanias αναφέρει την ύπαρξη ναού του Ασκληπιού στη Γόρτυνα, τον οποίο επισκέφθηκε και ο Μέγας Αλέξανδρος. Η περιοχή γνώρισε μεγάλη ακμή κατά την Αchaϊκή Συμπολιτεία, αλλά η μετανάστευση και οι φυσικές καταστροφές οδήγησαν στη σταδιακή ερήμωσή της. Τον 6ο αιώνα μ.Χ., οι Σλάβοι εγκαταστάθηκαν στη Γορτυνία, αφήνοντας έντονα γλωσσικά και πολιτισμικά ίχνη. Αργότερα, τον 13ο αιώνα, οι Φράγκοι και οι Ενετοί κατέλαβαν την περιοχή, συμβάλλοντας στην πολιτισμική και οικονομική της ανάπτυξη, μέχρι την τελική επικράτηση των Οθωμανών το 1461 μ.Χ. Κατά την Τουρκοκρατία, η περιοχή υπήρξε κέντρο επαναστατικής δράσης. Σημαντικοί οπλαρχηγοί όπως ο Κολοκοτρώνης, οι Πλαπούταίοι και οι Δεληγιανναίοι οργάνωσαν τον αγώνα για την ανεξαρτησία, ενώ η Δημητσάνα παρείχε μπαρούτι και η Βυτίνα εφόδια. Η Γορτυνία υπέστη μεγάλες καταστροφές από τον Ιμπραήμ (1825-1827), αλλά τελικά ελευθερώθηκε. Μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, η οικονομία της περιοχής παρέμεινε γεωργική και κλειστή. Αναπτύχθηκαν παραδοσιακές τέχνες, όπως η αργυροχρυσοχοΐα στη Στεμνίτσα και η ξυλογλυπτική στη Βυτίνα. Η φτώχεια ώθησε πολλούς κατοίκους στη μετανάστευση, κυρίως προς την Αμερική. Μετά το 1945, έργα υποδομής, όπως το φράγμα στον Λάδωνα, ενίσχυσαν την ανάπτυξη της περιοχής, προετοιμάζοντας το έδαφος για τον τουρισμό.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

1.1.3 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Κατανομή και εξέλιξη πληθυσμού

Στην παρούσα ενότητα, αναλύονται και μελετώνται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Γορτυνίας με βάση τα στοιχεία απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ., όπως αυτά έχουν δημοσιευθεί¹ για τα έτη 1991, 2001, 2011, 2021, και αφορούν στον μόνιμο πληθυσμό.

Περιγραφή	Μόνιμος 1991	Μόνιμος 2001	Μόνιμος 2011	Μόνιμος 2021	Αστικότητα (1=Αστικά, 2=Αγροτικά)	Ορεινότητα (Π=Πεδινά, Η=Ημιορεινά, Ο=Ορεινά)
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	21.287	19.708	10.109	7.915		Ο
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	1.529	901	1.239	708		Ο
Δημοτική Κοινότητα Δημητσάνης	870	564	-	424	2	Ο
Δημητσάνα,η	739	459	-	322		
Καρκαλού,η	63	60	-	79		
Μονή Αιμυαλών ή Φιλοσόφου,η	1	5	-	0		
Παλαιοχώριον,το	67	40	-	23		
Δημοτική Κοινότητα Ζατούνης	198	98	-	72	2	Ο
Ζάτουνα,η	103	44	-	42		
Βλόγγος,ο	43	27	-	11		
Μάρκος,ο	52	27	-	19		
Δημοτική Κοινότητα Ζιγοβιστίου	131	81	-	27	2	Ο
Ζιγοβίστιον,το	131	81	-	27		

¹ <https://www.statistics.gr/>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Μελισσοπέτρας	63	34	-	46	2	O
Μελισσοπέτρα,η	63	34	-	46		
Δημοτική Κοινότητα Παναγίας	89	35	-	37	2	O
Παναγία,η	89	35	-	37		
Δημοτική Κοινότητα Ράδου	107	43	-	49	2	O
Ράδος,ο	107	43	-	49		
Δημοτική Κοινότητα Ριζοσπηλιάς	71	46	-	53	2	H
Ριζοσπηλιά,η	67	31	-	27		
Κάτω Ριζοσπηλιά,η	4	15	-	26		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ	1.993	1.213	1.126	1.036		O
Δημοτική Κοινότητα Βυτίνας	839	691	-	561	2	O
Βυτίνα,η	824	668	-	552		
Μονή Παναγίας Κερνίτσης,η	15	23	-	9		
Δημοτική Κοινότητα Ελάτης	92	92	-	23	2	O
Ελάτη,η	92	92	-	23		
Δημοτική Κοινότητα Καμενίτσης	342	342	-	189	2	O
Καμενίτσα,η	307	307	-	173		
Καρβούνιον,το	35	35	-	16		
Δημοτική Κοινότητα Λάσσης	61	61	-	12	2	O
Λάστα,η	53	53	-	12		
Δημοτική Κοινότητα Μαγουλιάνων	316	316	-	128	2	O
Μαγούλιανα,τα	257	257	-	118		
Παν,ο	59	59	-	10		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Νυμφασίας	247	247	-	114	2	Ο
Νυμφασία,η	247	247	-	114		
Δημοτική Κοινότητα Πυργακίου	96	96	-	9	2	Ο
Μεθύδριον,το	45	45	-	8		
Μονή Αγίων Θεοδώρων,η	6	6	-	1		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΙΑΣ	2.947	1.660	1.061	960		Η
Δημοτική Κοινότητα Παλούμπας	253	123	-	30	2	Ο
Παλούμπα,η	199	86	-	26		
Παππαδάς,ο	32	24	-	2		
Σαρλαίικα,τα	22	13	-	2		
Δημοτική Κοινότητα Αγίου Ιωάννου Αρχαίας Ηραίας	92	35	-	34	2	Π
Άγιος Ιωάννης Αρχαίας Ηραίας,ο	92	35	-	34		
Δημοτική Κοινότητα Αραχόβης	133	222	-	22	2	Ο
Αράχοβα,η	133	222	-	22		
Δημοτική Κοινότητα Κακουραϊκών	196	97	-	80	2	Π
Κακουραϊκά,τα	196	97	-	80		
Δημοτική Κοινότητα Κοκκινορράχης	38	33	-	13	2	Ο
Κοκκινορράχη,η	38	33	-	13		
Δημοτική Κοινότητα Κοκκορά	127	94	-	91	2	Η
Κοκκοράς,ο	110	77	-	79		
Μπαρδάκιον,το	17	17	-	12		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Λιοδώρας	111	65	-	52	2	Π
Λιοδώρα,η	111	65	-	52		
Δημοτική Κοινότητα Λουτρών Ηραίας	295	194	-	124	2	Η
Ιαματικάί Πηγαί,αι	59	59	-	42		
Αγιονέριον,το	59	49	-	32		
Λιθαρός,ο	51	13	-	8		
Λουτρά,τα	40	17	-	8		
Λώτης,ο	34	19	-	21		
Παρνασσός,ο	52	37	-	13		
Δημοτική Κοινότητα Λυκούρεση	73	24	-	6	2	Ο
Λυκούρεσης,ο	73	24	-	6		
Δημοτική Κοινότητα Λυσσαρέας	227	115	-	25	2	Ο
Λυσσαρέα,η	227	115	-	25		
Δημοτική Κοινότητα Όχθιας	99	68	-	27	2	Η
Όχθια,τα	99	68	-	27		
Δημοτική Κοινότητα Πυρρή	309	67	-	47	2	Π
Πυρρής,ο	309	67	-	47		
Δημοτική Κοινότητα Ράφτη	289	171	-	103	2	Ο
Ράφτης,ο	257	156	-	89		
Αγάλω,η	32	15	-	14		
Δημοτική Κοινότητα Σαρακινίου Ηραίας	160	46	-	48	2	Ο
Σαρακίνιον,το	160	46	-	48		
Δημοτική Κοινότητα Σέρβου	202	142	-	131	2	Ο
Σέρβος,ο	185	132	-	118		
Αράπηδες,οι	17	10	-	13		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Χρυσοχωρίου	187	116	-	62	2	Π
Χρυσοχώριον,το	187	116	-	62		
Δημοτική Κοινότητα Ψαρίου	156	48	-	65	2	Ο
Ψάριον,το	156	48	-	65		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	2.761	1.741	1.019	920		Ο
Δημοτική Κοινότητα Μυγδαλιάς	272	232	-	164	2	Ο
Μυγδαλιά,η	241	182	-	164		
Δημοτική Κοινότητα Αγριδίου	117	45	-	36	2	Ο
Αγρίδιον,το	117	45	-	36		
Δημοτική Κοινότητα Βαλτεσινίκου	649	561	-	270	2	Ο
Βαλτεσινίκον,το	600	495	-	258		
Ολομάδες,οι	40	51	-	12		
Δημοτική Κοινότητα Δρακοβουνίου	263	114	-	50	2	Ο
Δρακοβούνιον,το	263	114	-	50		
Δημοτική Κοινότητα Θεοκτίστου	346	199	-	92	2	Ο
Θεόκτιστον,το	346	199	-	92		
Δημοτική Κοινότητα Κερπινής	179	109	-	78	2	Ο
Κερπινή,η	130	96	-	78		
Δημοτική Κοινότητα Ξηροκαρταίνης	97	60	-	33	2	Ο
Ξηροκαρίταινα,η	97	60	-	33		
Δημοτική Κοινότητα Πουρναριάς	310	196	-	93	2	Ο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Πουρναριά,η	245	156	-	74		
Μουριά,η	65	40	-	19		
Δημοτική Κοινότητα Πρασίνου	528	225	-	104	2	0
Πράσινον,το	495	216	-	104		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	2.287	1.633	1.014	991		0
Δημοτική Κοινότητα Κοντοβαζαίνης	622	427	-	322	2	0
Κοντοβάζαινα,η	622	427	-	322		
Δημοτική Κοινότητα Βάχλιας	242	90	-	43	2	0
Βάχλια,η	147	50	-	28		
Πέρα Βάχλια,η	95	40	-	15		
Δημοτική Κοινότητα Βελημαχίου	266	215	-	87	2	0
Βελημάχιον,το	153	104	-	62		
Απόσκια,η	50	64	-	16		
Σούδελη,η	63	47	-	9		
Δημοτική Κοινότητα Βιδιακίου	196	127	-	68	2	0
Βιδιάκιον,το	196	127	-	68		
Δημοτική Κοινότητα Βούτση	169	174	-	152	2	0
Βούτσης,ο	169	174	-	152		
Δημοτική Κοινότητα Δήμητρας	249	174	-	106	2	0
Δήμητρα,η	249	162	-	104		
Σταυρί,το	-	12	-	2		
Δημοτική Κοινότητα Καρδαρισίου	95	81	-	54	2	0
Καρδαρίτсион,το	95	81	-	54		
Δημοτική Κοινότητα Μοναστηρακίου	240	200	-	86	2	0

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Μοναστηράκιον,το	218	156	-	66		
Αρσιναία,η	-	24	-	4		
Πελέκιον,το	22	20	-	16		
Δημοτική Κοινότητα Παραλογγών	208	145	-	73	2	0
Παραλογγοί,οι	136	92	-	39		
Άγιος Νικόλαος,ο	44	46	-	34		
Πέτας,ο	28	7	-	0		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	13.002	904	1.013	490		0
Δημοτική Κοινότητα Λαγκαδίων	990	729	-	394	2	0
Λαγκάδια,τα	671	480	-	291		
Άγιος Αθανάσιος,ο	10	12	-	8		
Άγιος Νικόλαος,ο	101	75	-	23		
Καλονέριον,το	151	107	-	62		
Ξεροβούνι,το	24	17	-	4		
Πτεριά,η	33	38	-	6		
Δημοτική Κοινότητα Λευκοχωρίου	312	175	-	96	2	0
Λευκοχώριον,το	154	79	-	36		
Τουθόα,η	86	51	-	45		
Φούσκαρη,η	72	45	-	15		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	1.255	675	1.010	593		0
Δημοτική Κοινότητα Στεμνίτης	511	257	-	319	2	0
Στεμνίτσα,η	495	249	-	312		
Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου,η	16	8	-	7		
Δημοτική Κοινότητα Ελληνικού	349	163	-	129	2	0
Ελληνικόν,το	349	163	-	129		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Παλαμαρίου	111	33	-	44	2	Ο
Παλαμάριον,το	42	17	-	15		
Ψάριον,το	69	16	-	29		
Δημοτική Κοινότητα Παύλιας	106	90	-	52	2	Ο
Παύλια,η	106	90	-	52		
Δημοτική Κοινότητα Σύρνας	178	132	-	49	2	Ο
Σύρνα,η	159	122	-	42		
Άνω Καλύβια,τα	19	10	-	7		
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΟΠΑΙΩΝ	5.774	3.765	1.010	2.217		Ο
Δημοτική Κοινότητα Τροπαίων	892	681	-	372	2	Ο
Τρόπαια,τα	834	636	-	372		
Μελιδόνιον,το	58	45	-	0		
Δημοτική Κοινότητα Αετορράχη	245	172	-	69	2	Ο
Αετορράχη,η	108	172	-	69		
Δημοτική Κοινότητα Βυζικίου	455	241	-	152	2	Ο
Βυζίκιον,το	451	241	-	152		
Δημοτική Κοινότητα Δόξης	369	323	-	197	2	Ο
Δόξα,η	369	323	-	197		
Δημοτική Κοινότητα Καλλιανίου	546	316	-	234	2	Η
Καλλιάνιον,το	546	316	-	234		
Δημοτική Κοινότητα Καστρακίου	223	116	-	60	2	Π
Καστράκιον,το	153	70	-	37		
Φαναράκιον,το	70	46	-	23		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημοτική Κοινότητα Λιβαδακίου	113	84	-	40	2	Η
Λιβαδάκιον,το	113	84	-	40		
Δημοτική Κοινότητα Νεοχωρίου Γορτυνίας	513	314	-	253	2	Η
Νεοχώριον,το	310	187	-	150		
Μπερτσιά,η	26	13	-	18		
Νέα Δάφνη,η	134	81	-	63		
Τρανή Λάκκα,η	43	33	-	22		
Δημοτική Κοινότητα Περδικονερίου	581	374	-	205	2	Ο
Περδικονέριον,το	452	303	-	177		
Γαλατάς,ο	29	24	-	3		
Μπουλιάρης,ο	87	40	-	23		
Συριαμάκος,ο	13	7	-	2		
Δημοτική Κοινότητα Ραχών	284	213	-	136	2	Ο
Ράχαι,αι	237	153	-	66		
Τουμπίτσιον,το	47	60	-	70		
Δημοτική Κοινότητα Σπάθαρη	424	316	-	141	2	Ο
Σπάθαρης,ο	401	312	-	137		
Κάτω Σπάθαρης,ο	23	4	-	4		
Δημοτική Κοινότητα Σταυροδρομίου	248	143	-	87	2	Ο
Σταυροδρόμιον,το	248	143	-	87		
Δημοτική Κοινότητα Τριποταμιάς	540	239	-	130	2	Π
Τριποταμιά,η	420	181	-	91		
Καπελλίτσα,η	117	57	-	39		
Δημοτική Κοινότητα Χώρας	341	233	-	141	2	Ο
Χώρα,η	226	123	-	83		
Δωδεκάμετρον,το	43	58	-	37		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ελαία,η	72	52	-	21		
---------	----	----	---	----	--	--

Πίνακας 2. Στοιχεία Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Γορτυνίας. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφές 1991, 2001, 2011, 2021. Ιδία Επεξεργασία

Στον παραπάνω πίνακα, παρουσιάζονται τα πληθυσμιακά δεδομένα το σύνολο των οικισμών του Δήμου Γορτυνίας. Όπως διαπιστώνεται, οι περισσότερες Δημοτικές Κοινότητες είναι αγροτικές. Σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ, η τελευταία απογραφική περίοδος 2011-2021, έδειξε πως ο Δήμος Γορτυνίας εμφάνισε μία πληθυσμιακή μείωση. Ο πληθυσμός του Δήμου τη περίοδο 2001-2011 μειώθηκε κατά 63%. Τη περίοδο 2011-2021 ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου συνέχισε να μειώνεται αλλά με μικρότερη μεταβολή. Την ίδια περίοδο η χώρα, η Περιφέρεια Πελοποννήσου και το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας εμφάνισαν αντίστοιχα πληθυσμιακή συρρίκνωση.

Μόνιμος Πληθυσμός	1991	2001	2011	2021	μεταβολή 1991-2021	μεταβολή 2011-2021
Σύνολο Χώρας	10.259.900	10.934.097	10.816.286	10.482.487	2,17%	-3,09%
Περιφέρεια Πελοποννήσου	574.434	597.622	577.903	539.535	-6,10%	-6,60%
Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας	95.987	91.326	86.685	77.592	-19,16%	-10,49%
Δήμος Γορτυνίας	21.287	19.708	10.109	7.915	-62,82%	-21,70%

Πίνακας 3. Πληθυσμιακές μεταβολές από το επίπεδο της Χώρας έως τη Δημοτική Ενότητα. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Απογραφές 1991-2021. Ιδία Επεξεργασία

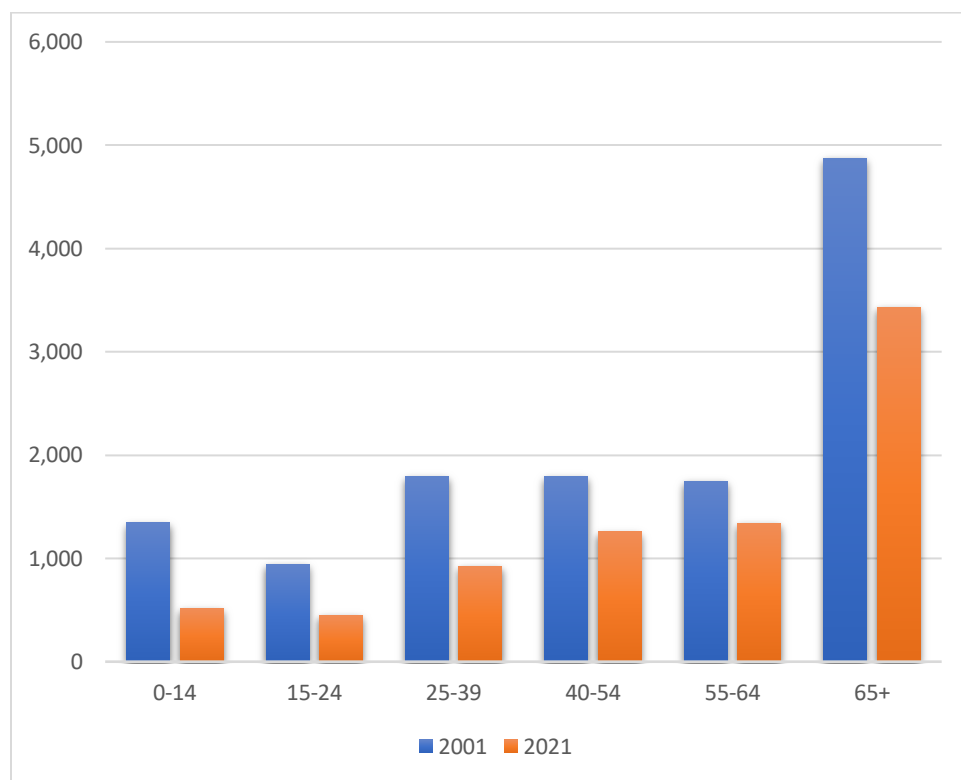
Ηλικιακή σύνθεση πληθυσμού

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα πληθυσμιακά στοιχεία που αφορούν στην ηλικιακή διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Γορτυνίας, σε μία σύγκριση βάθους εικοσαετίας. Επιπλέον, υπολογίζονται βασικοί δημογραφικοί δείκτες για το έτος 2021.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Η παρακάτω πληθυσμιακή πυραμίδα (Διάγραμμα 1), φανερώνει ότι σε βάθος 20ετίας, όλες οι ηλικιακές ομάδες παρουσίασαν σημαντική πληθυσμιακή μείωση. Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν έντονα μια φθίνουσα δυναμική του πληθυσμού του Δήμου, καθώς τα άτομα που εντάσσονται στις νεότερες παραγωγικές ηλικίες παρουσιάζουν σταθερή μείωση, με ρυθμούς ταχύτερους από την όποια αύξηση παρατηρείται στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, γεγονός που οδηγεί σε συνολική πληθυσμιακή κάμψη. Επιπλέον, τα στοιχεία αυτά υποδεικνύουν μία τάση μείωσης γεννήσεων και αύξησης του γηραιότερου πληθυσμού. Συνεπώς είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα ενίσχυσης των κινήτρων των νέων για παραμονή στον Δήμο, μέσω της εργασίας.

Διάγραμμα 1. Πληθυσμιακή πυραμίδα 2001-2021 Δήμου Γορτυνίας. Πηγή: Απογραφές ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001 και 2021 (σημειώνεται πως τα αντίστοιχα στοιχεία για το έτος 2011, δεν ήταν δημοσιευμένα). Ιδία Επεξεργασία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Για την καλύτερη ανάλυση των δημογραφικών αυτών στοιχείων που αφορούν στην ηλικιακή διάρθρωση υπολογίστηκαν οι παρακάτω δείκτες:

- Δείκτης Γήρανσης. Εκφράζει τον βαθμό κατά τον οποίο ο πληθυσμός είναι γερασμένος και κατά πόσο ο Δήμος αντιμετωπίζει ζητήματα ανανέωσης πληθυσμού. Υπολογίζεται με την αναλογία του αριθμού των ατόμων άνω των 65 ετών ως προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών
- Δείκτης Εξάρτησης. Εκφράζει το ποσοστό των ατόμων της μη παραγωγικής ηλικίας για τα οποία είναι υπεύθυνα κάθε 100 άτομα της παραγωγικής ηλικίας. Υπολογίζεται με την αναλογία του αριθμού των ατόμων 0-14 και 65+ ετών προς τα άτομα παραγωγικής ηλικίας 15-64 ετών.
- Δείκτης Αντικατάστασης. Εκφράζει την αναλογία των νέων ατόμων που εισέρχονται στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό προς τα ηλικιωμένα άτομα που θα αποχωρήσουν. Υπολογίζεται με την αναλογία των ατόμων 10-14 ετών, προς τα άτομα 60-64 ετών)

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τους παραπάνω δείκτες για το έτος 2021, σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας και Δήμου. Όπως είναι φανερό, ο Δήμος εμφανίζει υψηλότερη γήρανση σε σχέση με τη χώρα αλλά μικρότερη σε σχέση με την Περιφέρεια, επιβεβαιώνοντας το δημογραφικό ζήτημα. Ακόμη, η τάση του πληθυσμού ως προς την εξάρτηση του μη παραγωγικού πληθυσμού από τον παραγωγικό, είναι ίδια για την περιφέρεια και τον Δήμο, αλλά σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τη χώρα. Τέλος, ο Δήμος φαίνεται πως κατά την τελευταία απογραφή έχει υψηλότερη αναλογία ατόμων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας σε σχέση με την περιφέρεια και τη χώρα γενικά, γεγονός που ενδεχομένως να συνδέεται και με την αύξηση της δραστηριότητας σε κλάδους όπως ο τουρισμός.

Δημογραφικοί Δείκτες (2021)	Γήρανσης	Εξάρτησης	Αντικατάστασης
Χώρα	1,69	0,57	0,77
Περιφέρεια Πελοποννήσου	2,07	0,64	0,68

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δήμος Γορτυνίας	6,65	0,99	0,15
--------------------	------	------	------

Πίνακας 4. Δημογραφικοί δείκτες 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Απογραφή 2021. Ιδία Επεξεργασία

Επίπεδο εκπαίδευσης

Στον Πίνακα 5, και σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ο Δήμος Γορτυνίας, εμφανίζει παρόμοιες τάσεις με την Χώρα και την Περιφέρεια ως προς το μορφωτικό επίπεδο. Η μεγαλύτερη μερίδα του μόνιμου πληθυσμού κατέχει απολυτήριο λυκείου (24,93%), όπως είναι αντίστοιχα την ίδια στιγμή στη Χώρα και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι κατέχουν απολυτήριο Λυκείου με ποσοστό 27,2% και 28% αντίστοιχα.

2021	Ελλάδα		Περιφέρεια Πελοποννήσου		Δήμος Γορτυνίας	
Σύνολο Πληθυσμού	10.482.487	%	539.533	%	7.915	%
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου- Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	2.208.819	21,10%	83.417	15,50%	670	8,46%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	631.675	6,00%	25.321	4,70%	230	2,91%
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	2.850.932	27,20%	150.904	28,00%	1.973	24,93%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

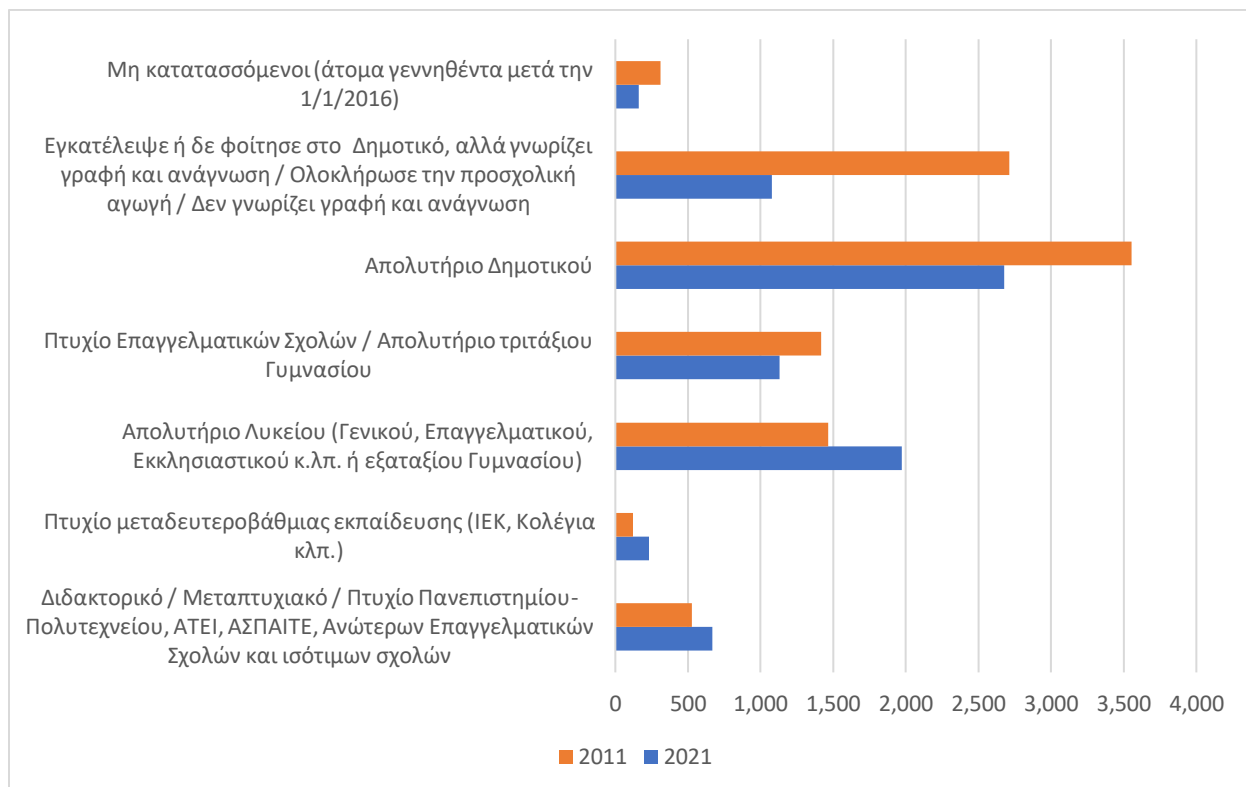
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	1.368.094	13,10%	80.031	14,80%	1.129	14,26%
Απολυτήριο Δημοτικού	1.959.643	18,70%	123.073	22,80%	2.676	33,81%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	976.842	9,30%	53.504	9,90%	1.077	13,61%
Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2016)	486.484	4,60%	23.277	4,30%	160	2,02%

Πίνακας 5. Επίπεδο εκπαίδευσης Ελλάδα, Περιφ. Πελοποννήσου και Δήμου Γορτυνίας Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφή 2021. Ιδία Επεξεργασία

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται οι αλλαγές στο μορφωτικό επίπεδο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Γορτυνίας σε βάθος δεκαετίας, με βάση τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά τις απογραφικές περιόδους 2011 και 2021 (Διάγραμμα 2). Το διάγραμμα δείχνει πως στο διάστημα αυτό, οι κάτοικοι που διαθέτουν απολυτήριο Λυκείου αυξήθηκαν όπως επίσης αύξηση εμφανίστηκε στα άτομα που έχουν πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή έχουν στη κατοχή τους πτυχίο από Α.Ε.Ι. Σημαντική μείωση σημείωσαν και τα άτομα που εγκατέλειψαν το δημοτικό ή ολοκλήρωσαν τη προσχολική αγωγή.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διάγραμμα 2. Επίπεδο Εκπαίδευσης Δ. Γορτυνίας 2011 και 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Λοιπά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τα δεδομένα της απογραφής 2011 από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το 3,77% του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Γορτυνίας έχει υπηκοότητα από ξένη χώρα, μερίδα αρκετά χαμηλότερη σε σχέση με τη Χώρα και την Περιφέρεια (Πίνακας 6).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Τόπος Μόνιμης διαμονής	Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων 2011					
	Σύνολο	Ελλάδα	Ξένες χώρες			
			Σύνολο	Χώρες ΕΕ	Λοιπές χώρες / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσε	% από ξένες χώρες στο σύνολο του πληθυσμού
ΕΛΛΑΔΑ	10.482.487	971.688	765.599	116.670	648.929	7,30%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	539.533	493.452	46.081	10.288	35.792	8,54%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	9.590	519	138	381	3,77%

Πίνακας 6. Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων 2011. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία

1.1.4 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία

Ο Δήμος Γορτυνίας, όπως και άλλοι ορεινοί και ημιορεινοί δήμοι της Πελοποννήσου, παρουσιάζει δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά που αντικατοπτρίζουν τις ευρύτερες τάσεις υπαίθρου στην Ελλάδα. Αν και η περιοχή διαθέτει πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που συνδέονται με τη συρρίκνωση και τη γήρανση του πληθυσμού. Τα τελευταία χρόνια, καταγράφεται σημαντική μείωση των νεότερων ηλικιακών ομάδων, ιδίως μεταξύ 20 και 40 ετών, εξαιτίας της μετακίνησης των νέων προς τα μεγάλα αστικά κέντρα για αναζήτηση ευκαιριών απασχόλησης και εκπαίδευσης.

Η γήρανση του πληθυσμού είναι ιδιαίτερα έντονη, με τις ηλικίες άνω των 65 ετών να αποτελούν μεγάλο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού, γεγονός που επιβαρύνει τις ανάγκες για κοινωνικές παροχές, φροντίδα υγείας και κατάλληλες υποδομές. Η σταδιακή ερήμωση πολλών χωριών και η αδυναμία ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού δημιουργούν προκλήσεις όχι μόνο για την

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

οικονομική ανάπτυξη αλλά και για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ταυτότητας.

Παρά τις δυσκολίες, ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να αποτελεί βασικό στήριγμα της τοπικής οικονομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στη γεωργία, την κτηνοτροφία και τη μελισσοκομία. Η περιοχή φημίζεται για την παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων, όπως κάστανα, πατάτες, τυροκομικά, αλλά και το εξαιρετικής ποιότητας μέλι βανίλια Ελάτης Μαινάλου Π.Ο.Π., που παράγεται στα δάση του Μαινάλου και αναγνωρίζεται ευρύτερα για τα ποιοτικά και φυσικοχημικά του χαρακτηριστικά. Αυτή η παραγωγική δραστηριότητα συνδέεται στενά με τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της αγροτικής κληρονομιάς της περιοχής.

Η αξιοποίηση αυτών των πόρων μπορεί να συνδεθεί με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός και ο θρησκευτικός τουρισμός, καθώς η Γορτυνία διαθέτει μοναδικά φυσικά τοπία, ιστορικούς οικισμούς, μοναστήρια και πολιτιστικά μνημεία. Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει δυνατότητες ενίσχυσης, ιδίως μέσα από την ανάδειξη τοπικών προϊόντων, την τουριστική προβολή και την ενίσχυση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που μπορούν να προσφέρουν απασχόληση στους νέους κατοίκους.

Η ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές και κίνητρα προσέλκυσης και παραμονής νέων στον Δήμο είναι πλέον κρίσιμη. Η υποστήριξη νεανικής επιχειρηματικότητας σε τομείς όπως η αγροδιατροφή, η ήπια τουριστική ανάπτυξη και οι ψηφιακές υπηρεσίες μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Παράλληλα, απαιτείται ενίσχυση των υποδομών (μεταφορές, συνδεσιμότητα, υγεία) και πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία που θα επιτρέψουν την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του τόπου.

Η Γορτυνία, παρά τις πληθυσμιακές πιέσεις και τις δομικές αδυναμίες, διαθέτει τα εχέγγυα για να αναπτύξει ένα βιώσιμο και πολυδιάστατο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης, βασισμένο στον φυσικό πλούτο, την πολιτιστική κληρονομιά και την ενίσχυση της νεανικής δραστηριότητας.

1.1.5 Μελέτες, έρευνες και Στρατηγικά Σχέδια που έχει ήδη εκπονήσει ο

Δήμος Γορτυνίας

Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας

Ο στόχος του Σ.Α.Π. είναι να καθορίσει τα σημεία όπου απαιτούνται διαμορφώσεις, επεμβάσεις και κατασκευές, καθώς και τις προσβάσιμες διαδρομές που τα συνδέουν, ώστε να δημιουργηθεί σε επίπεδο δήμου ένα δίκτυο προσβάσιμων μετακινήσεων, το οποίο θα αποτελεί την αρχή της «αλυσίδας προσβασιμότητας» προς βασικές δημόσιες και κοινωφελείς χρήσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις για την υλοποίηση του Σ.Α.Π. είναι περιορισμένες σε συγκεκριμένα σημεία και δεν απαιτούν τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου. Επίσης, οι προτάσεις του Σ.Α.Π. εντάσσονται σε άλλα στρατηγικά σχέδια και προγράμματα του Φορέα Εκπόνησης.

Σύμφωνα με το ΣΑΠ Δήμου Γορτυνίας (2022), προτείνονται σημειακές και γραμμικές παρεμβάσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε συνήθεις διαδρομές πεζής μετακίνησης προτείνονται όπως:

- Κατασκευή νέων πεζοδρομίων
- Ανακατασκευή υφιστάμενων πεζοδρομίων
- Κατασκευή ραμπών κίνησης πεζών
- Κατασκευή διαβάσεων
- Δημιουργία ήπιας κυκλοφορίας με συνύπαρξη πεζών και οχημάτων
- Βελτίωση βατότητας

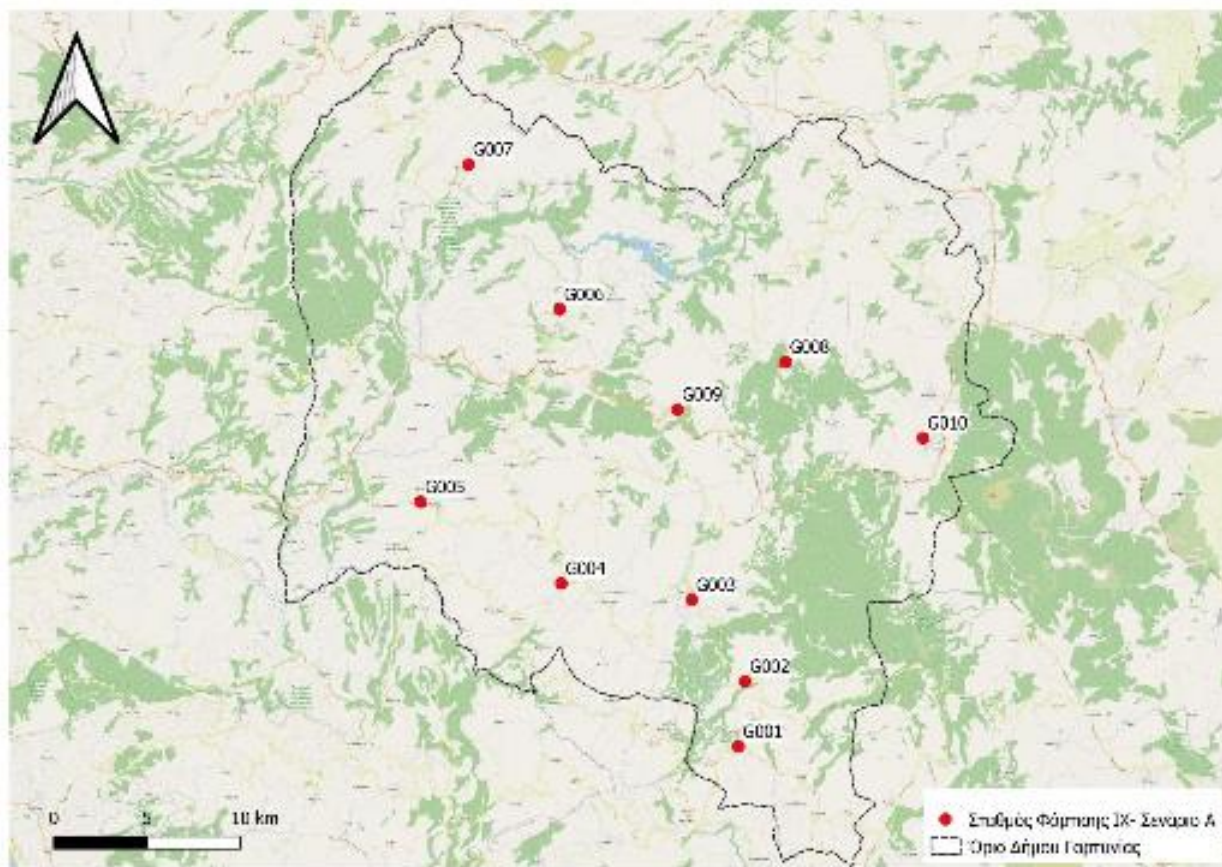
Στο ΣΑΠ προτείνονται παρεμβάσεις και για χώρους καταφυγής, για κοινόχρηστους χώρους οι οποίοι προτείνονται ως υπαίθριοι χώροι εκτόνωσης, για υπαίθριους χώρους που προτείνονται να χρησιμοποιηθούν είτε ως χώροι καταφυγής, είτε περίθαλψης, είτε ως εκτόνωσης. Το ΣΑΠ, μεριμνά, ακόμη και για τις θέσεις στάθμευσης οι οποίες θα γίνουν θέσεις στάθμευσης ΑμεΑ. Για τους σταθμούς της δημόσιας συγκοινωνίας αναφέρεται ότι είναι απαραίτητες παρεμβάσεις οι οποίες στοχεύουν στην εξυπηρέτηση όλων των χρηστών και κυρίως των ΑμεΑ. Τέλος, το ΣΑΠ, προτείνει στοιχεία αστικού εξοπλισμού και εργαλείων αποκατάστασης της προσβασιμότητας όπως σημάνσεις, ειδικές περιγραφές καθοδήγησης και ενημέρωσης ΑμεΑ, ράμπες πεζοδρομίου διαφόρων διαστάσεων, ειδικά διαμορφωμένες υποδομές για μετατροπή κλίμακας σε ράμπα, φωτεινούς σηματοδότες με ηχητικό σήμα, επιγραφές με γραφή μπράιλ, εξοπλισμός κατά της παράνομης στάθμευσης σε πεζοδρόμια, τηλεφωνικές συσκευές έκτακτης ανάγκης, ειδικά διαμορφωμένα παγκάκια για ΑμεΑ, δημόσιες βρύσες, αποδυτήρια ΑμεΑ, όργανα παιχνιδιού με ασφαλή πρόσβαση ΑμεΑ, κ.α.

Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ)

Ο Δήμος Γορτυνίας, έχει εκπονήσει το ΣΦΗΟ το οποίο γίνεται με σκοπό αναγνώρισης των αναγκών για φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων βάσει των συνθηκών του ευρύτερου ευρωπαϊκού, εθνικού και τοπικού κοινωνικό-οικονομικού περιβάλλοντος, την αποτίμηση των κατευθύνσεων του υφιστάμενου εθνικού, περιφερειακού και τοπικού σχεδιασμού, την χαρτογράφηση και ανάλυση των πολεοδομικών χαρακτηριστικών, των συνθηκών κινητικότητας, υποδομών πεζών και στάθμευσης, καθώς και την τελική χωροθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος υποδομών φόρτισης για την περιοχή μελέτης.

Για το Δήμο Γορτυνίας, βάσει της εκπόνησης του σχεδίου έχουν επιλεγθεί κάποιες θέσεις, οι οποίες απεικονίζονται παρακάτω στον Χάρτη, που εφαρμόζεται το Οριστικό Σενάριο. Εστιάζει τόσο στην ισοκατανομή των σταθμών φόρτισης εντός των ορίων του Δήμου Γορτυνίας με κριτήριο την ισότιμη εξυπηρέτηση με βάση γεωγραφικά και πληθυσμιακά κριτήρια όσο και στους πόλους έλξης του Δήμου.

ΔηΣΜΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου, κάθε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού καταρτίζει Δημοτικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών (ΔηΣΜΕ). Το ΔηΣΜΕ υπολογίζει το ανθρακικό αποτύπωμα σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 2 του ν 4936/2022, διερευνά, προσδιορίζει και ιεραρχεί τεκμηριωμένα τα απαραίτητα μέτρα και τις δράσεις για τη μείωση των εκπομπών του οικείου Ο.Τ.Α., είναι συμβατό με τους στόχους και τις πολιτικές του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), και αναθεωρείται ανά πενταετία τουλάχιστον. Ειδικότερα, περιλαμβάνει απογραφή και στόχους μείωσης εκπομπών για τα κτίρια, τον εξοπλισμό και τις υποδομές που καταναλώνουν ενέργεια, που χρησιμοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από αυτούς, ενώ δύναται να συμπεριλαμβάνει και απορροφήσεις.

Ο Δήμος Γορτυνίας στο σχέδιο που εκπονεί, περιλαμβάνει αναλυτική απογραφή, με έτος βάσης το 2019, των ενεργειακών καταναλώσεων και των εκπομπών για τα κτίρια, τις κοινωφελείς εγκαταστάσεις, ιδίως για θέματα αθλητισμού, πολιτισμού, φωτισμού δημοτικών οδών και κοινόχρηστων χώρων, καθώς και τις δημοτικές εγκαταστάσεις ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και τα δημοτικά οχήματα. Λαμβάνει υπόψη του το Σχέδιο Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων της παρ. 12 του άρθρου 7 του ν. 4342/2015 (Α' 143). Θέτει στόχο μείωσης καθαρών εκπομπών κατ' ελάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) για το έτος 2025 και τριάντα τοις εκατό (30%) για το έτος 2030, σε σύγκριση με το έτος βάσης 2019. Για τον υπολογισμό του στόχου λαμβάνονται υπόψη και οι απορροφήσεις.

Στόχος του Δημοτικού Σχεδίου Μείωσης Εκπομπών, που έχει εκπονηθεί, είναι ο προϋπολογισμός του ανθρακικού αποτυπώματος του Δήμου Γορτυνίας, με μια μεθοδολογία η οποία ακολουθεί τη νομοθεσία και σχεδιάστηκε προκειμένου να ποσοτικοποιήσει τα αέρια του θερμοκηπίου και οι προτεινόμενες δράσεις για τη μείωση των αερίων αυτών.

Συγκεκριμένα, ακολουθείται μια διαδικασία η οποία περιλαμβάνει την αναλυτική απογραφή, με έτος βάσης το 2019, των ενεργειακών καταναλώσεων και των εκπομπών για τα κτίρια, τις κοινωφελείς εγκαταστάσεις, δηλαδή τις εγκαταστάσεις αθλητισμού και πολιτισμού, του φωτισμού των δημοτικών οδών και των κοινοτικών χώρων, των δημοτικών εγκαταστάσεων ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης καθώς και τέλος των δημοτικών οχημάτων.

Η εκπόνηση του ΔηΣΜΕ και οι επικαιροποιήσεις του, αποτελούν προϋπόθεση για την αξιολόγηση προτάσεων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού για την υλοποίηση προγραμμάτων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής.

Σχέδιο Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΣΕΑΚ)

Ο Δήμος Γορτυνία, εκπονεί το ΣΕΑΚ, το οποίο αφορά τον καθορισμό της ενεργειακής πολιτικής και στρατηγικής του Δήμου στο πεδίο της ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων ιδιοκτησίας του, καθώς και ευρύτερα τον επιχειρησιακό σχεδιασμό στον τομέα της ενέργειας που σχετίζεται με την ανάπτυξη Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) σε κτίρια και εγκαταστάσεις, αξιοποιώντας για τον σκοπό αυτό θεσμικά εργαλεία (π.χ. ανάπτυξη Ενεργειακής Κοινότητας κλπ). Το Σχέδιο προβλέπει καθορισμό στόχων για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και προγραμματισμό και παρακολούθηση εφαρμογής των μέτρων. Το Σχέδιο αποτελεί εργαλείο υψίστης σημασίας για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στον τομέα των κτιρίων και την εξασφάλιση των ενεργειακών στόχων. Μέσω της ανάλυσης και αξιολόγησης προτεινόμενων μέτρων, το Σχέδιο παρέχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση ως προς τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην απεξάρτηση από μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Σύμφωνο Δημάρχων

Το Σύμφωνο των Δημάρχων είναι η κυριότερη ευρωπαϊκή κίνηση στην οποία συμμετέχουν τοπικές και περιφερειακές αρχές, οι οποίες με τη δέσμευσή τους, σκοπεύουν να επιτύχουν και να υπερβούν το στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μείωση των εκπομπών CO₂ κατά τουλάχιστον 40% έως το 2030 και την αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή.

Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ)

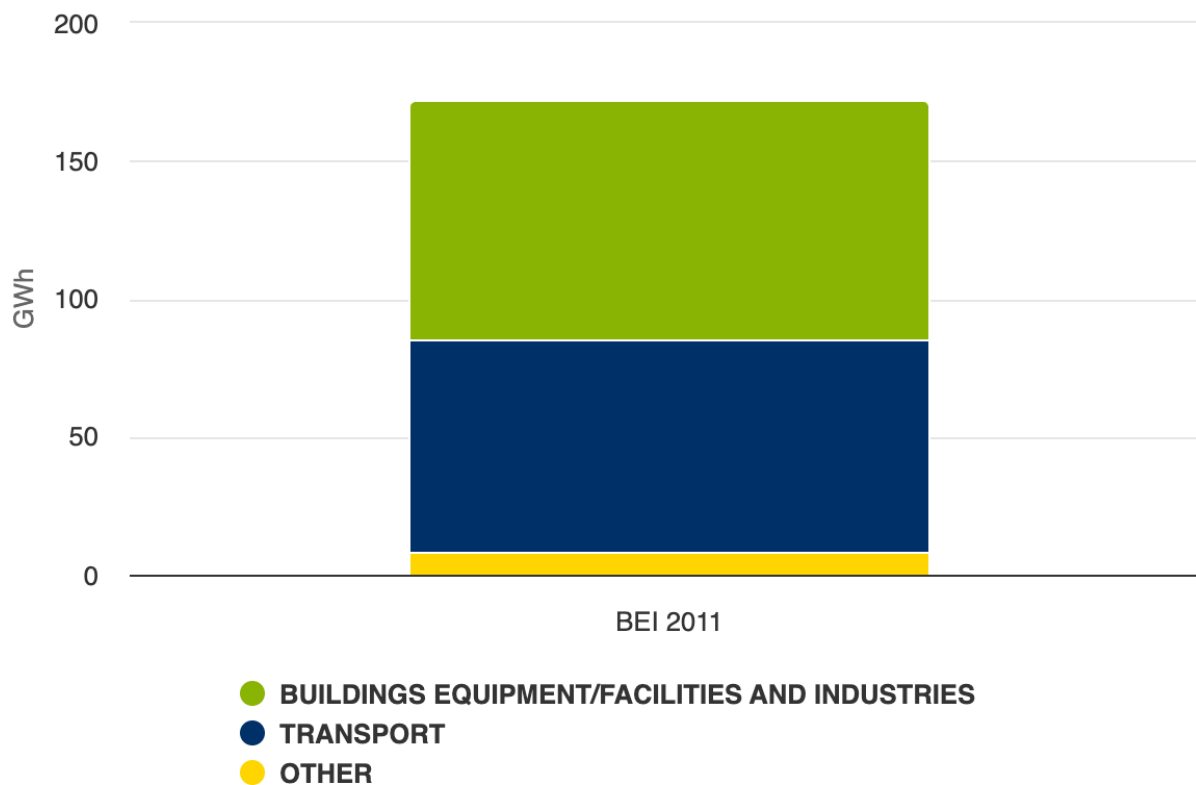
Ο Δήμος Γορτυνίας, ανταποκρινόμενος στο Σύμφωνο των Δημάρχων της Ευρώπης, για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 20% έως το 2020, υπέγραψε το «Σύμφωνο των Δημάρχων» ώστε να προσχωρήσει στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων που στοχεύουν στη μείωση των εκπομπών CO₂ έως το 2020 σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% και δεσμεύεται να το επιτύχει, τόσο μέσω της βελτίωσης της ενεργητικής αποδοτικότητας στα δημοτικά και άλλα κτίρια, όσο και με διάφορες δράσεις. Η υπογραφή της προσχώρησης έγινε στις 26 Απριλίου 2014 και στις 13 Ιουνίου 2014, ο Δήμος κατέθεσε και ανέβασε στο επίσημο διαδικτυακό χώρο του συμφώνου το ΣΔΑΕ. Δεσμεύτηκε με ένα μακροπρόθεσμο όραμα, το οποίο περιλαμβάνει τη σταδιακή ένταξη της παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) στο ενεργειακό ισοζύγιο του δήμου έως το

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

2020, καθώς και τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών που θα προωθήσουν την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας. Τέλος, αναρτήθηκε το 2018 η πλήρης αναφορά παρακολούθησης με τίτλο «Ανάπτυξη αναφορών υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας».

Τα γραφήματα που προκύπτουν αφορούν την κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα και πως κατανέμονται, την κατανάλωση ενέργειας ανά φορέα και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

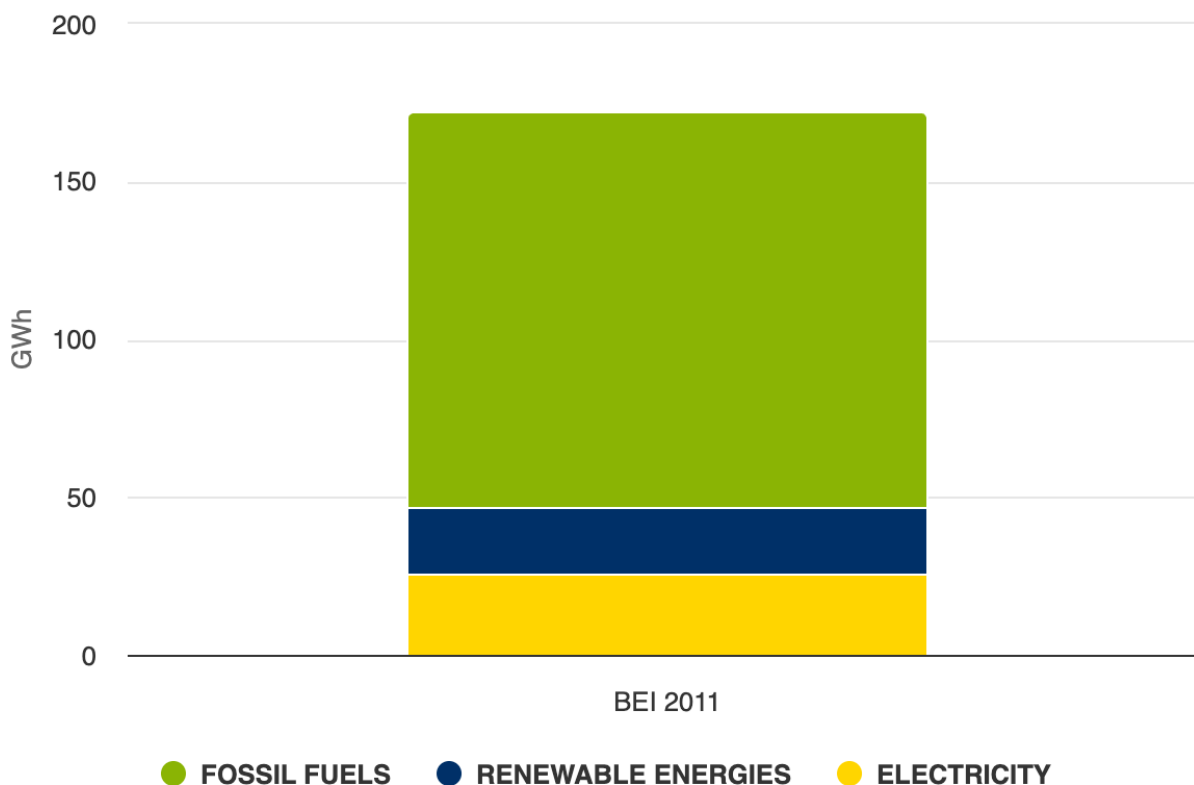

Διάγραμμα 3. Κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα του Δήμου Γορτυνίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στο παραπάνω γράφημα παρουσιάζεται η κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα και συγκεκριμένα η κατανάλωση από κτίρια η οποία καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος, στη συνέχεια η κατανάλωση από μεταφορές και άλλα.

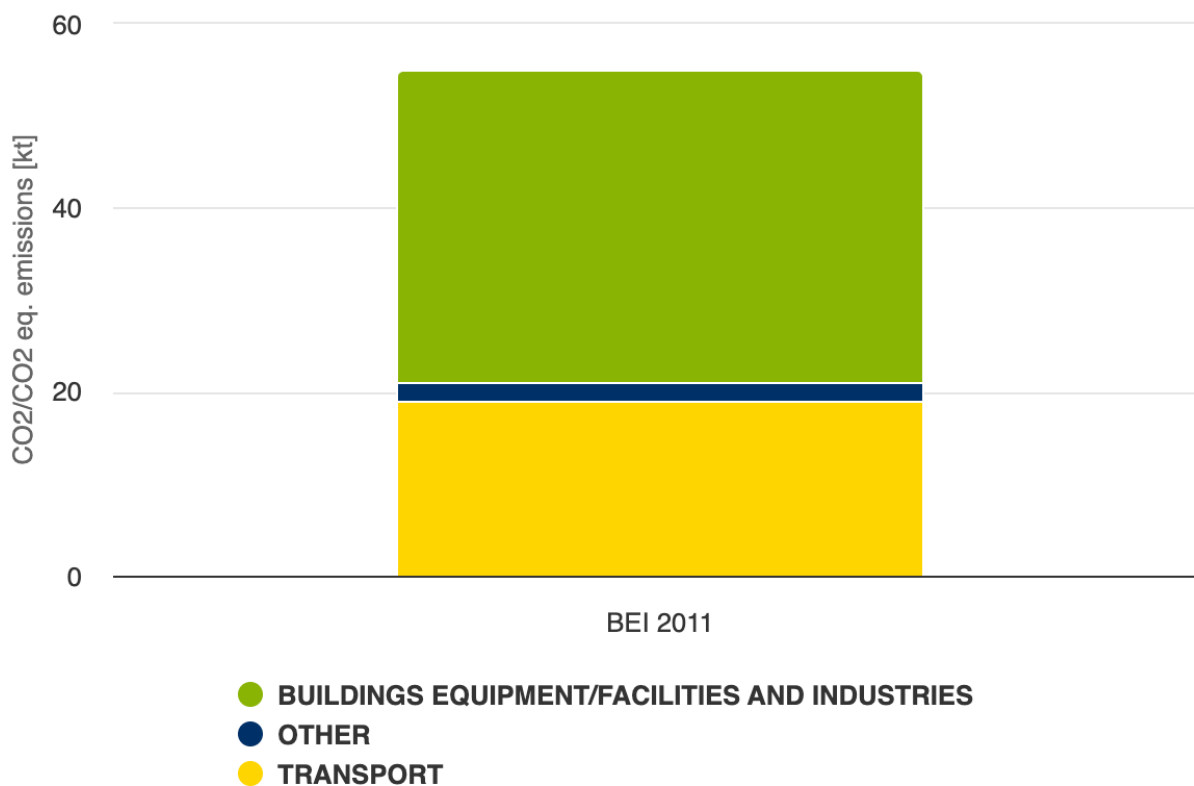

Διάγραμμα 4. Κατανάλωση ενέργειας ανά φορέα του Δήμου Γορτυνίας

Στο παραπάνω γράφημα παρουσιάζεται η κατανάλωση ενέργειας ανά τομέα και συγκεκριμένα η ηλεκτρική κατανάλωση η οποία βρίσκεται χαμηλότερα σε σχέση με τις ανανεώσιμες πηγές που ακολουθούν και τα καύσιμα όπου σημειώνουν τη μεγαλύτερη χρήση.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διάγραμμα 5. Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου του Δήμου Γορτυνίας

Τέλος, στο παραπάνω γράφημα παρουσιάζονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπου παρουσιάζεται πως τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις είναι οι κύριες πηγές εκπομπών.

Ενεργειακή Φτώχεια

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η ενεργειακή φτώχεια αναγνωρίζεται ως ένα φαινόμενο με μεγάλο αντίκτυπο στα νοικοκυριά και τους κατοίκους τους και συνεπώς αξιολογείται ως σημαντική η ανάγκη για λήψη μέτρων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος (Πηγή: Energy Poverty, European Commission). Ως ενεργειακή φτώχεια ορίζεται η κατάσταση όπου τα νοικοκυριά αναγκάζονται να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας λόγω οικονομικών περιορισμών, με αποτέλεσμα δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία και την ευημερία. Οι αιτίες που σχετίζονται με το φαινόμενο είναι κυρίως η υψηλή ενεργειακή δαπάνη, το χαμηλό εισόδημα και η χαμηλή ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Η Ελλάδα είναι η 5η χώρα μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε επίπεδα ενεργειακής φτώχειας. Μάλιστα σύμφωνα με έρευνα της Eurostat (8% of EU population unable to keep home adequately warm) για το 2020, το 16,7% του πληθυσμού δεν είχε την δυνατότητα να θερμάνει επαρκώς το σπίτι του. Όπως επισημαίνει έρευνα του Eteron 360 (Πηγή: Ενεργειακή φτώχεια) μπορεί η έννοια της ενεργειακής φτώχειας να μην είναι ταυτόσημη με την εισοδηματική, υπάρχει όμως εξαιρετικά στενή σύνδεση. Οι σχετικές έρευνες δείχνουν ότι μεγαλύτερη συγκέντρωση ενεργειακής φτώχειας έχουμε στις περιοχές όπου κατοικούν χαμηλά εισοδηματικά στρώματα όπου το κτιριακό δυναμικό είναι απαξιωμένο. Η έρευνα αναφέρει πως: “Η ενεργειακή φτώχεια αποτελεί πιεστικό πρόβλημα το οποίο επηρεάζεται από την πολύπλοκη αλληλεπίδραση της αύξησης των τιμών της ενέργειας, την αδυναμία των ανθρώπων να εξοφλήσουν τους λογαριασμούς τους, τη στασιμότητα ή τη μείωση των εισοδημάτων, τα υψηλά επίπεδα της ανεργίας και τον χαμηλό ρυθμό αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια κατοικιών με τεκμηριωμένες αρνητικές κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις” (Eteron). “Ταυτόχρονα, όσοι βρίσκονται κάτω από το όριο της ενεργειακής φτώχειας αντιμετωπίζουν υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας, νοσηρότητας, και αυξημένη ψυχολογική πίεση, που επιβαρύνεται από την αδυναμία εξόφλησης των λογαριασμών κοινής ωφελείας.” (Πηγή: ΕΛΙΑΜΕΠ). Μάλιστα η ενεργειακή φτώχεια συνδέεται και με την επιβάρυνση στην υγεία και με αιτίες θνησιμότητας όπως καρδιαγγειακά νοσήματα και αναπνευστικές λοιμώξεις (Πηγή: Έρευνα του Heinrich-Böll-Stiftung για την Ενεργειακή Φτώχεια στην Ελλάδα).

Για την Ελλάδα τρία σημαντικά βήματα είναι η παρακολούθηση του φαινομένου της ενεργειακής φτώχειας, η Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης, και η ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος. Η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Κτιριακού Αποθέματος (Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/20334/148/01.03.2021) επισημαίνει ότι το 40% της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στην χώρα είναι σε κτίρια. Για το 2018 (σύμφωνα με την έρευνα του του IOBE και του διαNEΟσις) ο τομέας των υπηρεσιών ήταν πρώτος στην τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, με ποσοστό 34,9%. Σύμφωνα μάλιστα με την έρευνα της διαNEΟσις (Πηγή: “Οι Συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα”) αναφέρεται ρητά ότι “μέχρι τα μέσα του αιώνα θα διπλασιαστούν οι ανάγκες για ψύξη σε όλες τις περιοχές της χώρας, ενώ παράλληλα θα μειωθούν οι ανάγκες για θέρμανση. Οι ενεργειακές ανάγκες στο σύνολό τους, όμως, αναμένεται να είναι σημαντικά υψηλότερες.” Στην Ελλάδα δυστυχώς από το 2014, το Εθνικό Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας δεν παρουσιάζει δραστηριότητα και δεν ενημερώνει την βάση δεδομένων του. Ωστόσο το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) είναι ένα σχέδιο που θέτει τα βήματα για την επίτευξη Ενεργειακών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030 προσπαθώντας να μειώσει την τελική κατανάλωση ενέργειας σε όλου τους τομείς, κατά 38% από το 2017 έως το 2030.

Συνολικά, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να αντιμετωπίσει την ενεργειακή φτώχεια μέσω στοχευμένων μέτρων που επικεντρώνονται στην ενεργειακή απόδοση, την κοινωνική ένταξη και τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων. Ο Συμβουλευτικός Κόμβος Ενεργειακής Φτώχειας (Energy Poverty Advisory Hub) χρησιμεύει ως πλατφόρμα για συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Παρέχει πόρους, όπως δημοσιεύσεις, βάσεις δεδομένων και τεχνική βοήθεια, για να διευκολύνει την ανάπτυξη στρατηγικών για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας σε επίπεδο βάσης. Επιπλέον, έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως αυτά στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020 Energy Efficiency) και του Προγράμματος Μετάβασης Καθαρής Ενέργειας LIFE (LIFE Clean Energy Transition Programme), συμβάλλουν στην εξερεύνηση καινοτόμων λύσεων και βέλτιστων πρακτικών για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Συμπληρωματικά υπάρχουν και το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Κτιριακού Αποθέματος (EU Building Stock Observatory), η Αγορά Έξυπνων Πόλεων (Smart Cities Marketplace) και τέλος το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων (EU Covenant of Mayors).

Για την κατάσταση των κατοικιών, των νοικοκυριών και των κτιρίων γενικότερα, το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας παρατηρείται καθώς, ένα μεγάλο ποσοστό κτιρίων συνήθως, λόγω παλιότητας είναι χωρίς συστήματα θερμομόνωσης και με μοναδικές πηγές ενέργειας για τη θέρμανση, το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο για τα οποία οι τιμές ολοένα και αυξάνονται όπως και η ζήτηση για την ανάγκη θέρμανσης, αφού πολλά νοικοκυριά και κτίρια δεν διαθέτουν κανένα μέσο θέρμανσης.

Το χαμηλό εισόδημα επίσης, αποτελεί την απόδειξη του φαινομένου της ενεργειακής ένδειας και οδηγεί τους κατοίκους στον παραμερισμό των αναγκών και στην αδυναμία να ανταπεξέλθει οικονομικά και κυρίως μέσω μείωσης της ενέργειας κατά την οικιακή χρήση.

Ενεργειακές Κοινότητες

Η Ενεργειακή Κοινότητα έχει ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και της καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και την προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας και ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μέσω της δραστηριοποίησης στους

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), της Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α.), της ορθολογικής χρήσης ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας, των βιώσιμων μεταφορών, της διαχείρισης της ζήτησης και της παραγωγής, διανομής και προμήθειας ενέργειας.

Σκοπός είναι να εισάγει την ενεργειακή δημοκρατία, δίνοντας τη δυνατότητα στους πολίτες, τους τοπικούς φορείς (δήμοι και οι περιφέρειες) και σε μικρές και μεσαίες τοπικές επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στην ενεργειακή μετάβαση και τον ενεργειακό σχεδιασμό, μέσω της άμεσης ενεργής εμπλοκής τους σε ενεργειακά εγχειρήματα, με προτεραιότητα στα εγχειρήματα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και εξοικονόμησης που συνεπάγονται ήπιες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις. Με αυτό τον τρόπο οι πολίτες και οι υπόλοιποι τοπικοί φορείς αποκτούν διττό ρόλο ως καταναλωτές και ως παραγωγοί ενέργειας (prosumers). Η προϋπόθεση δημιουργίας συνεργιών και συνεργασιών μεταξύ διαφόρων τοπικών φορέων, στο πλαίσιο των Ενεργειακών Κοινοτήτων, έχει ως απώτερο στόχο τη δημιουργία κοινωνικών συναινέσεων, καθώς και την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής των έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Ο Δήμος Γορτυνίας, βρίσκεται στη διαδικασία έγκρισης σχεδίου καταστατικού σύστασης ενεργειακής κοινότητας πολιτών με την επωνυμία «Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών Γορτυνίας». Η Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών είναι αποκλειστικού σκοπού και δραστηριότητές της είναι οι εξής:

- Η ιδιοκατανάλωση ενέργειας από Α.Π.Ε. όπως προβλέπεται στην παρ.5 του άρθρου 14Δ του ν.3468/2006 όπως προστέθηκαν με τον ν.5106/2024 (Α'63).
- Η Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες του άρθρου 47 Δ του ν. 4001/2011 (Α' 129):
 - 1) Την παραγωγή, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την αποθήκευση, διανομή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, σωρευτική εκπροσώπηση, την παροχή ευελιξίας και εξισορρόπησης καθώς και την παροχή υπηρεσιών ενεργειακής απόδοσης, φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και άλλων υπηρεσιών ενέργειας στα μέλη της.
 - 2) Την διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την προώθηση του σκοπού της
 - 3) Την παροχή συμβουλών για την διαχείριση ή τη συμμετοχή των μελών της σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της
 - 4) Την ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σχετικά με θέματα ενεργειακής αειφορίας
 - 5) Τις δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας καταναλωτών, οι οποίοι ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, ανεξάρτητα αν οι εν λόγω καταναλωτές είναι μέλη της, ιδίως παροχή ή συμψηφισμό ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

6) Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια που θα προσφέρεται προς συμψηφισμό στα μέλη της Ενεργειακής Κοινότητας Πολιτών Γορτυνίας θα είναι εκμεταλλεύσιμη σύμφωνα την παρακάτω διακριτοποίηση:

- 90% από Δήμο Γορτυνίας
- 5% από Δήμο Μεγαλόπολης
- 5% από Δήμο Τρίπολης

Σε περίπτωση μελλοντικής προσθήκης και άλλων μελών στην ΕΚΠ, θα πρέπει να γίνεται μέριμνα ώστε το νέο μέλος να έχει μερίδιο στην παραπάνω διακριτοποίηση.

Ενεργειακή Αναβάθμιση Σ.Ε.Α.

Η ΣΕΑ επιτρέπει τη χρηματοδότηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης μέσω προβλεπόμενων μειώσεων του ενεργειακού κόστους. Καθώς οι επενδύσεις εξοφλούνται άμεσα από την εξοικονόμηση κόστους, δεν υπάρχει ανάγκη κεφαλαίου κίνησης από την πλευρά του δικαιούχου. Επίσης η ΣΕΑ δίνει τη δυνατότητα βελτίωσης των υποδομών σε οργανισμούς/επιχειρήσεις χωρίς να χρειάζεται να έχουν τεχνικές γνώσεις, δεξιότητες ενεργειακής διαχείρισης και αρχικό κεφάλαιο.

Σκοπός της Σ.Ε.Α είναι η εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και σύμφωνα με την οποία το οικονομικό αντάλλαγμα του παρόχου για την πραγματοποιούμενη επένδυση συναρτάται από το μεταξύ αυτών συμβατικά οριζόμενο επίπεδο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

Κλιματική Προσαρμογή

Η κλιματική αλλαγή δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για τις πόλεις και τις τοπικές αρχές, οι οποίες αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις από πιο συχνά και έντονα καιρικά φαινόμενα, όπως καύσωνες, πλημμύρες και καταιγίδες. Η άνοδος της θερμοκρασίας εντείνει το φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας, καθιστώντας αυτές τις περιοχές θερμότερες από τις γύρω περιοχές, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα υγείας, αυξημένη ζήτηση ενέργειας για ψύξη και υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα. Επιπλέον, η αυξημένη βροχόπτωση και η άνοδος της στάθμης της θάλασσας συμβάλλουν σε πλημμύρες στις πόλεις, ασκώντας πιέσεις στα αποχετευτικά συστήματα και προκαλώντας ζημιές σε περιουσίες, εκτοπισμούς και οικονομικές απώλειες.

Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει πολλούς τομείς και έχει επιπτώσεις και κλιματικούς κινδύνους για το Δήμο. Οι κύριοι τομείς είναι το περιβάλλον και η βιοποικιλότητα, η ενέργεια, οι υδατικοί πόροι και οι παράκτιες ζώνες. Επιπλέον, επηρεάζεται αρνητικά ο τουρισμός, η υγεία, η πολιτιστική κληρονομιά και υποδομές. Τα κύρια αίτια είναι οι τα ακραία καιρικά φαινόμενα,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

όπως οι υψηλές θερμοκρασίες και οι καύσωνες ή οι πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και ο παγετός, η ξηρασία ή οι ισχυρές βροχοπτώσεις και οι πλημμύρες και τέλος, οι κίνδυνοι για πυρκαγιές και η άνοδος της στάθμης της θάλασσας ή των ποταμών και ρεμάτων.

Για την αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών, αλλά και για τον περιορισμό τους, λαμβάνονται μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης. Τα μέτρα και οι δράσεις αξιολογούνται και αναλύονται ανά τομέα, έτσι ώστε να προσαρμόζονται στην κλιματική αλλαγή και στις ανάγκες του δήμου.

ΕΣΕΚΚΧ Γορτυνίας

Ο στόχος του Επιχειρησιακού Σχεδίου για την εξασφάλιση των Κοινοχρήστων και Κοινωφελών Χώρων, είναι η συμβολή του στην ολοκλήρωση της εφαρμογής του σχεδίου πόλης, μέσω της απόκτησης των εγκεκριμένων κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων. Προσανατολίζεται κυρίως, στην καταγραφή της νομικά και ιδιοκτησιακά, υπάρχουσας κατάστασης για τους χώρους αυτούς που δεν έχει ακόμη συντελεστεί απαλλοτρίωση. Ειδικότερα στοχεύει στη συλλογή, καταγραφή, οργάνωση και αξιολόγηση των σχετικών στοιχείων των Δήμων με σκοπό να ιεραρχηθούν όλοι οι εγκεκριμένοι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι που κινδυνεύουν να απωλέσουν τον κοινόχρηστο ή κοινωφελή χαρακτήρα τους, εντός μιας πολεοδομικής ενότητας του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, λόγω άρσης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης. Στο πλαίσιο αυτό κατεγράφησαν όλοι οι εγκεκριμένοι χώροι που έχουν κοινόχρηστες ή/και κοινωφελείς χρήσεις γης και που δύναται να επηρεάσουν τα πολεοδομικά μεγέθη μιας περιοχής λόγω άρσης ή μη της ρυμοτομικής τους απαλλοτρίωσης.

ΕΣΠΑ 2021-2027 Δήμου Γορτυνίας

Ο δήμος Γορτυνίας αποτελεί, από άποψη συμμετοχής (με βάση τις αρμοδιότητές τους και τις επιλεξιμότητες των προγραμμάτων), έναν από τους σημαντικότερους τελικούς δικαιούχους από την επίδοση των οποίων κρίνεται σε μεγάλο βαθμό η επίτευξη των στόχων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) αλλά και των Τομεακών Προγραμμάτων της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.

Σκοπός του στρατηγικού σχεδίου είναι να συνδέσει προτεινόμενες δράσεις με τις κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης, να προετοιμάσει εσωτερικές διεργασίες και δράσεις ωρίμανσης,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

εξειδίκευσης και οργάνωσης των Δράσεων, συμπεριλαμβανομένου και του προβλεπόμενου «επιχειρησιακού σχεδιασμού» του Δήμου.

Οι δράσεις θα σχεδιασθούν εντός του πλαισίου των «νέων» Θεματικών Στόχων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Οι πολιτικές της ΕΕ την περίοδο 2021-2027 θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους:

- ☞ μια Εξυπνότερη Ευρώπη, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- ☞ μια Πιο Πράσινη Ευρώπη χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- ☞ μια Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα
- ☞ μια Πιο Κοινωνική Ευρώπη, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
- ☞ μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

1.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

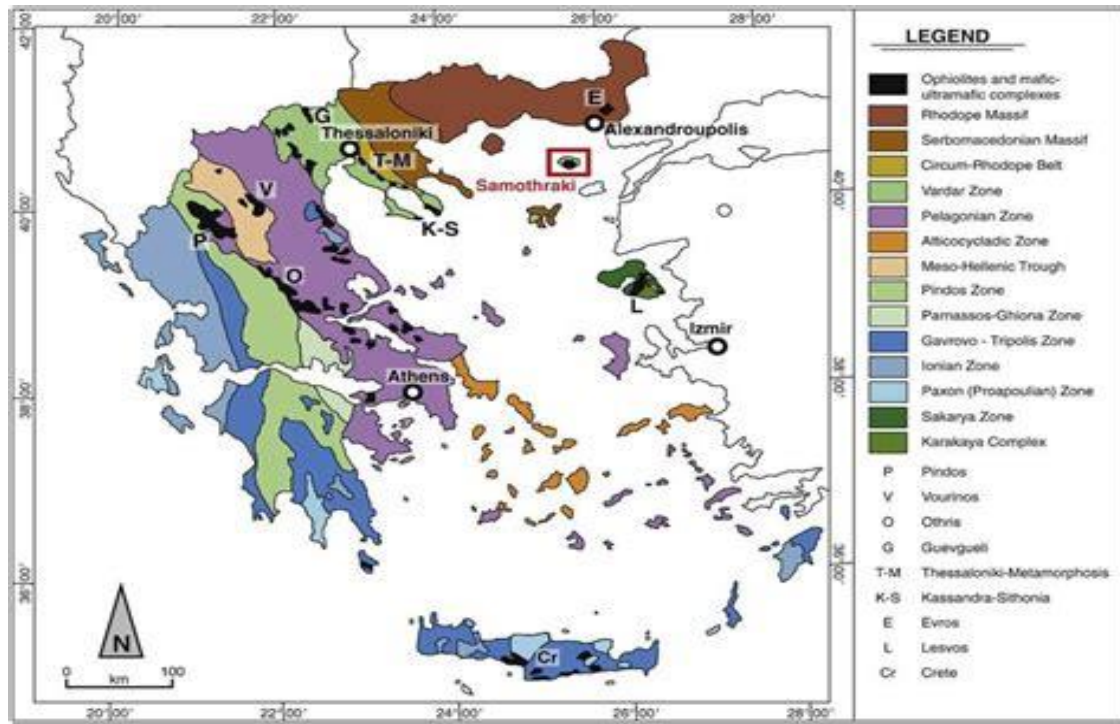
1.2.1 Φυσικό περιβάλλον

Γεωλογικά και Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Γορτυνίας κατατάσσεται στους κατεχοχήν ορεινούς δήμους της χώρας, με πλούσιο και σύνθετο γεωμορφολογικό ανάγλυφο. Διατρέχεται από έναν σημαντικό υδρογραφικό πλούτο, με κυριότερους ποταμούς τον Λούσιο, τον Αλφειό, τον Λάδωνα και τον Ερύμανθο, που διαμορφώνουν κοιλάδες, φαράγγια και πλήθος φυσικών πηγών. Ιδιαίτερη γεωοικονομική σημασία έχει η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα, η οποία, εκτός από ενεργειακός και αρδευτικός ταμιευτήρας, αποτελεί και ένα από τα πλέον εντυπωσιακά φυσικά αξιοθέατα του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Εικόνα 2: Απλοποιημένος γεωλογικός χάρτης της Ελλάδας, που απεικονίζει τις κύριες τεκτονικές ζώνες (Πίνδος, Πελαγονική, Υποπελαγονική κ.λπ.). Η περιοχή της Γορτυνίας εντάσσεται στη ζώνη Πίνδου–Ωλονού. Πηγή: IGME/1983.

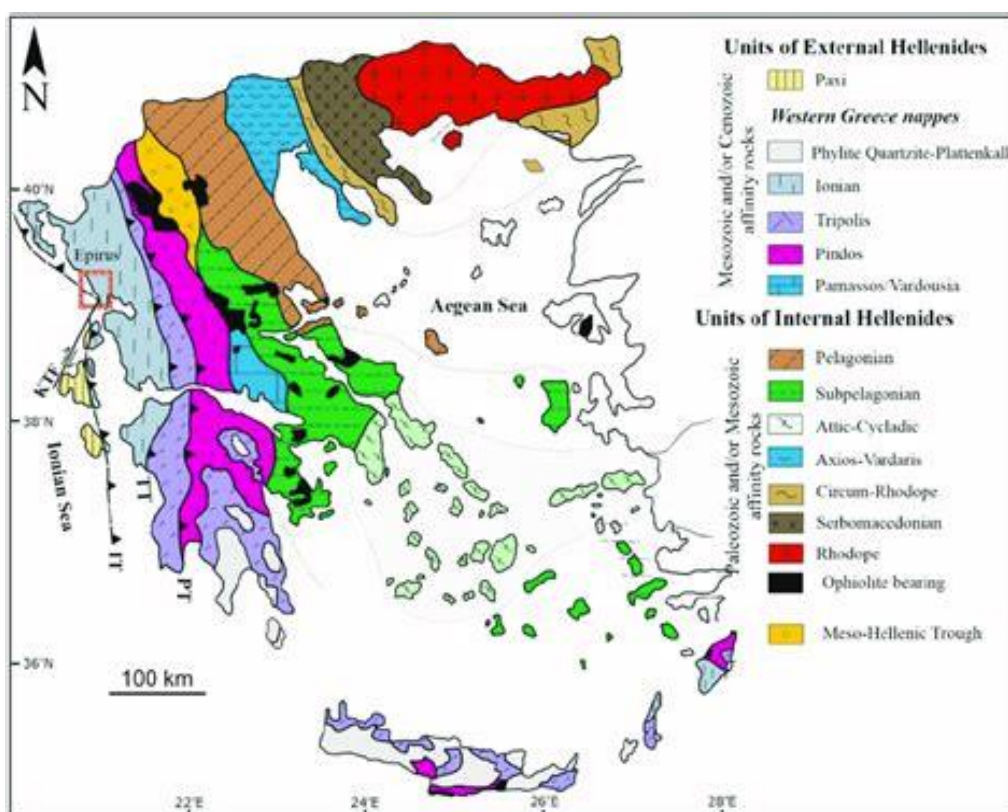
Γεωγραφικά, ο Δήμος χωροθετείται στο βορειοδυτικό τμήμα του Νομού Αρκαδίας, με:

- Βόρεια όριο το χωριό Τριπόταμα στα σύνορα με την Αχαΐα,
- Νότια το χωριό Σύρνα,
- Ανατολικά το βουνό «Πατερίτσα» (Θαυμάσιο),
- Δυτικά τον ποταμό Ερύμανθο, φυσικό σύνορο με την Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας.

Η γεωλογική δομή της περιοχής εντάσσεται στη ζώνη Πίνδου – Ωλονού, η οποία χαρακτηρίζεται από:

- Ασβεστόλιθους (καρστικοί σχηματισμοί με διαβρώσεις και υπόγεια υδροφορία),
- Αργιλώδεις–μαργαϊκούς σχιστόλιθους,
- Εκτεταμένες περιοχές με φλύσχη, δηλαδή εναλλασσόμενα στρώματα ιλυώδους και ψαμμιτικού υλικού.

Το ανάγλυφο του Δήμου κυμαίνεται από υψόμετρα των 200 μ. έως και 1.900 μ., περιλαμβάνοντας ορεινούς όγκους όπως το Μαίναλο, απότομες κλιτύες, ρεματιές και μικρές κοιλάδες. Αυτή η τοπογραφική ποικιλία συνοδεύεται από έντονη τεκτονική δραστηριότητα, με ρήγματα όπως της Αετορράχης, του Λευκοχωρίου και της Σερβού, που διαμορφώνουν ασύμμετρα τεκτονικά συστήματα (ορθώματα και καταβυθίσεις).

Εικόνα 3: Γεωτεκτονικός χάρτης της Ελλάδας, με επισήμανση στις σημαντικότερες γεωδυναμικές δομές. Χρήσιμος για την κατανόηση του πλαισίου εντός του οποίου υπάγεται η Γορτυνία. Πηγή: Modified after.

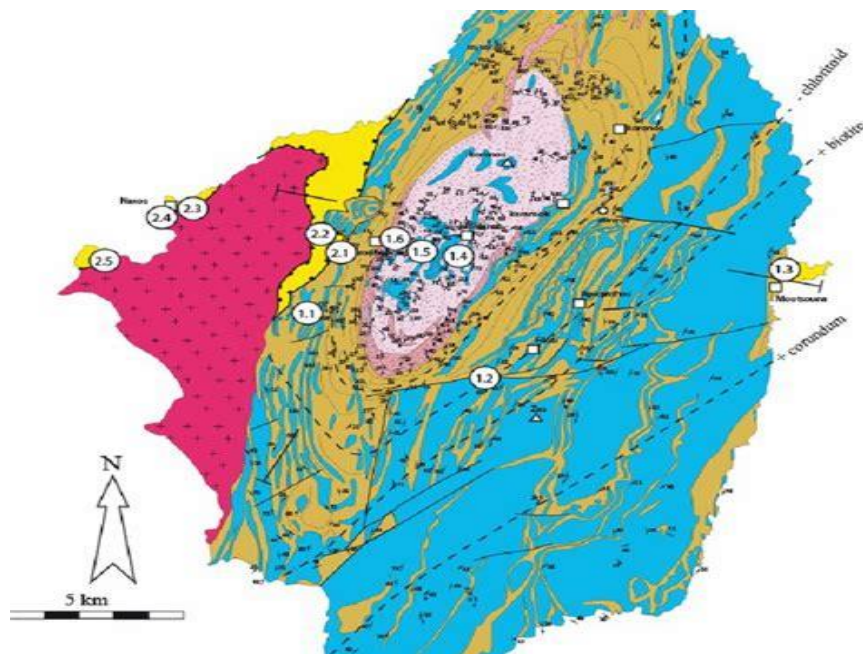
Ως προς τη γεωργική καταλληλότητα, τα εδάφη της περιοχής χαρακτηρίζονται γενικά ως χαμηλής γονιμότητας, πετρώδη και δύσκολα στην καλλιέργεια, λόγω και της κλίσης του εδάφους. Ωστόσο, η ίδια μορφολογία ευνοεί αιεφόρες εδαφοπονικές χρήσεις όπως:

- Η εκτατική κτηνοτροφία,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Η βιολογική καλλιέργεια σε αναβαθμίδες,
- Η αξιοποίηση δασικών πόρων με ήπιο και βιώσιμο τρόπο.

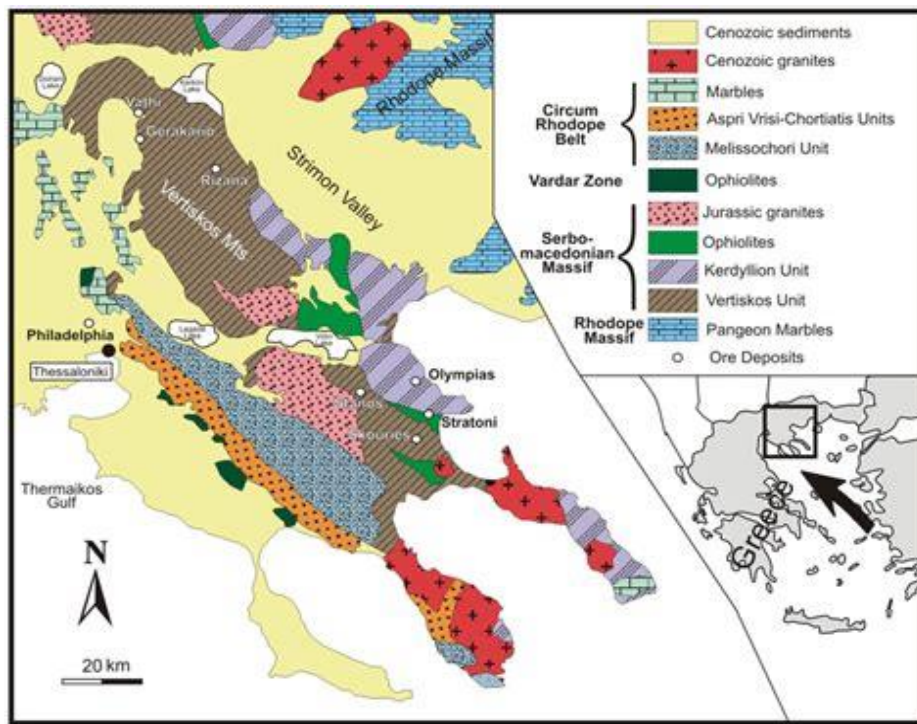

Εικόνα 4: Γεωμορφολογικός χάρτης (ανάγλυφο) της Πελοποννήσου. Απεικονίζει τη διακύμανση του υψομέτρου και των φυσικών εμποδίων. Ιδανικός για εκτίμηση περιοχών δύσβατων ή κατάλληλων για τεχνικά έργα. Πηγή: Scientific Diagram.

Η κατανόηση της γεωλογικής και γεωμορφολογικής ταυτότητας της Γορτυνίας είναι κρίσιμη για τον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου. Επηρεάζει τον σχεδιασμό των τεχνικών έργων (π.χ. οδοποιία, ύδρευση, αποστραγγιστικά), την πρόληψη φυσικών κινδύνων (κατολισθήσεις, πλημμύρες) αλλά και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Ενδείκνυται επίσης η ενσωμάτωση της γεωλογικής πληροφορίας σε συστήματα γεωχωρικών δεδομένων (GIS), που έχει ήδη ξεκινήσει μέσω της Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Εικόνα 5: Χάρτης με γεωλογική, ορυκτολογική και γεωχημική απεικόνιση. Παρέχει στοιχεία αξιολόγησης φυσικών πόρων και μορφών μεταλλοφορίας. Πηγή: MDPI - Minerals.

Κλιματικά χαρακτηριστικά

Για τα κλιματικά δεδομένα των ελληνικών περιοχών, τα στοιχεία λαμβάνονται από την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (Ε.Μ.Υ.), για το νομό Αρκαδίας. Από το σταθμό μέτρησης στην Τρίπολη χαρακτηριστικοί κλιματικοί δείκτες, οι οποίοι μπορούν να θεωρηθούν ότι αντιπροσωπεύουν τα ίδια χαρακτηριστικά και για το δήμο Γορτυνίας. Ο Δήμος Γορτυνίας είναι ένας ιδιαίτερα ορεινός δήμος με χαμηλές θερμοκρασίες και αρκετές χιονοπτώσεις το χειμώνα και έως το μήνα Απρίλιο στα υψηλότερα σημεία του Δήμου και δροσερά καλοκαίρια χωρίς πολύ υψηλές θερμοκρασίες.

Το κλίμα της Γορτυνίας χαρακτηρίζεται από έντονες διαφοροποιήσεις λόγω της γεωμορφολογίας και της θέσης των κοινοτήτων της. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, στα ορεινά χωριά, όπως η Δημητσάνα, η Στεμνίτσα και τα Μαγούλιανα – το υψηλότερο χωριό της Πελοποννήσου σε υψόμετρο 1.365 μ. – επικρατούν αλπικές καιρικές συνθήκες, με χιονοπτώσεις που διαρκούν μέχρι τον Απρίλιο. Αντίθετα, το καλοκαίρι, στη νότια Γορτυνία και ειδικά στα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

χωριά της Ηραίας, επικρατούν θερμοκρασίες που θυμίζουν αφρικανικό κλίμα, γεγονός που ευνοεί την ανάπτυξη ελαιόδεντρων και εσπεριδοειδών.

Όσο το υψόμετρο μεγαλώνει, η μέση ετήσια θερμοκρασία πέφτει, όπως για παράδειγμα στην ορεινότερη κοινότητα των Μαγούλιανων, η μέση θερμοκρασία τον ψυχρότερο μήνα μπορεί να φτάσει ακόμα και 1οC, ενώ παράλληλα στην κοινότητα Τριποτάμιων, η μέση θερμοκρασία μπορεί να φτάσει τους 26οC. Γενικότερα παρατηρούνται αρκετές διαφορές σε μέση μέγιστη και μέση ελάχιστη θερμοκρασία.

Οικοσυστήματα – Προστατευόμενες Ζώνες- Βιοποικιλότητα

Ο Δήμος Γορτυνίας χαρακτηρίζεται από ορεινούς λόφους, με το όρος Μαίναλο, να καλύπτει ένα μεγάλο μέρος του Δήμου και εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000. Επιπλέον, στο δήμο χωροθετείται ο ποταμός Λούσιος και το φαράγγι του, ο ποταμός Τουθόα που πηγάζει από τα Λαγκάδια και καταλήγει στον ποταμό Λάδωνα και το φαράγγι του, το φαράγγι της Γκούρας, το φαράγγι Ρεντεζέλα που ξεκινάει από το Βαλτεσινίκο και καταλήγει στο Θεόκτιστο, το φαράγγι της Αρσιναίας κοντά στο Βούτση και το φαράγγι του Λάδωνα. Επίσης υπάρχουν αμέτρητες πηγές, μοναδικές πέτρινες βρύσες και πάρα πολλοί νερόμυλοι.

Αρνητικές επιπτώσεις έχει στο φυσικό περιβάλλον η εκτεταμένη εκτός σχεδίου δόμηση (έδαφος, συγκράτηση νερού, μικροκλίμα, διαχείριση υδροφόρου ορίζοντα), η οποία όμως πραγματοποιείται με νομιμότητα μέσα από τις διατάξεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των δασικών και γεωργικών εκτάσεων και την πολεοδομική νομοθεσία.

Χλωρίδα (Φυτική Κάλυψη)

Η δασική βλάστηση του Δήμου Γορτυνίας χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλομορφία και καλύπτει τόσο φυσικές εκτάσεις όσο και παλιούς εγκαταλελειμμένους αγρούς. Κυρίαρχα είδη περιλαμβάνουν:

- Δέντρα, Θάμνοι: πεύκα, έλατα, πουρνάρια, βελανιδιές, σφενδάμοι, ψευδοκαστανιές, κυπαρίσσια, αγριόκεδροι, καρυδιές, ελιές (καλλιεργούμενες & άγριες), αγριοκουμαριές, αμυγδαλιές, κερασιές, μηλιές, αχλαδιές (γκορτσιές), ιτιές, λεύκες.
- Άλλα φυτά: αμπέλια, ακακίες, κουτσουπιές, τριανταφυλλιές, λίγες καστανιές, ψυχανθή, ποικιλία αρωματικών φυτών (ρίγανη, τσάι, φασκόμηλο), μανιτάρια, πολλά είδη λουλουδιών.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Πλατάνια: εντυπωσιακή παρουσία κατά μήκος ποταμών και στις πλατείες των χωριών, με ορισμένα δέντρα χαρακτηρισμένα ως μνημεία της φύσης.

Πανίδα (Ζωική Κάλυψη)

Η περιοχή φιλοξενεί πλήθος ειδών της ελληνικής άγριας πανίδας όπως:

- Θηλαστικά
Σαρκοφάγα: αλεπού, αγριογούρουνο, τσακάλι, ασβός, κουνάβι, νυφίτσα, ενυδρίδα.
Εντομοφάγα: σκαντζόχοιρος, τυφλοπόντικας.
Τρωκτικά: λαγός, κουνέλι, σκίουρος, ποντίκια, αρουραίοι.
Χειρόπτερα: νυχτερίδες.
Αρτιοδάκτυλα: κυρίως αγριόχοιροι.
- Πτηνά:
Περιστεροειδή: φάσσα, αγριοπερίστερο, τρυγόνι.
Αναρριχητικά: δρυοκολάπτης, κούκος, πετροχελίδονο, τσαλαπετεινός.
Ξηροβατικά: αηδόνι, σπουργίτι, χελιδόνι, τσίχλα, κοράκι, καρδερίνα, κοτσύφι, κορυδαλλός, σπίνος, κίσσα, κρασοπούλι, φλώρος, συκοφάγος, σουσουράδα.
- Ερπετά και Αμφίβια:
Φίδια: δενδρογαλιά, οχιά, σπιτόφιδο, σαπίτης.
Σάυρες: σαμιαμίδι, γραικόσαυρα, γουστέρα, πρασινογουστέρα.
Βάτραχοι: φρύνος, πρασινόφρυς, γραικοβάτραχος, δενδροβάτραχος.
Χελώνες και πολλά είδη εντόμων.

Φυσική Ομορφιά

Η Γορτυνία συνδέεται άμεσα με τον αρκαδισμό, το ευρωπαϊκό πνευματικό ρεύμα που εξυμνούσε την Αρκαδία ως ιδανικό και ειδυλλιακό τόπο. Με πλούσια φυσική ομορφιά και μυθολογικό παρελθόν, προσελκύει φυσιολάτρες και περιηγητές που αναζητούν ένα μαγευτικό τοπίο γεμάτο αντιθέσεις – από τις κορυφές του Μαινάλου και του Λυκαίου, μέχρι τα ποτάμια Αλφειού, Λούσιο, Λάδωνα και Ερύμανθο, που συνδέονται με αρχαίους θεούς και Νύμφες. Η περιοχή διαθέτει μοναδικά φαράγγια με φυσικά και πολιτιστικά αξιοθέατα, ενώ η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα, κατασκευασμένη τη δεκαετία του 1950, έχει οικονομική και τουριστική σημασία,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

συμβάλλοντας στην παραγωγή ενέργειας και την άρδευση. Η Γορτυνία αποτελεί προορισμό για εναλλακτικό τουρισμό, αθλητισμό και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Φαράγγι Λούσιου: Το «Άγιο Όρος» της Πελοποννήσου

Ο Λούσιος ποταμός, παραπόταμος του Αλφειού με μήκος 25 χλμ, χαράζει το πιο εντυπωσιακό φαράγγι της Αρκαδίας, διασχίζοντας τη Γορτυνία από τα Λαγκαδινά βουνά έως την Καρύταινα. Σύμφωνα με τη μυθολογία, στα νερά του λούστηκε ο Δίας ως βρέφος, ενώ ο Πausanias τον χαρακτήρισε ως τον πιο κρύο ποταμό της αρχαιότητας. Το φαράγγι του Λούσιου, μήκους 15 χλμ, ξεχωρίζει για την άγρια φυσική ομορφιά του, την πλούσια βλάστηση και τους απότομους βράχους. Διασχίζεται από το εθνικό μονοπάτι 32 (τμήμα του ευρωπαϊκού E4) και περιλαμβάνει ιστορικά μοναστήρια όπως οι Μονές Φιλοσόφου και Προδρόμου, που λειτουργούσαν ως πνευματικά και καταφύγια κατά την Τουρκοκρατία. Λόγω των γεωλογικών σχηματισμών του αποτέλεσε καταφύγιο για αγωνιστές, ενώ σήμερα είναι ιδανικός προορισμός για πεζοπορία, canoe-kayak και rafting. Από το 1997, προστατεύεται ως περιοχή αρχαιολογικού και οικολογικού ενδιαφέροντος.

Αξιοθέατα - Μοναστήρια

Η Αρκαδία, και ιδιαίτερα η Γορτυνία, ανέδειξε πλήθος σημαντικών κληρικών κατά την Τουρκοκρατία, με επτά Πατριάρχες και εβδομήντα Μητροπολίτες να έχουν μαθητεύσει στις σχολές της Μονής Φιλοσόφου και της Δημητσάνας. Το έντονο θρησκευτικό συναίσθημα της περιοχής εκφράζεται μέσα από τα βυζαντινά μνημεία, κυρίως στο φαράγγι του Λούσιου, όπου δεσπόζουν μοναστήρια όπως η Παλιά και Νέα Μονή Φιλοσόφου και η Μονή Προδρόμου. Η Παλαιά Μονή Φιλοσόφου, γνωστή και ως «Κρυφό Σχολειό», ιδρύθηκε το 963 από τον Ιωάννη Λαμπαρδόπουλο και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία της Πελοποννήσου. Στη Γορτυνία σώζονται επίσης μοναστήρια όπως η Μονή Αιμυαλών, η Μονή Κερνίτσας, η Μονή Τιμίου Προδρόμου, η Μονή Ζωοδόχου Πηγής, η Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου, η Μονή Αγίου Νικολάου (Παλαιομονάστηρο), η Μονή Κλειβωκάς και η Μονή Αγίας Παρασκευής. Κατά καιρούς, οι μονές αποτέλεσαν καταφύγιο για τον τοπικό πληθυσμό.

Νέα Μονή Φιλοσόφου

Η Νέα Μονή Φιλοσόφου, χτισμένη στα μέσα του 17ου αιώνα στη δυτική πλευρά του φαραγγιού του Λούσιου, αποτελεί σημαντικό θρησκευτικό και πολιτιστικό μνημείο της Αρκαδίας. Το καθολικό της μονής είναι σταυροειδής ναός με τρούλο και λιτές όψεις, ενώ οι τοιχογραφίες του (1663), κρητικής τεχνοτροπίας, αποδίδονται στον ζωγράφο Βίκτωρα. Ξεχωρίζει και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του. Η μονή κτίστηκε από μοναχούς της Παλαιάς Μονής Φιλοσόφου και διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο ως εκπαιδευτικό κέντρο, καθώς φιλοξενούσε σχολή Γορτυνίων κληρικών που ανέδειξε προσωπικότητες όπως ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε'. Μετά το 1834, η μονή διαλύθηκε από τη Βαυαρική Αντιβασιλεία και η περιουσία της δημεύτηκε. Σήμερα, λειτουργεί ως ανδρική μονή, παράρτημα της Μονής Τιμίου Προδρόμου Στεμνίτσας, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες αποκατάστασης των κελιών και της πρόσβασης. Το φαράγγι του Λούσιου, όπου βρίσκεται η μονή, φιλοξενεί πλήθος θρησκευτικών και κοσμικών μνημείων, όπως η Παλαιά Μονή Παναγίας του Φιλοσόφου, η Μονή Τιμίου Προδρόμου, η Μονή Αιμυαλών, καθώς και παλιοί μύλοι και ασκηταριά.

Γέφυρα στη θέση Δομοκός Βιδιακίου

Η λιθόκτιστη γέφυρα του Δομοκού, κοντά στον οικισμό Βιδιακίου του Δήμου Κοντοβάζαινας στην Αρκαδία, χτίστηκε περίπου το 1870 από τους αδερφούς Πουρνάρα, στη θέση παλαιότερης γέφυρας που είχε καταρρεύσει. Πρόκειται για μονότοξο γεφύρι μήκους 30 μέτρων, πλάτους 3,5 μέτρων και ανοίγματος τόξου 15,4 μέτρων, το οποίο γεφυρώνει τον ποταμό Ερύμανθο και λειτουργεί ως φυσικό όριο μεταξύ των νομών Αρκαδίας και Ηλείας. γέφυρα κατασκευάστηκε σε στρατηγικό σημείο και έχει ιστορική σημασία, καθώς αποτέλεσε πέρασμα στρατευμάτων από την αρχαιότητα μέχρι την Επανάσταση του 1821. Ξεχωρίζει η μάχη στο γεφύρι, όπου οι επαναστατημένοι Έλληνες υπό τον Γενναίο Κολοκοτρώνη νίκησαν τις δυνάμεις του Ιμπραήμ, γεγονός που ενισχύει την ιστορική και συμβολική αξία της.

Αξιοθέατα - Αρχαιολογικοί χώροι και Μνημεία

Η Γορτυνία αποτελεί περιοχή πλούσια σε αρχαιολογικά μνημεία και παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Οι οικισμοί της, όπως τα Λαγκάδια, η Δημητσάνα, η Κοντοβάζαινα και η Στεμνίτσα, διατηρούν το παραδοσιακό τους χρώμα, με χαρακτηριστικά πετρόκτιστα σπίτια. Ιδιαίτερα γνωστά είναι τα Λαγκάδια, γενέτειρα των φημισμένων μαστόρων της πέτρας, οι οποίοι συνέβαλαν σημαντικά στην πολιτιστική κληρονομιά της Πελοποννήσου. Η αρχαία Γόρτυς, κοντά στο χωριό Ελληνικό, ακμάσε τον 4ο π.Χ. αιώνα και φιλοξενούσε Ασκληπιείο με λουτρά και σύστημα θέρμανσης. Άλλες σημαντικές αρχαίες πόλεις της περιοχής ήταν η Ηραία, η Θέλπουσα,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

οι Θαλιάδες και η αρχαία Ελευσίνα (σημερινή Κοντοβάζαινα). Κατά τη Φραγκοκρατία, η περιοχή διαιρέθηκε σε δύο βαρωνίες: Άκοβα και Καρύταινα. Τότε χτίστηκαν τα περίφημα κάστρα της Άκοβας και της Καρύταινας, καθώς και τα μεσαιωνικά γεφύρια: της Καρύταινας με 6 τόξα (γνωστό από το παλιό πεντοχίλιαρο) και της Κυράς στο Λάδωνα. Η Γορτυνία περιλαμβάνει και άλλες αρχαιολογικές τοποθεσίες, όπως το Μυκηναϊκό νεκροταφείο στο Παλαιόκαστρο και τα ερείπια της αρχαίας Τεύθιδος κοντά στη Δημητσάνα, την οποία επισκέφθηκε ο Πausanias. Κοντά στη Βυτίνα, στο όρος Μαίναλο, βρίσκεται η ιστορική «πηγή του Πausanias».

Αρχαιολογικός χώρος Καμενίσσας Γορτυνίας

Η Καμενίσσα είναι ορεινό χωριό στην Αρκαδία, στις δυτικές πλαγιές του Μαινάλου, σε υψόμετρο 580 μ. Ξεχωρίζει για τη φυσική ομορφιά της και τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα. Τις τελευταίες δεκαετίες έγιναν ανασκαφές από τον Δρ. Θ. Σπυρόπουλο, αποκαλύπτοντας έναν σημαντικό νεολιθικό οικισμό στο Σακοβούνι, που κατοικήθηκε έως τα ύστερα μυκηναϊκά χρόνια. Στην περιοχή βρέθηκαν επίσης νεολιθικό σπήλαιο με οστεολογικό υλικό και αγγεία, καθώς και κτήριο ελληνιστικών χρόνων στη θέση «Αγία-Σωτήρα», που πιθανόν ταυτίζεται με την αρχαία κώμη Τορθύνιον.

Τα κύρια μνημεία της περιοχής είναι:

- Νεολιθικό σπήλαιο στη θέση «Παναγία»
- Νεολιθικός-μυκηναϊκός οικισμός στο Σακοβούνι
- Προϊστορικά λείψανα στις θέσεις «Αγιάννης» και «Κάστρο»
- Μεσαιωνικά λείψανα στη θέση «Αβύσσινα»
- Μεσαιωνικό φρούριο στη θέση «Κάστρο»
- Οικισμός ελληνιστικών χρόνων στην «Αγία-Σωτήρα», πιθανόν η αρχαία Τορθύνιον.

Αξιοθέατα - Κτίσματα και Παραδοσιακή αρχιτεκτονική

Η Δημητσάνα, που έχει οριστεί μουσείο από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, φιλοξενεί το Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης με αναστηλωμένα βιομηχανικά κτίρια της προβιομηχανικής εποχής, λειτουργώντας με την ενέργεια του νερού. Από εκεί ξεκινά μονοπάτι προς τις Μονές του Λούσιου και την αρχαία Γόρτυνα, ενώ υπάρχει και Εκκλησιαστικό μουσείο. Η ιστορική Δημόσια Βιβλιοθήκη της Δημητσάνας περιέχει 35.000 τόμους και εκθέματα του Αγώνα για την ανεξαρτησία. Το περίφημο «ρολόι της Δημητσάνας» και το Διασυνεδριακό Κέντρο, καθώς και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

το υπαίθριο θέατρο αφιερωμένο στον Μίκη Θεοδωράκη, αναδεικνύουν τον πολιτισμό της περιοχής. Στη Ζάτουνα λειτουργεί μουσείο αφιερωμένο στον Μίκη Θεοδωράκη, που είχε εξοριστεί εκεί κατά τη δικτατορία, ενώ στη Στεμνίτσα υπάρχει λαογραφικό μουσείο, το Νικολετοπούλειο Πνευματικό Κέντρο και η σχολή Αργυροχρυσόχοϊας που διατηρεί την παραδοσιακή τέχνη ζωντανή. Στη Βυτίνα υπάρχει βιβλιοθήκη με κειμήλια, λαογραφικό μουσείο και πνευματικό κέντρο με πολιτιστικές εκδηλώσεις. Κοντά βρίσκονται το πατρικό των Κολοκοτρωναίων στο Λιμποβίσι και ο Πύργος του Δημήτρη Πλαπούτα στην Παλούμπα. Τέλος, τα Τρόπαια ξεχωρίζουν για το εντυπωσιακό πέτρινο Δημοτικό Σχολείο, ενώ η περιοχή διαθέτει πολλά ιστορικά κτίρια με παραδοσιακή αρχιτεκτονική που εντυπωσιάζουν τους επισκέπτες.

Δραστηριότητες - Κοντά στη Φύση

Η Γορτυνία προσφέρει πληθώρα δραστηριοτήτων για κάθε γούστο και επίπεδο φυσικής κατάστασης, όπως πεζοπορία, ποδηλασία βουνού, canoe-kayak και rafting στα ποτάμια της περιοχής. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Μαινάλου με οκτώ πίστες και lifts λειτουργεί τον χειμώνα, ενώ το φαράγγι του Λούσιου ξεχωρίζει για τα ιστορικά γεφύρια, τις Μονές και τα μοναστήρια, προσφέροντας διαδρομές πεζοπορίας περίπου 3 ωρών, προσιτές σε όλους. Η περιοχή διαθέτει το μονοπάτι 32, παρακλάδι του Ευρωπαϊκού μονοπατιού E4, που διασχίζει πολλά χωριά και μοναστήρια. Η Λίμνη του Λάδωνα και τα γύρω τοπία προσφέρονται για αθλητικές δραστηριότητες όπως καγιάκ, ράφτινγκ, τοξοβολία και ορεινό τρίαθλο που διοργανώνεται από το 2012. Στη Γορτυνία διοργανώνονται επίσης αγώνες δρόμου, όπως τα «Θεοδωράκεια» και ο «Άθλος Μαινάλου», καθώς και η «Ανάβαση Δημητσάνας-Ζυγοβιστίου» για μηχανοκίνητο αθλητισμό. Στην Κοντοβάζαινα γίνονται τοπικά αθλητικά και πολιτιστικά γεγονότα, όπως το Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης και η «Γιορτή Σαρδέλλας». Για πιο χαλαρές επιλογές, υπάρχουν τα ιαματικά Λουτρά της Ηραίας με θειούχα νερά γνωστά από την αρχαιότητα για θεραπευτικές ιδιότητες, που λειτουργούν κυρίως το καλοκαίρι και τα Σαββατοκύριακα τον χειμώνα. Τέλος, το Μονοπάτι του Μαινάλου, συνολικού μήκους 75 χλμ, διασχίζει σημαντικά χωριά της Γορτυνίας, ενώ το Χιονοδρομικό Κέντρο Οστρακίνα είναι προσβάσιμο από τη Βυτίνα και τον Καρδάρά.

Δραστηριότητες - Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Η Γορτυνία φιλοξενεί πολυάριθμες πολιτιστικές εκδηλώσεις, κυρίως το καλοκαίρι. Κάθε Μάρτιο γίνεται επετειακή εκδήλωση για την κήρυξη της Επανάστασης στην Ηραία, ενώ τον Ιούνιο στη Στεμνίτσα γιορτάζεται η ίδρυση της Α' Πελοποννησιακής Γερουσίας. Στα Λαγκάδια διοργανώνεται από το 1978 ο τριήμερος διαγωνισμός δημοτικού τραγουδιού. Στη Δημητσάνα αναβιώνει το αποκριάτικο έθιμο του «Μακαρονά» με παρέλαση και καύση ομοιώματος, ενώ σε

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

διάφορα χωριά γίνονται καρναβάλια και παραδοσιακές αποκριάτικες εκδηλώσεις. Στη Βυτίνα δραστηριοποιούνται πολιτιστικοί σύλλογοι που διοργανώνουν εκδηλώσεις, όπως η «γιορτή του Δάσους» και το «Έθνικ Φεστιβάλ» με μουσικές και εργαστήρια. Στην Καρύταινα υπάρχει παραδοσιακό παζάρι, στο Βαλτεσινίκο αναβιώνει το «Παραδοσιακό Αλώνισμα» και στο Βυζίκι γίνεται το «Φεστιβάλ της Άκοβας». Κάθε τέσσερα χρόνια στη Λυσσαρέα διοργανώνεται το φεστιβάλ κινηματογράφου «ΤΕΜΕΝΟΣ», αφιερωμένο στον Γκρέγκορυ Μαρκόπουλο. Τέλος, σε όλη την περιοχή πραγματοποιούνται θρησκευτικά πανηγύρια με τοπικούς εορτασμούς, προσκαλώντας ντόπιους και επισκέπτες σε γιορτή και χορό.

Προσωπικότητες

Η Γορτυνία έχει αναδείξει σημαντικές προσωπικότητες της νεότερης ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, όπως ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄, ο στρατηγός Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο ιστορικός Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, ο σκηνοθέτης Κώστας Γαβράς, ο μουσουργός Δημήτρης Μητρόπουλος, καθώς και πολλοί άλλοι πολιτικοί, αθλητές και καλλιτέχνες. Επίσης, σημαντική είναι η αναφορά στον Ιωάννη Θεοφιλόπουλο ή Καραβόγιαννο, έναν αγωνιστή της Ελληνικής Επανάστασης, για τον οποίο πρόσφατα κυκλοφόρησε ιστορική μονογραφία που παρουσιάζει τη δράση του στη θάλασσα και τη στεριά. Η έκδοση αυτή, με τη στήριξη του Δήμου Γορτυνίας και ειδικών ιστορικών, αποσκοπεί να αναδείξει το έργο και την προσφορά του Θεοφιλόπουλου, ενώ τα έσοδα θα διατεθούν για την αποκατάσταση των πυροπλήκτων στην περιοχή.

1.2.2 Βασικές υποδομές - Δίκτυα

Οδικό δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Γορτυνίας, αποτελείται και συνδέεται μέσω οδών επαρχιακών και μη. Η κύρια πρόσβαση στο Δήμο γίνεται μέσω της Εθνικής Οδού 74 (ΕΟ74), η οποία συνδέει τον Πύργο με την Τρίπολη. Εν συνεχεία εσωτερικά και πέριξ του δήμου υπάρχουν Επαρχιακοί οδοί όπως, οι Κοντοβάζαινας-Λαμπείας, Καμενίτσας-Πράσινου, Λαγκαδιάς-Θεόκτιστου, Τρίπολης – Βυτίνας, Μπέρτσας – Ραχών, Δημητσάνας - Γέφυρας Μπερτσάς, Καρύταινας - Λουτρών Ηραίας, Καλλιανών – Παλούμπας, Παλούμπας – Καρκαλούς, Δημητσάνας – Καρκαλούς, Κάτω Δαβιάς – Δημητσάνας, Μεγαλόπολης – Στεμνίτσας. Τέλος, διαθέτει υπεραστικό οδικό δίκτυο, το οποίο αποτελείται από τους δρόμους που συνδέουν τους διάφορους οικισμούς του Δήμου Γορτυνίας.

Αεροπορικές συνδέσεις

Στο δήμο Γορτυνίας, δεν υπάρχει αεροδρόμιο, παρ' όλα αυτά το κοντινότερο αεροδρόμιο είναι ο Κρατικός Αερολιμένας Καλαμάτας ή με το πλήρες του όνομα Κρατικός Αερολιμένας Καλαμάτας «Καπετάν Βασ. Κωνσταντακόπουλος» βρίσκεται 9 χιλιόμετρα δυτικά από την πόλη της Καλαμάτας. Κυρίως λαμβάνει ναυλωμένες πτήσεις τους θερινούς μήνες. Ο Δήμος Γορτυνίας, απέχει από το αεροδρόμιο σε απόσταση περίπου 100 km.

Υπεραστικός Σταθμός (Κ.Τ.Ε.Λ.)

Το σύστημα μέσων μαζικής μεταφοράς καλύπτεται από υπεραστικά λεωφορεία (Κ.Τ.Ε.Λ.). Ο Δήμος Γορτυνίας εκτελεί δρομολόγια τα οποία είναι καθημερινά για κάποιες περιοχές, περιορισμένα για κάποιες άλλες και ανύπαρκτα για τα δυσπρόσιτα ή με ελάχιστους κατοίκους χωριά. Συγκεκριμένα, εξυπηρετείται από το ΚΤΕΛ Ν. Αρκαδίας και εκτελεί δρομολόγια σε Αθήνα, Τρίπολη, Τρόπαια, Γορτυνία, Ολύμπια, Πύργος, Μεγαλόπολη, Ανδρίτσαινα, Πάτρα, Θεσσαλονίκη, Δημητσάνα, Λυσσαρέα, Κλειτορία, Λεωνίδιο, Άστρος, Άργος, Ναύπλιο και Καλαμάτα. Τέλος, εκτελεί και αστικά δρομολόγια που εξυπηρετούν τις γύρω περιοχές.

Υδρευση - Αποχέτευση

Σε ό,τι αφορά τα συστήματα ύδρευσης και αποχέτευσης, ο Δήμος Γορτυνίας υλοποιεί σε σταθερή βάση έργα συντήρησης, βελτίωσης και ολοκλήρωσης των δικτύων, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου αυτά είναι ελλιπή. Όλες οι Τοπικές Κοινότητες υδροδοτούνται μέσω γεωτρήσεων και φυσικών πηγών, ενώ οι περισσότεροι οικισμοί διαθέτουν ανεξάρτητα δίκτυα ύδρευσης που καταλήγουν σε δεξαμενές. Σε αυτές έχουν εγκατασταθεί αυτόματα συστήματα χλωρίωσης για τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού, το οποίο αποθηκεύεται και ανακατανέμεται στους κατοίκους.

Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ)- Βιολογικός Καθαρισμός

Βασική προτεραιότητα του Δήμου αποτελεί η ορθολογική διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων. Ήδη λειτουργεί μονάδα βιολογικού καθαρισμού στη Βυτίνα, ενώ εξετάζεται η δημιουργία αντίστοιχων εγκαταστάσεων σε περιοχές με υψηλό φορτίο απορριμμάτων.

Εγκαταστάσεις Τηλεπικοινωνιών

Ο δήμος Γορτυνίας, έχει ανεπτυγμένο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο και καλύπτεται πλήρως, καθώς επίσης η σύνδεσή του δικτύου, κρίνεται πολύ καλή. Σε επίπεδο Δήμου λειτουργούν:

1. Κεντρο Εκπομπής Γορτυνίας - Λαγκάδια
2. Κεντρο Εκπομπής ΥΗΣ Λαδωνα
3. Κεντρο Εκπομπής Βυτίνα - Βυτίνα

Δίκτυα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας του ΔΕΔΔΗΕ εξασφαλίζει την ηλεκτροδότηση στο σύνολο της γεωγραφικής έκτασης του Δήμου. Ο Δήμος Γορτυνίας, έχει αναπτυγμένο δημοτικό δίκτυο ηλεκτροφωτισμού που καλύπτει το σύνολο των οδών, πλατειών και εγκαταστάσεων του Δήμου.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Ενέργεια

Ο Δήμος Γορτυνίας διαθέτει υδροηλεκτρική εγκατάσταση στην περιοχή «Λάδωνα», βόρεια της περιοχής «Τουμπίτσι Αρκαδίας», με συνολική παραγωγή 70 MW, το οποίο τροφοδοτεί όχι μόνο το δήμο αλλά και την Πελοπόννησο καθώς και άλλες περιοχές της Ελλάδας. Το υδροηλεκτρικό εγосτάσιο χωροθετείτε σε απόσταση 6 χλμ από την Εθνική οδό Τρίπολης Πύργου και το εργοστάσιο τροφοδοτείται με νερό από τη λίμνη του Λάδωνα.

Ένα τμήμα του αγωγού περνά από σήραγγα μήκους 8.620 μέτρων με διάμετρο 3,90 μέτρα, που επιτρέπει να περνούν 36 m³ νερού ανά δευτερόλεπτο. Το τμήμα του αγωγού πτώσεως έχει μήκος 411,7 μέτρα, με μέγιστη εσωτερική διάμετρο 3,325 μέτρα.

Το κτίριο που φιλοξενεί τον ΥΗΣ αποτελείται από έναν ισόγειο χώρο και τρεις ορόφους προς τα κάτω. Στον πρώτο όροφο φιλοξενούνται οι 2 γεννήτριες ισχύος 34.500 KW η κάθε μία, στον δεύτερο οι στρόβιλοι και στον τρίτο υπάρχουν οι αγωγοί φυγής και περιστροφικών δικλίδων.

Όσον αφορά την παραγόμενη ενέργεια στο δήμο υπάρχουν δύο έργα. Ένα μεγάλο πάρκο με πάνελ φωτοβολταϊκών στην περιοχή Παναγαίικα της Δημοτικής Ενότητας Τρικολόνων ισχύος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

1.150 kW και με ετήσια παραγωγή 1,6 MWh και ένα μικρό υδροηλεκτρικό εργοστάσιο στην περιοχή Λαγκαδιανό ρέμα της δημοτικής ενότητας Τροπαίων ισχύος 990 και με ετήσια παραγωγή περίπου 3,8 MWh.

Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ)

Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)

Για το σύνολο της Ελλάδας, όσον αφορά τα Αστικά Στερεά Απόβλητα (ΑΣΑ), βρίσκεται σε ισχύ το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ). Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Ν. 4042/2012, το ΕΣΔΑ καθορίζει τη στρατηγική, τις πολιτικές και τους στόχους για τη διαχείριση των αποβλήτων σε εθνικό επίπεδο και κάθε Περιφέρεια έχει την ευθύνη εκπόνησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του ΕΣΔΑ. Η αναθεώρηση του ΕΣΔΑ εγκρίθηκε το 2015 (ΠΥΣ 49/15-15- 2015 – ΦΕΚ 174 Α' 2015). Στο ΕΣΔΑ ενσωματώνονται οι νέες απαιτήσεις της νομοθεσίας σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων και τους στόχους (με κυριότερα νομοθετικά κείμενα την Οδηγία 2008/98/ΕΕ και το Ν. 4042/2012 που ενσωματώνει και εξειδικεύει την Οδηγία), ενώ επικαιροποιούνται και δημιουργούνται τα Σχέδια Διαχείρισης για όλα εναλλακτικά και ειδικά ρεύματα αποβλήτων. Το ΕΣΔΑ θέτει αυξημένους στόχους ανακύκλωσης και χωριστής συλλογής σε σχέση με το Ν. 4042/2012. Επομένως, το Περιφερειακό Σχέδιο της Πελοποννήσου έπρεπε να επίσης να επικαιροποιηθεί, έτσι ώστε να ενσωματωθούν οι απαιτήσεις, οι στόχοι και τα διαχειριστικά σχέδια του ΕΣΔΑ.

Εγκεκριμένος ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου

Το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) αποτελεί ένα ολοκληρωμένο κείμενο διαχείρισης του συνόλου των στερεών αποβλήτων που παράγονται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή τους και τους σχετικούς στόχους διαχείρισης, σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), καθώς και τις εξειδικευμένες προτάσεις διαχείρισης για τα ειδικά και τα εναλλακτικά ρεύματα. Επιπλέον, το ΠΕΣΔΑ περιλαμβάνει το γενικό περίγραμμα των απαιτούμενων έργων υποδομής και των συμπληρωματικών δράσεων για την επίτευξη των στόχων του.

Το ΠΕΣΔΑ του 2010 χώριζε την Περιφέρεια Πελοποννήσου σε τρεις διαχειριστικές ενότητες και προβλεπόταν η λειτουργία ενός δικτύου υποδομών επεξεργασίας και ασφαλούς διάθεσης των

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΑΣΑ. Συγκεκριμένα προέβλεπε, δίκτυο υποδομών του υφιστάμενου ΠΕΣΔΑ για την Γορτυνία και την Μεγαλόπολη με Κεντρική μονάδα επεξεργασίας αποβλήτων με ή χωρίς ενεργειακή αξιοποίηση, με ένα ΧΥΤΥ και με ενδεικτικά 3 ΣΜΑ.

Στη συνέχεια, το 2017 αναθεωρήθηκε το ΠΕΣΔΑ του 2010, όπου σύμφωνα με το άρθρο 22, παρ. 6 του Ν. 4042/2012 (ΦΕΚ 24 Α' 2012), τα ΠΕΣΔΑ αξιολογούνται τουλάχιστον ανά εξαετία και αναθεωρούνται εφόσον ενδείκνυται ή απαιτείται.

Η υφιστάμενη διαχείριση των αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται από μεγάλη έλλειψη υποδομών διαχείρισης, κυρίως λόγω της καθυστέρησης υλοποίησης των έργων που προβλέπονται από το υφιστάμενο ΠΕΣΔΑ. Παράλληλα, ένας σημαντικός αριθμός ΧΑΔΑ της Περιφέρειας δεν έχει ακόμη αποκατασταθεί. Ωστόσο, κάποιοι Δήμοι της Περιφέρειας έχουν προχωρήσει στη μεταβατική διαχείριση των αποβλήτων τους, κυρίως μέσω επεξεργασίας σε κινητές, μεταβατικής φύσης μονάδες διαχείρισης – δεματοποίησης των αποβλήτων και προσωρινής αποθήκευσης έως ότου κατασκευαστούν μόνιμες υποδομές διαχείρισης και ασφαλούς διάθεσης.

Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤοΣΔΑ)

Σύμφωνα με το νέο ΕΣΔΑ, οι Δήμοι είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΤΣΔΑ) και να ενσωματώσουν σε αυτά τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας. Σε συνέχεια των ΤΣΔΑ, τα ΠΕΣΔΑ πρέπει να λάβουν υπόψη και να ενσωματώσουν στο βαθμό που είναι δυνατό τα ΤΣΔΑ στο Περιφερειακό Σχέδιο.

Εγκρίθηκε από το ΔΣ του Δήμου Γορτυνίας, το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Δήμου Γορτυνίας με την Απόφαση 114/24-6-2016 (7ΕΙΕΩ90-ΠΧΑ). Το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης (ΤΣΔ) Αποβλήτων, έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα στον Περιφερειακό Σχεδιασμό και στα Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων (ΕΣΠΔΑ). Κάθε Δήμος έχει την υποχρέωση να θέσει στόχους οι οποίοι να καλύπτουν τουλάχιστον αυτούς που έχουν τεθεί σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Οι στόχοι αυτοί σε αυτά τα επίπεδα πρέπει να αφορούν, το ποσοστό ανακύκλωσης και το ποσοστό ανακύκλωσης των βιοαποβλήτων. Οι παρακάτω στόχοι αποτελούν υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί σε εθνικό επίπεδο: Οι στόχοι για την εκτροπή βιοαποδομήσιμων υλικών (βιοαπόβλητα, χαρτί, ξύλο, χόρτα).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Επιτρέπεται η ταφή του 35% των βιοαποδομήσιμων υλικών με έτος αναφοράς το 1995 έως το 2020.
- Ο στόχος της χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων είναι σε εθνικό επίπεδο 40%, έως το 2020.
- Ο στόχος της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση & ανακύκλωση με προδιαλογή τουλάχιστον για χαρτί, μέταλλα, πλαστικό και γυαλί 65% κ.β. έως το 2020

Οι στόχοι του τοπικού σχεδίου αφορούν:

- Στην ικανοποίηση αλλά και υπέρβαση των στόχων του ΠΕΣΔΑ, ΕΣΔΑ και του Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
- Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.
- Στην μείωση του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων.
- Στην βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών ως προς τους πολίτες.
- Στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης αποβλήτων.
- Στην αύξηση της απασχόλησης και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης του Δήμου Γορτυνίας είναι:

- Χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών
- Δημιουργία συστημάτων μεταφόρτωσης αποβλήτων ΑΣΑ
- Δημιουργία Πράσινων Σημείων
- Ολοκληρωμένη διαχείριση των βιοαποβλήτων, ογκωδών, αδρανών-ΑΕΚΚ οικιών.

Στα πλαίσια του παρόντος σχεδίου του Δήμου Γορτυνίας και με βάση τους στόχους του ΕΣΔΑ προτείνεται η δημιουργία Τοπικών Σταθμών/ Υποδομών Διαχείρισης, ανακύκλωσης και μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΤΥΔΑ). Για τα συμμείκτα ΑΣΑ προτείνεται η δημιουργία των δύο παραπάνω ΣΜΑ (Δυτικής και Ανατολικής Γορτυνίας). Προτείνεται να γίνεται ξεχωριστή συλλογή των Α.Υ . μέσω σύνθετων στρατηγικών όπως σύστημα κάδων, κινητό Πράσινο Σημείο και Πράσινα Σημεία Γειτονιάς. Για τα Βιοαπόβλητα προωθούνται δράσεις ΔσΠ, όπως πιλοτικό πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης. Για τα Αποβλήτα Κουζίνας προωθούνται δράσεις ΔσΠ συλλογής σε “καφέ κάδους” πρωταρχικά σε μεγάλους Παραγωγούς (ξενοδοχεία, εστιατόρια

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

κλπ). Για τα πράσινα απόβλητα από κήπους και πάρκα, προτείνεται η καθιέρωση χωριστής συλλογής για αυτά, με τους παρακάτω 3 τρόπους:

- Η αποκομιδή τους θα γίνεται με τα ανοιχτά οχήματα του Δήμου, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους πολίτες, από τα οποία θα μεταφέρονται στα 2 ΠΣ αντίστοιχα ανά Δ.Ε. (δηλ. διατήρηση του υφιστάμενου συστήματος συλλογής ογκωδών αποβλήτων).
- Οι πολίτες θα μπορούν να μεταφέρουν τα απόβλητα κήπων τους (κλαδέματα, γρασίδια κλπ) στα Πράσινα Σημεία Γειτονιάς και η αποκομιδή τους θα γίνεται με τα ανοιχτά οχήματα του Δήμου.
- Οι πολίτες θα μπορούν να μεταφέρουν τα απόβλητα κήπων-αυλών απευθείας στα 2 σταθερά ΠΣ του Δήμου που βρίσκονται πολύ κοντά στο κεντρικό οδικό δίκτυο.

Για το Δήμο Γορτυνίας προτείνεται η προμήθεια containers ή σκαφών τα οποία θα τοποθετηθούν στα προτεινόμενα 8 Πράσινα Σημεία Γειτονιάς και στα 2 ΣΜΑ/ΣΜΑΥ/Π.Σ Στα πλαίσια του παρόντος σχεδίου προβλέπονται Δράσεις Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης του Κοινού.

Χώροι Καταφυγής

Οι χώροι καταφυγής θεωρούνται ανοιχτοί ελεύθεροι χώροι εντός της πόλης, οι οποίοι αποσκοπούν στην ασφαλή συγκέντρωση του πληθυσμού ως πρώτη αντίδραση σε σεισμικό γεγονός. Αυτοί οι χώροι μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για άμεση προσωρινή στέγαση (π.χ. με σκηνές, τροχόσπιτα ή πλοία) για διάρκεια λίγων ωρών έως δύο ημερών, μέχρι οι πληγέντες να επιστρέψουν στις κατοικίες τους ή να μετεγκατασταθούν σε προσωρινές στέγες (π.χ. σε οργανωμένους καταυλισμούς με μεταφερόμενους οικίσκους), εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες προδιαγραφές. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι χώροι καταφυγής του δήμου.

Δημοτική Κοινότητα	Χώρος Καταφυγής
Βαλτεσινίκου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
	Γήπεδο Μπάσκετ στο Δημοτικό Σχολείο
Βυτίνας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δημητσάνης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
	Γήπεδο Ποδοσφαίρου Δημητσάνας
Καλλιανίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
	Κτήμα Νικολαΐδη
Κοντοβαζαίνης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λαγκαδίων	Κεντρική πλατεία
	Πάνω πλατεία (Λάκκα)
	Δημοτικό Σχολείο
	Παιδική χαρά
Νεοχωρίου Γορτυνίας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Περδικονερίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Στεμνίτσης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Τροπαίων Αγίου Ιωάννου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
	Γήπεδο Μπάσκετ Γυμνασίου-Λυκείου
	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Αγριδίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Αετορράχης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Αραχόβης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Βάχλιας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Βελημαχίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Βιδιακίου	Αθλητικό Κέντρο
	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Βουτσίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Βυζικίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Δήμητρας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Δόξης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Δρακοβουνίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ελάτης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ελληνικού	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ζατούνης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ζυγοβιστίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Θεοκτίστου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Κακουραϊκών	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Καμενίτσης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Καρδαρισίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Καστρακίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Κερπινής	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Κοκκινόραχης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Κοκκορά	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λάσσης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λευκοχωρίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λιβαδακίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λιοδώρας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λουτρών Ηραίας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λυκούρεση	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Λυσσαρέας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Μαγουλιάνων	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Μελισσόπετρας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Μοναστηρακίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Μυγδαλιάς	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Νυμφασίας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ξηροκαρταίνης	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Όχθιας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Παλαμαρίου	Κεντρική πλατεία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

	Παιδική χαρά
Παλούμπας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Παναγιάς	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Παραλογγών	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Παύλιας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Πουρναριάς	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Πρασίνου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Πυργακίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Πυρρή	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ράδου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ράφτη	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ραχών	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ριζοσπηλιάς	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Σαρακινίου Ηραίας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Σέρβου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Σπάθαρη	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Σταυροδρομίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Σύρνας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Τριποταμιάς	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Χρυσοχωρίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Χώρας	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά
Ψαρίου	Κεντρική πλατεία
	Παιδική χαρά

1.2.3 Οικιστικό περιβάλλον

Ο Δήμος Γορτυνίας χαρακτηρίζεται από έναν έντονα ορεινό και αγροτικό χαρακτήρα, με το οικιστικό του δίκτυο να αποτελείται κυρίως από μικρούς, παραδοσιακούς οικισμούς διάσπαρτους σε ολόκληρη την έκτασή του. Το φυσικό ανάγλυφο της περιοχής, με ψηλά βουνά, φαράγγια και πυκνά δάση, καθορίζει τόσο τον τρόπο εγκατάστασης των κατοίκων όσο και τις κύριες οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες περιλαμβάνουν τη γεωργία, την κτηνοτροφία και τα τελευταία χρόνια τον εναλλακτικό τουρισμό.

Η οικιστική ανάπτυξη του Δήμου βασίζεται σε ιστορικούς και παραδοσιακούς οικισμούς, όπως η Δημητσάνα, η Βυτίνα, η Καρύταινα, τα Λαγκάδια και η Στεμνίτσα, οι οποίοι συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και της τουριστικής κίνησης. Οι οικισμοί αυτοί, εκτός από τον οικιστικό τους ρόλο, αποτελούν και πολιτιστικά κέντρα, καθώς διαθέτουν σημαντική αρχιτεκτονική κληρονομιά, ιστορικά μνημεία και ζωντανές παραδόσεις.

Ο Δήμος περιλαμβάνει πλήθος μικρών, ορεινών χωριών με φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία, γεγονός που εντείνει τη σημασία της διατήρησης και ενίσχυσης των τοπικών υποδομών και υπηρεσιών. Παράλληλα, υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για τουριστική ανάπτυξη, κυρίως μέσω αγροτουριστικών και οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη δημιουργία παραθεριστικών κατοικιών σε οικισμούς με υψηλή αισθητική και περιβαλλοντική ποιότητα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Συνολικά, ο Δήμος Γορτυνίας παρουσιάζει ένα πολυκεντρικό οικιστικό σύστημα με ισχυρή τοπική ταυτότητα, το οποίο συνδυάζει την παραδοσιακή αγροτική ζωή με τις προοπτικές ήπιου και βιώσιμου τουρισμού, σε ένα φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον μοναδικού χαρακτήρα.

Πολεοδομική Οργάνωση

Τα **Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ)** είναι βασικά εργαλεία χωρικού σχεδιασμού πρώτου επιπέδου που εφαρμόζονται σε δημοτικό επίπεδο, με σκοπό τη ρύθμιση της οικιστικής ανάπτυξης, των χρήσεων γης και της προστασίας του περιβάλλοντος. Αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο του πολεοδομικού συστήματος στην Ελλάδα, θεσμοθετημένα κυρίως με τον Ν. 1337/1983 και αργότερα με τον Ν. 2508/1997.

Κύριοι Στόχοι των ΓΠΣ

1. **Καθορισμός χρήσεων γης**
 - ο Οικιστική χρήση, αγροτική, βιοτεχνική, τουριστική, αναψυχής κ.ά.
 - ο Προστασία φυσικών και πολιτιστικών πόρων.
2. **Οριοθέτηση οικισμών & προτάσεις επέκτασης**
 - ο Περιγράφει τα όρια των υφιστάμενων και εν δυνάμει επεκτάσιμων οικιστικών περιοχών.
3. **Ρυθμίσεις δόμησης και υποδομών**
 - ο Προτείνει όρους δόμησης, συντελεστές, διαμορφώνει πολεοδομικές ενότητες.
4. **Προστασία περιβάλλοντος**
 - ο Καθορίζει ζώνες ειδικής προστασίας, NATURA, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις.
5. **Καθορισμός περιοχών για οργανωμένη ανάπτυξη**
 - ο Π.χ. τουριστικά πάρκα, βιοτεχνικά κέντρα, γεωργικές ζώνες.

Συγκεκριμένα για το Δήμο Γορτυνίας ισχύουν :

1. Βυτίνα : Έγκριση Γ.Π.Σ. Βυτίνας Φ.Ε.Κ. 1264/Δ/1987
 - ο Τροποποίηση Γ.Π.Σ. Βυτίνας Φ.Ε.Κ. 791/1999

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- ο Οριοθέτηση οικισμού Βυτίνας Φ.Ε.Κ. 845/Δ/1996
- 2. Δημητσάνα : Έγκριση Γ.Π.Σ Δημητσάνας Φ.Ε.Κ. 1219/Δ/1987
- 3. Λαγκάδια : Έγκριση Γ.Π.Σ. Λαγκαδίων Φ.Ε.Κ. 222/Δ/1987

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται οι οικισμοί που διαθέτουν οριοθέτηση και είναι χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί. Παρακάτω απεικονίζονται όλοι οι οικισμοί του Δήμου και εάν έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί και αν είναι οριοθετημένοι.

Δημοτική Ενότητα	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ	ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	Δημητσάνα,η	X	X
	Καρκαλού,η		
	Μονή Αιμυαλών ή Φιλοσόφου,η		
	Παλαιοχώριον,το		X
	Ζάτουνα,η	X	X
	Βλόγγος,ο	X	
	Μάρκος,ο		
	Ζιγοβίστιον,το	X	
	Μελισσοπέτρα,η	X	
	Παναγία,η		X
	Ράδος,ο	X	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

	Ριζοσπηλιά,η		X
	Κάτω Ριζοσπηλιά,η		
BYTINAS	Βυτίνα,η	X	X
	Μονή Παναγίας Κερνίτσης,η		
	Ελάτη,η	X	X
	Καμενίτσα,η		
	Καρβούνιον,το		
	Λάστα,η	X	
	Αγριδάκιον,το		
	Μαγούλιανα,τα	X	X
	Παν,ο		
	Νυμφασία,η		X
	Πυργάκιον,το	X	X
	Μεθύδριον,το		
	Μονή Αγίων Θεοδώρων,η		
ΗΡΑΙΑΣ	Παλούμπα,η		X
	Παππαδάς,ο		X
	Σαρλαίικα,τα		X
	Άγιος Ιωάννης Αρχαίας Ηραίας,ο		X
	Αράχοβα,η		
	Κακουραίικα,τα		X

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

	Κοκκινορράχη,η		X
	Κοκκοράς,ο		X
	Μπαρδάκιον,το		X
	Λιοδώρα,η		X
	Ιαματικάί Πηγαί,αι		X

ΗΡΑΙΑΣ	Αγιονέριον,το		X
	Λιθαρός,ο		X
	Λουτρά,τα		X
	Λώτης,ο		X
	Παρνασσός,ο		X
	Λυκούρεσης,ο		
	Λυσσαρέα,η		X
	Όχθια,τα		X
	Πυρρής,ο		X
	Ράφτης,ο		X
	Αγάλω,η		X
	Σαρακίνιον,το		X
	Σέρβος,ο		
	Αράπηδες,οι		X
	Χρυσοχώριον,το		X
	Ψάριον,το		X
	Μυγδαλιά,η		X

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	Παλαιόπυργος,ο		
	Αγρίδιον,το	X	
	Βαλτεσινίκον,το	X	X
	Κουρουβέλιον,το		
	Ολομάδες,οι		
	Δρακοβούνιον,το		
	Θεόκτιστον,το		X
	Κερπινή,η		
	Άνω Καλύβια,τα		
	Κάτω Καλύβια,τα		
	Ξηροκαρίταινα,η		X
	Πουρναριά,η		X
	Μουριά,η		X
	Πράσινον,το		
	Καλύβια Καρνέση,τα		
ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	Κοντοβάζαινα,η	X	X
	Βάχλια,η		X
	Πέρα Βάχλια,η		X
	Βελημάχιον,το		
	Απόσκια,η		
	Σούδελη,η		
	Βιδιάκιον,το		X
	Βούτσης,ο		X

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	Δήμητρα,η		X
	Σταυρί,το		
	Καρδαρίτσιον,το		X
	Μοναστηράκιον,το		X
	Αρσιναία,η		
	Πελέκιον,το		X
	Παραλογγοί,οι	X	X
	Άγιος Νικόλαος,ο		
	Πέτας,ο		X
ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	Λαγκάδια,τα	X	X
	Άγιος Αθανάσιος,ο		
	Άγιος Νικόλαος,ο		X
	Καλονέριον,το		
	Ξεροβούνι,το		
	Πτεριά,η		
	Λευκοχώριον,το	X	X
	Τουθόα,η		X
	Φούσκαρη,η		X
	Στεμνίτσα,η	X	X
	Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου,η		
	Ελληνικόν,το		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	Παλαμάριον,το		
	Ψάριον,το		
	Παύλια,η		
	Σύρνα,η		
	Άνω Καλύβια,τα		
ΤΡΟΠΑΙΩΝ	Τρόπαια,τα		
	Μελιδόνιον,το		X
	Αετορράχη,η		X
	Βυζίκιον,το	X	X
	Δόξα,η		X
	Καλλιάνιον,το		
	Καστράκιον,το		X
	Φαναράκιον,το		X
	Λιβαδάκιον,το		X
	Νεοχώριον,το		X
	Μπερτσιά,η		X
	Νέα Δάφνη,η		X
	Τρανή Λάκκα,η		X
	Περδικονέριον,το		X
	Γαλατάς,ο		X
	Μπουλιάρης,ο		X
	Συριαμάκος,ο		X
	Ράχαι,αι		X

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Τουμπίσιον,το		X
Σπάθαρης,ο		X
Κάτω Σπάθαρης,ο		X
Σταυροδρόμιον,το		X
Τριποταμιά,η		X
Καπελλίτσα,η		X
Χάνια,τα		X
Χώρα,η		X
Δωδεκάμετρον,το		X
Ελαία,η		X

Επικείμενος Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΤΠΣ) Δήμου Γορτυνίας

Ο Δήμος Γορτυνίας βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ), το οποίο καλύπτει το σύνολο της εδαφικής του επικράτειας και αποτελεί το βασικό εργαλείο χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού της περιοχής για τα επόμενα έτη. Το ΤΠΣ εντάσσεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Βασικός στόχος του ΤΠΣ είναι η διαμόρφωση ενός συνεκτικού και βιώσιμου προτύπου χωρικής ανάπτυξης, το οποίο θα διασφαλίζει την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, θα ενισχύει την τοπική παραγωγική βάση και θα αντιμετωπίζει τις κοινωνικές και δημογραφικές προκλήσεις της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό, η Μελέτη Χωρικής Οργάνωσης και Ανάπτυξης που συνοδεύει το ΤΠΣ περιλαμβάνει:

- Τον καθορισμό του προτύπου χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης, με έμφαση στη βιωσιμότητα, την ανθεκτικότητα και την ισόρροπη κατανομή δραστηριοτήτων.
- Την οριοθέτηση των οικισμών και των πολεοδομικών ενοτήτων, καθώς και των ζωνών με ειδικά χαρακτηριστικά (παραγωγικές, τουριστικές, αγροτικές, περιβαλλοντικά ευαίσθητες).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Τον καθορισμό χρήσεων γης, όρων και περιορισμών δόμησης για κάθε περιοχή, με στόχο την αποσαφήνιση του πλαισίου χωροθέτησης επενδύσεων και δραστηριοτήτων.
- Τον σχεδιασμό κρίσιμων τεχνικών, ενεργειακών και περιβαλλοντικών υποδομών, καθώς και μεταφορικών δικτύων, με πρόβλεψη για ήπιες μορφές κινητικότητας (πεζή, ποδήλατο) και βελτίωση της ενδοδημοτικής συνδεσιμότητας.
- Την ιεράρχηση του οδικού δικτύου, τη χάραξη ή τροποποίηση βασικών αξόνων και την πρόβλεψη για μελλοντικές ανάγκες κυκλοφορίας.
- Τον εντοπισμό περιοχών που απαιτούν ειδική διαχείριση ως προς την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων, όπως πλημμύρες, πυρκαγιές και σεισμοί, συμπεριλαμβανομένης της γεωλογικής καταλληλότητας για δόμηση.
- Τον προσωρινό καθορισμό ορίων υδατορεμάτων εντός των υπό πολεοδόμηση περιοχών, σύμφωνα με την περιβαλλοντική και υδρολογική αξιολόγηση.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην ενσωμάτωση μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, μέσω ειδικού κεφαλαίου που περιλαμβάνει κατευθύνσεις για τη διαχείριση φυσικών πόρων, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του δομημένου περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων που σχετίζονται με το κλίμα.

Το ΤΠΣ του Δήμου Γορτυνίας αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2025 και να εγκριθεί θεσμικά εντός του 2026, αποτελώντας τη θεμελιώδη βάση για τη χάραξη της χωρικής πολιτικής του Δήμου και τη θεσμική θωράκιση των μελλοντικών παρεμβάσεων. Η ενσωμάτωσή του στο Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου διασφαλίζει τη συνέπεια μεταξύ στρατηγικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, ενισχύοντας τη δυνατότητα υλοποίησης έργων, δράσεων και επενδύσεων με μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό αποτύπωμα.

1.2.4 Πολιτική Προστασία

Το τμήμα πολιτικής προστασίας είναι αρμόδιο να συντονίζει και οργανώνει τις ενέργειες που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των επικίνδυνων φαινομένων (πυρκαγιές, πλημμύρες, έντονες χιονοπτώσεις, παγετός, σεισμοί κ.ά.) στο πλαίσιο των εγκεκριμένων μνημονίων που υπάρχουν για κάθε έκτακτη ανάγκη.

Ο Δήμος Γορτυνίας έχει εκπονήσει τα παρακάτω σχέδια:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- **ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ 2 - Μέτρα για το σεισμό:** Μετά την εκδήλωση σεισμού, ο Δήμος Γορτυνίας αναλαμβάνει σειρά δράσεων για την άμεση και βραχεία διαχείριση των συνεπειών. Στις ενέργειές του περιλαμβάνονται η παροχή προσωρινής διαμονής και βοήθειας στους πληγέντες σε συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου, η οργάνωση διανομής πόσιμου νερού, η αποκατάσταση της βατότητας των οδών και του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, και η υποστήριξη αποκατάστασης δικτύων κοινής ωφέλειας. Επίσης, ενεργοποιούνται εθελοντικές οργανώσεις και οργανώνονται επιτροπές για την εκτίμηση των ζημιών και τη χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων. Επιπλέον, διενεργούνται υγειονομικοί έλεγχοι και αντιμετωπίζονται βλάβες στο δίκτυο ύδρευσης. Η διαχείριση της άμεσης αποκατάστασης περιλαμβάνει κατεπείγουσες τεχνικές εργασίες, ενώ για τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αποκατάσταση συντάσσονται τεχνικές εκθέσεις και δρομολογούνται ειδικότερες νομοθεσίες και κυβερνητικές αποφάσεις.
- **ΔΑΡΔΑΝΟΣ 2- Μέτρα για τις πλημμύρες:** Το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών του Δήμου Γορτυνίας στοχεύει στη συντονισμένη και άμεση ανταπόκριση των εμπλεκόμενων φορέων σε τοπικό επίπεδο για την αποτελεσματική διαχείριση των πλημμυρικών φαινομένων. Κύριοι στόχοι είναι η προστασία της ζωής, της υγείας, της περιουσίας των πολιτών, του φυσικού περιβάλλοντος, των πλουτοπαραγωγικών πόρων και των υποδομών της περιοχής. Η επιτυχία βασίζεται στη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, στην προετοιμασία του ανθρώπινου δυναμικού και των μέσων, καθώς και στον σαφή καθορισμό ρόλων και αρμοδιοτήτων για όλες τις φάσεις της κινητοποίησης της πολιτικής προστασίας.
- **ΙΟΛΑΟΣ – Μέτρα για τις δασικές πυρκαγιές:** Σε περίπτωση πυρκαγιάς, ο Δήμος Γορτυνίας εφαρμόζει άμεσα το πρόγραμμα ΙΟΛΑΟΣ, με στόχο την έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση των συνεπειών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την ενεργοποίηση τοπικών υπηρεσιών και εθελοντικών οργανώσεων για την καταστολή της φωτιάς, τη διάσωση των πολιτών και την προστασία των περιουσιών. Στις ενέργειες περιλαμβάνονται η οργάνωση σημείων προσωρινής διαμονής και φροντίδας για τους πληγέντες, η προμήθεια και διανομή νερού, καθώς και η αποκατάσταση της πρόσβασης στους πληγέντες τομείς και οδικά δίκτυα. Επιπλέον, ενεργοποιούνται μέτρα για την προστασία των δασικών και φυσικών περιοχών, καθώς και για την αποκατάσταση των βασικών υποδομών, όπως το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης. Ο Δήμος συνεργάζεται στενά με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και άλλες αρμόδιες αρχές για την άμεση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

αποκατάσταση των καταστροφών και τη συνέχιση της αποκατάστασης σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, συντάσσονται εκθέσεις και προγραμματίζονται ενέργειες αποκατάστασης, ενώ παράλληλα, τίθενται σε εφαρμογή σχέδια πρόληψης για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων στο μέλλον.

- **ΒΟΡΕΑΣ – Μέτρα για την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού:** Το πρόγραμμα ΒΟΡΕΑΣ στοχεύει στην άμεση και αποτελεσματική διαχείριση των καταστροφών που προκαλούνται από ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως η χιονόπτωση και οι πολικές θερμοκρασίες. Ο Δήμος, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και άλλους αρμόδιους φορείς, αναλαμβάνει δράσεις για την αποφυγή ατυχημάτων και την εξασφάλιση της ασφάλειας των πολιτών κατά τη διάρκεια χιονοπτώσεων και κακοκαιρίας. Στις κύριες ενέργειες περιλαμβάνονται η αποχιονιστική δράση στους κεντρικούς δρόμους και οδικές αρτηρίες, η προμήθεια αλατιού και άλλων υλικών για την πρόληψη παγετού, η δημιουργία εφεδρικών σημείων για την προσωρινή φιλοξενία πληγέντων, και η διάθεση βοήθειας σε περιοχές με προβλήματα προσβασιμότητας. Ο Δήμος εξασφαλίζει επίσης την ενεργοποίηση ειδικών συνεργείων για την αποκατάσταση της λειτουργίας των υποδομών (ύδρευση, αποχέτευση) και την πρόληψη των κινδύνων που δημιουργούνται από την κακοκαιρία. Στην περίπτωση παρατεταμένων καιρικών φαινομένων, ενεργοποιούνται σχέδια συνεργασίας με τις υγειονομικές υπηρεσίες και άλλες αρμόδιες αρχές για την αντιμετώπιση των συνεπειών, καθώς και για την αποκατάσταση της καθημερινότητας των πολιτών μετά την καταστροφή.

Τα σχέδια αυτά δεδομένου ότι έχουν πολύ σημαντικές πληροφορίες, διαγράμματα και χάρτες και έχουν εκπονηθεί αρκετά πρόσφατα, είναι χρήσιμα εργαλεία στα χέρια του Δήμου Γορτυνίας. Η αξιοποίηση τους θα συμβάλει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, περιουσιών και κυρίως ανθρώπινων ζώων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

1.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός

1.3.1 Κοινωνική Πολιτική

Κέντρο Κοινότητας

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «Πελοπόννησος 2021-2027» και υπό την Προτεραιότητα «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική Ένταξη, Αντιμετώπιση της Φτώχειας και Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής», εντάχθηκε η Πράξη με τίτλο «Συγκρότηση και λειτουργία Κέντρου Κοινότητας στο Δήμο Γορτυνίας», με Κωδικό ΟΠΣ 6018291. Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί μια κοινωνική δομή που αποσκοπεί στη δημιουργία ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, ενημέρωση, εξυπηρέτηση και υποστήριξη των πολιτών, καθώς και στη διασύνδεσή τους με το σύνολο των κοινωνικών προγραμμάτων και υπηρεσιών που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, προωθεί τη συνεργασία με φορείς απασχόλησης και δομές κοινωνικής πρόνοιας, ενισχύοντας την ένταξη των πολιτών στην αγορά εργασίας και την κοινωνία.

Οι βασικές παρεχόμενες υπηρεσίες του Κέντρου Κοινότητας κατατάσσονται σε τρεις βασικούς άξονες:

1. Υποδοχή – Ενημέρωση – Υποστήριξη πολιτών (αιτήσεις για προγράμματα πρόνοιας, κοινωνικής ένταξης, Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης κ.λπ.),
2. Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές (παραπομπές, τοπική αγορά εργασίας, φορείς κοινωνικής πολιτικής),
3. Παροχή Υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης και ενδυνάμωσης, όπως ψυχοκοινωνική στήριξη, επαγγελματικός προσανατολισμός και υποστήριξη μαθητών.

Η Πράξη περιλαμβάνει αναλυτικά παραδοτέα (όπως μητρώο ωφελούμενων, πλάνα ένταξης, αρχείο ενεργειών και συναντήσεων) και θα υλοποιηθεί με πλήρη εναρμόνιση στις εθνικές και ευρωπαϊκές προδιαγραφές λειτουργίας, στελέχωσης και τεχνικών προτύπων. Η ημερομηνία έναρξης της Πράξης έχει οριστεί για την 01/06/2025 και η ολοκλήρωσή της για τις 31/03/2026. Η λειτουργία του Κέντρου θα συγχρηματοδοτηθεί έως 31/12/2025, ενώ η ενδεχόμενη παράταση της χρηματοδότησης θα εξεταστεί μετά από αξιολόγηση. Η συνολική συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη για τη συγκεκριμένη Πράξη ανέρχεται σε 50.085,00 ευρώ.

Τα Κέντρα Κοινότητας είναι δομές που σχεδιάστηκαν σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες παρέχουν ολιστική υποστήριξη στους κάτοικους Δήμων, μέσα από την παροχή ενός συνολικού πλέγματος υπηρεσιών με στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

μορφής διακρίσεων, καθώς και την προώθηση στην απασχόληση αυτών των κατηγοριών ωφελούμενων. Επιπρόσθετα, ένα Κέντρο Κοινότητας δύναται να λειτουργεί και ως χώρος όπου συγκεντρώνεται η κοινότητα για ομαδικές δραστηριότητες και για θέματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Ενσωματώνονται δε στο υφιστάμενο ενιαίο δίκτυο υπηρεσιών αντιμετώπισης της φτώχειας και κοινωνικής ένταξης με στόχευση στις ευπαθείς και περιθωριοποιημένες ομάδες. Οι ωφελούμενοι της πράξης θα είναι άτομα και οικογένειες που διαβιούν στην περιοχή παρέμβασης των Κέντρων Κοινότητας, και κατά προτεραιότητα άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας ή διατρέχουν ανάλογο κίνδυνο, παιδιά που βιώνουν καταστάσεις αποκλεισμού, ηλικιωμένοι, ωφελούμενοι του Προγράμματος «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα», άτομα με αναπηρία, Ρομά και γενικότερα ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Στόχος είναι η αποτελεσματική και εξατομικευμένη παροχή υπηρεσιών υποδοχής, καταγραφής, κατεύθυνσης και παραπομπής των πολιτών/ωφελούμενων ατόμων στις αρμόδιες υπηρεσίες, σε τοπικό, περιφερειακό ή και εθνικό επίπεδο και παράλληλα η πολυεπίπεδη υποστήριξη τους, με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου.

Το κτίριο στο οποίο θα εγκατασταθεί το Κέντρο Κοινότητας Δήμου Γορτυνίας βρίσκεται εντός της Δημοτικής Κοινότητας Σταυροδρομίου της Δημοτικής Ενότητας Τροπαίων και είναι σε ένα διώροφο κτίσμα. Το Κέντρο Κοινότητας προβλέπεται να στεγαστεί στον άνω όροφο κτίσματος επιφάνειας 50τ.μ., όπου λόγω υψομετρικής διαφοράς θεωρείται ισόγειος. Οι εργασίες έχουν σαν στόχο την ανακαίνιση του κτίσματος και την δημιουργία ειδικής ράμπας για τη πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες. Το Κέντρο Κοινότητας θα στελεχωθεί με τρεις υπαλλήλους: 1 κοινωνικό λειτουργό, 1 διοικητικό ΠΕ και 1 ψυχολόγο με συνολικό ποσό μίσθωσης 47.700,00 ευρώ. Επίσης θα γίνει προμήθεια εξοπλισμού: 3 γραφεία , 3 συρταριέρες, 3 καθίσματα γραφείου, 5 καρέκλες επισκεπτών, 3 καναπέδες επισκεπτών, 3 τραπεζάκια, 4 ντουλάπια, 1 ψυγείο , 1 ηλεκτρικό κουζινάκι και 3 κλιματιστικά συνολικής αξίας 5.394,00 ευρώ. Λοιπές δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν είναι: δαπάνες δημοσιότητας (ενημερωτικό υλικό, ημερίδες, αφίσες κλπ.), προμήθεια εξοπλισμού (Η/Υ, εκτυπωτές κλπ.), δαπάνες αναλώσιμων (γραφική ύλη, υλικά καθαριότητας, μελάνια κλπ.), λειτουργικές δαπάνες και έξοδα που σχετίζονται με τη λειτουργία του κέντρου, δαπάνες μετακίνησης – διαμονής – σίτισης προσωπικού και ενέργειες κτιριακών διαμορφώσεων που στο σύνολό του ανέρχονται στα 16.695,00 ευρώ.

Επιτροπή Ισότητας Δήμου Γορτυνίας

Με την υπ' αριθμ. 215/2020 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, συγκροτήθηκε Επιτροπή Ισότητας Δήμου Γορτυνίας και εγκρίθηκε το Σχέδιο Κανονισμού Λειτουργίας της, κατά την διάρκεια της συνεδρίασης της 4ης Δεκεμβρίου 2020.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας (ΔΕΠΙΣ) διατηρεί τον ρόλο του συμβουλευτικού οργάνου προς το Δημοτικό Συμβούλιο. Θεμελιώδεις αρμοδιότητές της είναι η ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου. Επίσης, η εξάλειψη των στερεοτύπων που σχετίζονται με την έννοια του φύλου καθώς και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας. Η ΔΕΠΙΣ δύναται να κινηθεί προς την υλοποίηση αυτού του τριπλού στόχου, μέσα από την πραγματοποίηση ενημερωτικών δράσεων με απώτερο σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ισότητας και προστασίας των φύλων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή δύναται να συνάψει συνεργασίες με την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου Γορτυνίας, την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων (ΠΕΠΙΣ), με τις δομές του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΙΦ) και άλλους σχετικούς με το περιεχόμενό της φορείς. Επιπλέον, η Επιτροπή δύναται να συγκροτεί Ομάδες Εργασίας με τη συμμετοχή επιστημόνων, εκπροσώπων φορέων και δημοτών για την ικανοποίηση των σκοπών της.

Διαχείριση αδέσποτων και δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς

Ο Δήμος έχει αναλάβει τη σίτιση και φροντίδα των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, υλοποιώντας δράσεις όπως οι στείρωσεις, η παροχή κτηνιατρικής περίθαλψης και η καταγραφή τους στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ), σε συνεργασία με συμβεβλημένους κτηνιάτρους της περιοχής. Παράλληλα, έχει προχωρήσει σε ενέργειες περισυλλογής, φιλοξενίας, επανατοποθέτησης και υιοθεσίας αδέσποτων, συμβάλλοντας ενεργά στην προστασία της δημόσιας υγείας και την ευζωία των ζώων. Το Δημοτικό Συμβούλιο Γορτυνίας ενέκρινε την υποβολή πρότασης για την ένταξη του Δήμου στο πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II», με τίτλο: «Κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμός εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς», στο πλαίσιο του άρθρου 10 του Ν. 4830/2021 «Νέο πλαίσιο για την ευζωία ζώων συντροφιάς – Πρόγραμμα Άργος», με στόχο την περαιτέρω αναβάθμιση των υποδομών και των υπηρεσιών για τα αδέσποτα ζώα.

Μονάδα προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»

Η μονάδα Βοήθεια στο Σπίτι με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας σε ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ), στοχεύει με την λειτουργία της στην παραμονή τους στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, την αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ταυτόχρονα, στόχο αποτελεί η αποδέσμευση των γυναικών από την φροντίδα των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση τους στην απασχόληση, η σταδιοδρομία και ο συμβιβασμός της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή.

- Οικιακή καθαριότητα
- Ατομική – προσωπική καθημερινή φροντίδα
- Ενέργειες οργάνωσης συντονισμού
- Εξυπηρετήσεις (αγορές ειδών πρώτης ανάγκης τροφίμων και ατομικής υγιεινής, διεκπεραίωση υποθέσεων προς ΔΕΚΟ τράπεζες κλπ, προμήθειες ειδών πρώτης ανάγκης)
- Νοσηλευτική φροντίδα φαρμάκων, παροχή πρώτων βοηθειών, περιποίηση τραυμάτων, πρόληψη και περιποίηση κατακλίσεων)
- Εκπαίδευση φροντιστή οικογένειας (νοσηλευτική εκπαίδευση, εκπαίδευση για την καθημερινή υγιεινή)
- Κοινωνική στήριξη της οικογένειας (ενημέρωση φροντιστή και οικογένειας για νοσηλευτικές υπηρεσίες και δυνατότητες)
- Σχεδιασμός προγράμματος φροντίδας στο σπίτι ατόμων με κινητικά και ψυχιατρικά προβλήματα ώστε να μπορούν να διαβιούν μόνα τους και να αναπτύσσουν στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, κοινωνική δραστηριότητα.

Η ιεράρχηση των κοινωνικών αναγκών των ηλικιωμένων (καθορισμός προτεραιοτήτων), που αφορούν: α) ανάγκες εξασφάλισης ή βελτίωσης της αυτοεξυπηρέτησης, β) ανάγκες κάλυψης βασικών αναγκών καθημερινής λειτουργίας (διαβίωσης), γ) αντιμετώπιση αναγκών πρόληψης, παρακολούθησης ή αποκατάστασης ψυχοσωματικών και συναισθηματικών προβλημάτων, δ) κάλυψη πολιτιστικών, θρησκευτικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων

1.3.2 Υγεία

Ο Δήμος Γορτυνίας, λόγω της ορεινής και αγροτικής του φύσης, δεν διαθέτει γενικό νοσοκομείο εντός των ορίων του. Ωστόσο, υπάρχουν δημόσιες δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας που εξυπηρετούν τους κατοίκους της περιοχής:

- Κέντρο Υγείας Τροπαίων: Παρέχει βασικές ιατρικές υπηρεσίες και λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για την περιοχή.
- Κέντρο Υγείας Δημητσάνας
- Ιαματικά Λουτρά Ηραίας Γορτυνίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Περιφερειακά Ιατρεία: Λειτουργούν σε διάφορους οικισμούς, όπως η Βυτίνα και η Δημητσάνα, το Πράσινο και το Θεόκτιστο προσφέροντας πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας στους κατοίκους.

Πλησιέστερα Νοσοκομεία Εκτός Δήμου

Για δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια φροντίδα, οι κάτοικοι του Δήμου Γορτυνίας εξυπηρετούνται από νοσοκομεία σε γειτονικές περιοχές:

- Παναρκαδικό Νοσοκομείο Τρίπολης: Το πλησιέστερο γενικό νοσοκομείο, το οποίο εξυπηρετεί μεγάλο μέρος των κατοίκων της Γορτυνίας.
- Γενικό Νοσοκομείο Πύργου: Εξυπηρετεί κυρίως τους κατοίκους των δυτικών περιοχών του Δήμου.

Δράσεις Υγείας στον Δήμο Γορτυνίας

- Εμβολιασμοί Παιδιών – Δράση «Ομπρέλα»: Ο Δήμος Γορτυνίας, σε συνεργασία με παιδίατρους, πραγματοποίησε δράση με στόχο τον έλεγχο της εμβολιαστικής κατάστασης των παιδιών. Οι γονείς είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν και να εμβολιάσουν τα παιδιά τους, ενισχύοντας την πρόληψη και την υγεία των μικρών δημοτών.
- Rapid Tests για COVID-19: Σε συνεργασία με τον ΕΟΔΥ, και κατά τη περίοδο του Κορονοϊού ο Δήμος Γορτυνίας διενήργησε δωρεάν rapid tests σε διάφορες περιοχές, όπως το Κέντρο Υγείας Τροπαίων, το Περιφερειακό Ιατρείο Βυτίνας και το Πνευματικό Κέντρο Μυγδαλιάς. Οι δράσεις αυτές συνέβαλαν στον έγκαιρο εντοπισμό κρουσμάτων και στην προστασία της δημόσιας υγείας.
- Υποστήριξη Εμβολιαστικού Κέντρου Τροπαίων: Ο Δήμος Γορτυνίας παρείχε υγειονομικό υλικό και rapid tests στο Κέντρο Υγείας Τροπαίων, ενισχύοντας τη λειτουργία του εμβολιαστικού κέντρου και διευκολύνοντας τη διαδικασία εμβολιασμού των πολιτών.
- Φιλοξενία Πανελλήνιου Συνεδρίου Υγιών Πόλεων: Ο Δήμος Γορτυνίας φιλοξένησε το 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Ελληνικού Διαδημοτικού Δικτύου Υγιών Πόλεων το Νοέμβριο του 2021, με θέμα «Covid-19 & Κλιματική Αλλαγή». Το συνέδριο επικεντρώθηκε στη στρατηγική και την αποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση υγειονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

1.3.3 Παιδεία

Εκπαιδευτική Υποδομή: Σχολικές Μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

1. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ
2. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ
3. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟΥ
4. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΑΣ
5. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
6. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΡΟΠΑΙΩΝ
7. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
8. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΡΟΠΑΙΩΝ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
9. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ
10. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΤΡΟΠΑΙΩΝ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
11. ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΠΑ.Λ. ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ
12. ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ
13. ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ
14. ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΑΣ
15. ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
16. ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΤΡΟΠΑΙΩΝ

Υπο ίδρυση Πανεπιστημιακή Σχολή

Η Μαυράκειος Σχολή, η οποία βρίσκεται στον Δήμο Γορτυνίας και έχει παραχωρηθεί δωρεάν προς χρήση στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, πρόκειται να αναμορφωθεί στο πλαίσιο της Δράσης «Αναμόρφωση Μαυρακείου Σχολής στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», η οποία εντάσσεται στην Προτεραιότητα 4 του Προγράμματος Δίκαιης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) 2021–2027 και συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ). Σύμφωνα με την πρόσκληση με αριθμό 6ΤΡΝΗ-ΞΦΟ (Α/Α Πρόσκλησης: 17065 / Έκδοση: 1.0), καλείται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο να υποβάλει πρόταση πράξης προκειμένου να ενταχθεί και να χρηματοδοτηθεί. Η δράση αφορά την αναβάθμιση, ανάπλαση, ανακατασκευή και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντα χώρου, με δυνατότητα προμήθειας κατάλληλου εξοπλισμού, ώστε η σχολή να λειτουργήσει ως σύγχρονο κέντρο κατάρτισης σε πράσινα επαγγέλματα, με προσανατολισμό σε τομείς όπως η αγροδιατροφή και η βιοοικονομία. Το έργο θα εξυπηρετήσει τις ανάγκες του υπό σύσταση Κόμβου Βιοοικονομίας στη Μεγαλόπολη, με τελικούς ωφελούμενους εργαζομένους και ανέργους κάθε ηλικίας – ιδίως όσους έχουν πληγεί από την απολιγνιτοποίηση. Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη για την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 6.000.000 ευρώ.

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη και Μουσείο της Ελληνικής Σχολής Δημητσάνας – Τοπικό Ιστορικό Αρχείο Γορτυνίας

Ο Δήμος Γορτυνίας διαθέτει μια ιστορικής σημασίας βιβλιοθήκη, τη Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη και Μουσείο της Ελληνικής Σχολής Δημητσάνας – Τοπικό Ιστορικό Αρχείο Γορτυνίας. Ιδρύθηκε το 1764 από τους μοναχούς Αγάπιο Λεονάρδο και Γεράσιμο Γούνα ως ιερατική σχολή, από την οποία αποφοίτησαν πολλοί γνωστοί ιεράρχες κατά την Τουρκοκρατία. Η βιβλιοθήκη της σχολής συγκαταλεγόταν ανάμεσα στις τέσσερις μεγαλύτερες της εποχής, με περίπου 5.000 τόμους. Κατά την Επανάσταση του 1821, πολλές σελίδες των βιβλίων χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή φυσιγγίων, με αποτέλεσμα να διασωθούν μόνο 600 από τα σπάνια εκείνα βιβλία. Σήμερα, η βιβλιοθήκη διαθέτει περίπου 35.000 τόμους, χειρόγραφα, σπάνια έγγραφα και ενθύμια από τον Αγώνα του 1821. Στο μουσείο φυλάσσονται τα οστά του Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού, η σέλα του αλόγου του Παπαφλέσσα, προσωπογραφίες εθνικών μορφών και λαογραφική συλλογή. Η βιβλιοθήκη τιμήθηκε το 1977 από την Ακαδημία Αθηνών με χρυσό μετάλλιο και δίπλωμα για την προσφορά της. Βρίσκεται στην πλατεία Αγίας Κυριακής στη Δημητσάνα και λειτουργεί Δευτέρα έως Παρασκευή 9:30–13:30, ενώ τα Σαββατοκύριακα μόνο κατόπιν συνεννόησης.

Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη Βυτίνας είναι ένα από τα παλαιότερα και σημαντικότερα πνευματικά ιδρύματα της περιοχής. Ιδρύθηκε με σκοπό την παροχή γνώσης και την ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και πολιτιστικής κληρονομιάς. Η βιβλιοθήκη λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δικαίου και υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και διαθέτει τις εξής υπηρεσίες και συλλογές:

- Δανειστική βιβλιοθήκη με πλούσια συλλογή σύγχρονων και παλαιών συγγραμμάτων.
- Ψηφιοποιημένα συγγράμματα διαθέσιμα στο κοινό.
- Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης με δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο (Wi-Fi).
- Υπηρεσίες εκτύπωσης και φωτοτυπίας.
- Πρόσβαση για άτομα με αναπηρία (ΑΜΕΑ).
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, όπως μαθήματα πληροφορικής-ρομποτικής και φιλοσοφικά βράδια.

Η βιβλιοθήκη αποτελεί σημαντικό πολιτιστικό πόλο για τη Βυτίνα και την ευρύτερη περιοχή της Γορτυνίας, προάγοντας τη γνώση και την πολιτιστική ανάπτυξη.

ΓΑΚ – Τοπικό Αρχείο Δημητσάνας

Το ΓΑΚ – Τοπικό Αρχείο Δημητσάνας είναι παράρτημα των Γενικών Αρχείων του Κράτους και υπάγεται στο Τμήμα ΓΑΚ Αρκαδίας με έδρα την Τρίπολη. Λειτουργεί ως αρχειοφυλακείο που συλλέγει, διατηρεί και διαθέτει αρχειακό υλικό σχετικό με την ιστορία, τη διοίκηση, την εκπαίδευση και την κοινωνική ζωή της περιοχής της Γορτυνίας. Σκοπός του είναι η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και η υποστήριξη της έρευνας, ενώ προσφέρει πρόσβαση σε έγγραφα τόσο σε ερευνητές όσο και στο ευρύ κοινό. Παράλληλα, συμβάλλει στην πολιτιστική ανάπτυξη μέσω εκθέσεων και δράσεων που προβάλλουν την τοπική κληρονομιά. Αποτελεί σημαντικό θεσμό για τη διαφύλαξη της ταυτότητας και της ιστορίας της Δημητσάνας και της ευρύτερης περιοχής.

ΔΙΕΚ Στεμνίτσας

Το Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΔΙΕΚ) Στεμνίτσας, γνωστό και ως Σχολή Αργυροχρυσοχοΐας Στεμνίτσας, είναι ένα ιστορικό εκπαιδευτικό ίδρυμα που λειτουργεί από το 1976 και έχει συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση και εξέλιξη της τέχνης της αργυροχρυσοχοΐας στην Ελλάδα. Από το 2013, λειτουργεί ως ΔΙΕΚ, προσφέροντας δωρεάν διετή προγράμματα σπουδών με εξειδίκευση στον "Τεχνικό Χειροποίητου Κοσμήματος και Σχεδιασμού Κοσμήματος". Η σχολή διαθέτει πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια και διδάσκεται από έμπειρους τεχνίτες και καθηγητές, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα τεχνικών όπως χαρακτηριστική, καρφωτική,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

μικρογλυπτική και ηλεκτρονικό σχεδιασμό κοσμήματος με τη χρήση λογισμικού Rhino. Επιπλέον, οι σπουδαστές έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε εκθέσεις, διαγωνισμούς και προγράμματα Erasmus+, ενισχύοντας την πρακτική τους εμπειρία και την επαγγελματική τους δικτύωση. Η Σχολή Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) Στεμνίτσας προσφέρει τρεις ειδικότητες:

1. Τεχνικός Χειροποίητου Κοσμήματος και Σχεδιασμού Κοσμήματος
2. Ειδικός Θρησκευτικού Τουρισμού και Προσκυνηματικών Περιηγήσεων
3. Συνοδός Βουνού

Η φοίτηση είναι δωρεάν και διαρκεί τέσσερα εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, ακολουθούμενα από ένα εξάμηνο πρακτικής άσκησης. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών, οι απόφοιτοι λαμβάνουν Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Η σχολή βρίσκεται στη Στεμνίτσα Αρκαδίας, ένα γραφικό ορεινό χωριό με πλούσια παράδοση στην αργυροχρυσοχοΐα, και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης και πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ελλάδα.

1.3.4 Πολιτισμός

Το Γραφείο Πολιτισμού έχει ως κύρια ευθύνη την προώθηση πνευματικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων για την ψυχική και πνευματική αγωγή των κατοίκων του Δήμου. Αναλαμβάνει τη διάδοση των εικαστικών τεχνών, του χορού, της μουσικής, του θεάτρου και της λογοτεχνίας, καθώς και τη διοργάνωση εκδηλώσεων όπως αφιερώματα, ομιλίες και διαλέξεις. Συνεργάζεται με άλλους φορείς του Δήμου και συμμετέχει σε πολιτιστικές εκδηλώσεις εντός και εκτός Ελλάδας, στηρίζοντας ενεργά Πολιτιστικούς Συλλόγους, Εκκλησίες και Σχολεία με υλικοτεχνική βοήθεια.

Τοπόσημα:

- **ΑΓΙΟΝΕΡΙ:**

Το Αγιονέρι Αρκαδίας είναι ένα ημιορεινό χωριό της Ηραίας, κοντά στον ποταμό Λάδωνα, σε υψόμετρο 310 μ. Μέχρι το 1927 ονομαζόταν Μπέτσι και έχει ιστορική σημασία, καθώς στις 20 Μαρτίου 1821, στο σημείο “Αλώνι του Καλλιντέρη”, οι Γεώργιος και Δημήτριος Πλαπούτας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

κήρυξαν την Επανάσταση κατά των Οθωμανών. Από το 1995, στο σημείο αυτό υπάρχει μνημείο, όπου πραγματοποιούνται ετήσιες εκδηλώσεις μνήμης. Οι μεγάλες οικογένειες της Γορτυνίας, όπως οι Κολοκοτρωνάιοι, οι Πλαπούταιοι και οι Δεληγιανναίοι, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον Αγώνα, ενώ, σύμφωνα με τον ιστορικό Ιωάννη Κουτσούκο, λίγοι Τούρκοι ζούσαν στην περιοχή, συνάπτοντας συμφωνίες με τους επαναστάτες για την επιβίωσή τους. Σήμερα, οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία και την κτηνοτροφία. Στο χωριό λειτουργεί πολιτιστικό κέντρο στο ανακαινισμένο παλιό σχολείο, καθώς και ένα νέο αθλητικό κέντρο.

● ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ ΠΛΑΠΟΥΤΑ:

Ο Πύργος του Στρατηγού Πλαπούτα, σημαντικό οχυρωματικό κτίσμα της Επανάστασης του 1821, δεσπόζει αναστηλωμένος στο χωριό Παλούμπα, γενέτειρα του Δημήτριου Πλαπούτα. Χτίστηκε γύρω στο 1795 από τον Κόλλια Πλαπούτα και αργότερα επεκτάθηκε, αποκτώντας το σημερινό σχήμα του. Ο Πύργος αποτέλεσε κέντρο στρατιωτικού σχεδιασμού, με τον Πλαπούτα, τον Κολοκοτρώνη και άλλους οπλαρχηγούς να οργανώνουν εκεί τον Αγώνα. Ο Δημήτριος Πλαπούτας διακρίθηκε σε πολλές μάχες, όμως φυλακίστηκε άδικα μαζί με τον Κολοκοτρώνη. Αποφυλακίστηκε και ασχολήθηκε με την πολιτική, φτάνοντας στο αξίωμα του γερουσιαστή. Το 1950, ο Πύργος χαρακτηρίστηκε διατηρητέο μνημείο. Σήμερα, λειτουργεί ως εκθεσιακός χώρος, με ιστορικά κειμήλια της Επανάστασης και εκδηλώσεις που τιμούν την ιστορία της περιοχής.

● ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Η Μονή Τιμίου Προδρόμου, μια από τις σημαντικότερες της περιοχής, παραμένει ενεργή έως σήμερα. Χτισμένη στον βράχο, κοντά στον ποταμό Λούσιο, ιδρύθηκε τον 12ο αιώνα ως ασκητήριο και μετέπειτα οργανώθηκε ως μοναστήρι. Απέχει 11 χλμ. από τη Δημητσάνα και 85 χλμ. από την Τρίπολη. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας αποτέλεσε καταφύγιο για τους Έλληνες, καθώς και κέντρο ανεφοδιασμού και περίθαλψης. Κατά την Επανάσταση του 1821, υπήρξε ορμητήριο του Κολοκοτρώνη, του Πλαπούτα και άλλων αγωνιστών, ενώ οι μοναχοί της συμμετείχαν ενεργά, προσφέροντας ακόμα και τιμαλφή για τον αγώνα. Η είσοδος γίνεται από μια ιστορική ξύλινη πόρτα, ενώ στο εσωτερικό βρίσκεται το καθολικό, διακοσμημένο με καλοδιατηρημένες τοιχογραφίες. Το μοναστήρι έκλεισε με διάταγμα το 1834, αλλά λειτούργησε ξανά τέσσερα χρόνια αργότερα. Σήμερα, αποτελεί ανδρική μονή και δημοφιλή τόπο προσκυνήματος. Η πρόσβαση γίνεται είτε μέσω μονοπατιού 800μ. από το Εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως είτε μέσω πεζοπορικής διαδρομής από τη Μονή Φιλοσόφου, που διασχίζει τον Λούσιο ποταμό.

- **ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ**

Η Ιστορική Βιβλιοθήκη Δημητσάνας, μία από τις παλαιότερες στην Ελλάδα, ιδρύθηκε το 1764 μαζί με τη Σχολή Δημητσάνας. Αρχικά περιείχε βιβλία από τη Μονή Φιλοσόφου και σταδιακά εμπλουτίστηκε με ελληνικές εκδόσεις. Στη Σχολή διδάσκονταν αρχαία φιλοσοφία, φυσικές επιστήμες, μαθηματικά και βυζαντινή γραμματεία, ενώ απόφοιτοί της ήταν προσωπικότητες όπως ο Παπαφλέσσας και ο Πατριάρχης Γρηγόριος Ε'. Κατά την Επανάσταση του 1821, ο πλούτος της βιβλιοθήκης χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή μπαρουτόβολων, με αποτέλεσμα να απομείνουν μόλις 500 τόμοι. Μετά την Επανάσταση, η συλλογή ανασυστάθηκε και σήμερα αριθμεί περίπου 35.000 βιβλία, καθώς και ανεκτίμητα κειμήλια, όπως η σέλα του Παπαφλέσσα και ξίφη του αγώνα. Στις αίθουσες φιλοξενούνται πορτρέτα επιφανών Ελλήνων, ενώ η βιβλιοθήκη λειτουργεί ως δανειστική και κέντρο έρευνας, προσελκύοντας επιστήμονες και επισκέπτες από όλο τον κόσμο.

- **ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗΣ**

Το Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης Δημητσάνας, βραβευμένο με το Europa Nostra, προβάλλει τη σημασία της υδροκίνησης στην παραδοσιακή κοινωνία. Σε μια έκταση ενός στρέμματος, φιλοξενεί αναστηλωμένα εργαστήρια που χρησιμοποιούσαν το νερό ως πηγή ενέργειας. Ο επισκέπτης μπορεί να δει μια νεροτριβή, έναν αλευρόμυλο όπου παρακολουθεί την άλεση του σιταριού, καθώς και ένα ρακοκάζανο για την παραγωγή τσίπουρου. Επιπλέον, υπάρχει βυρσοδεψείο που παρουσιάζει τα στάδια επεξεργασίας δερμάτων. Το μουσείο κορυφώνεται με τον μπαρουτόμυλο, σύμβολο της περιοχής, όπου αναπαρίσταται η παραδοσιακή παραγωγή μπαρουτιού, βασικού στοιχείου του Αγώνα του 1821. Ο Κολοκοτρώνης έλεγε χαρακτηριστικά: «Μπαρούτι είχαμε, έκαμνε η Δημητσάνα». Το μουσείο διατηρεί ζωντανή αυτή την πολιτισμική κληρονομιά.

- **ΟΙΚΙΑ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ**

Η οικία του Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού, όπου γεννήθηκε το 1771, αποτελεί σημαντικό αξιοθέατο της Δημητσάνας. Πρόκειται για ένα ανακαινισμένο λιθόκτιστο κτίριο στη θέση "Κάστρο", ανακηρυγμένο ιστορικό μνημείο. Ο Γερμανός σπούδασε στη Σχολή Δημητσάνας και της Σμύρνης, ενώ το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία, παίζοντας καθοριστικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821. Ήταν άριστος διπλωμάτης μέχρι τον θάνατό του το 1826. Η οικία παρέμεινε στην οικογένειά του έως το 1897 και στη συνέχεια ανακαινίστηκε. Το 1963 χαρακτηρίστηκε διατηρητέο μνημείο και απαλλοτριώθηκε το 1978. Σήμερα, είναι επισκέψιμη, φιλοξενώντας κειμήλια, αποσπάσματα από την αυτοβιογραφία του ιεράρχη και μια πανοραμική θέα της Δημητσάνας.

- **ΜΟΝΗ ΑΙΜΥΑΛΩΝ-ΛΗΝΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΑΙΩΝ**

Η Ιερά Μονή της Παναγίας Αιμυαλών, σε υψόμετρο 885 μ. κοντά στη Δημητσάνα, ιδρύθηκε το 1600 από τον Γρηγόριο Κοντογιάννη και την αδελφή του. Ο ναός, με σημαντικές μετατροπές ανά τους αιώνες, έχει καθολικό τύπο μονόκλιτης βασιλικής και αγιογραφήθηκε το 17ο αιώνα. Είχε ενεργό ρόλο στους αγώνες του 1821 και ανασυγκροτήθηκε το 2006. Κοντά στη Μονή, ο Ληνός των Κολοκοτρωναίων, παραδοσιακό κτίσμα για την παραγωγή κρασιού, συνδέεται με μια δραματική ιστορία από το 1806. Εκεί, οι αδελφοί Κολοκοτρώνη και άλλοι κλέφτες καταδιωκόμενοι από τους Τούρκους, κατέφυγαν για διανυκτέρευση. Ο μοναχός τους πρόδωσε και οι Τούρκοι τους περικύκλωσαν. Μετά από σφοδρή μάχη, οι κλέφτες σκοτώθηκαν. Ο Κολοκοτρώνης παρακολούθησε το περιστατικό από το βουνό Κλινίτσα. Ο Ληνός έχει ανακαινιστεί και είναι επισκέψιμος με μνημειακή επιγραφή που θυμίζει την τραγική ιστορία.

- **ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ**

Η Μονή Φιλοσόφου, χτισμένη σε απόκρημνο βράχο κοντά στον ποταμό Λούσιο, είναι ιστορικό και θρησκευτικό μνημείο. Ιδρύθηκε το 963 από τον Ιωάννη Λαμπαρόπουλο και τον Νικηφόρο Φωκά και θεωρείται η πρώτη αναφορά στη Δημητσάνα. Η Παλαιά Μονή, αν και ερειπωμένη, διατηρεί το καθολικό της με αξιόλογες τοιχογραφίες. Το 1691, λόγω δυσκολιών πρόσβασης, η Μονή μεταφέρθηκε στη νέα τοποθεσία. Η Νέα Μονή, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου, διατηρείται σε καλή κατάσταση και λειτουργεί μέχρι σήμερα. Αποτελούσε σημαντικό πνευματικό και εκπαιδευτικό κέντρο, με σχολή που απέδωσε πολλούς Πατριάρχες και Μητροπολίτες. Μετά το 1765, η σχολή μεταφέρθηκε στη Δημητσάνα και έκλεισε το 1834. Το 1955 χαρακτηρίστηκε διατηρητέο και ανακαινίστηκε το 1992.

- **ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ**

Η Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής (ή Χρυσοπηγής) βρίσκεται κοντά στη Στεμνίτσα και ιδρύθηκε το 1443, δέκα χρόνια πριν την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Κτήτορες ήταν ο Αρχιερέας Αχίλλειος και ο ιερομόναχος Βησσαρίων. Το καθολικό της, χτισμένο τον 15ο αιώνα, είναι σταυροειδές με τρούλο και διακοσμημένο με τοιχογραφίες του 17ου αιώνα. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο χρονολογείται από το 1805 και φέρει εικόνες του 19ου αιώνα. Από το 1821 έως το 1823, το διώροφο κελί της Μονής στέγασε την Πελοποννησιακή Γερουσία, που ανέλαβε την οργάνωση της Επανάστασης. Η Μονή προσφέρει υπέροχη θέα στη Στεμνίτσα, θυμίζοντας την ιστορική σημασία της περιοχής.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- **ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΑΙΩΝ**

Τα Λαγκάδια, χτισμένα σε απότομη πλαγιά του Μαινάλου, είναι γνωστά για την όμορφη θέα και την ιστορία τους. Το χωριό χωρίζεται σε Πάνω και Κάτω Γειτονιά, με την Πάνω Γειτονιά να προσφέρει μοναδική θέα και να φιλοξενεί το αρχοντικό των Δεληγιάννηδων. Αυτή η οικογένεια, σημαντική για την Επανάσταση του 1821, είχε σημαντική πολιτική παρουσία, με δύο μέλη της να γίνονται πρωθυπουργοί. Στα Λαγκάδια, η επανάσταση κηρύχτηκε το 1821 και οι κάτοικοι συμμετείχαν ενεργά στην αντίσταση. Παρά τις καταστροφές που υπέστησαν από τον Ιμπραήμ Πασά, οι Λαγκαδιανοί συνέβαλαν καθοριστικά στον αγώνα. Η οικογένεια Δεληγιάννη υπέστη οικονομική καταστροφή, αλλά επανήλθε στην πολιτική σκηνή τον 19ο αιώνα. Σήμερα, τα Λαγκάδια είναι παραδοσιακός οικισμός και το αρχοντικό των Δεληγιάννηδων είναι διατηρητέο.

- **ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ**

Το Συνεδριακό Κέντρο βρίσκεται κοντά στην πλατεία της Δημητσάνας και διαθέτει όλο τον απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό για τη διοργάνωση εκδηλώσεων και συνεδρίων.

- **ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ**

Στη γραφική Ζάτουνα το πετρόκτιστο Δημοτικό Σχολείο έχει μετατραπεί σε Μουσείο Μίκη Θεοδωράκη, καθώς στη διάρκεια της δικτατορίας είχε εκτοπιστεί εκεί ο διεθνούς φήμης μουσικοσυνθέτης.

- **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ**

Το Εκκλησιαστικό Μουσείο Δημητσάνας στεγάζεται στην αναπαλαιωμένη οικία του Πατριάρχη Γρηγορίου Ε' (γεννημένου στη Δημητσάνα το 1746), κοντά στην κεντρική πλατεία του χωριού. Το μουσείο λειτουργεί από το 1992, χάρη στην πρωτοβουλία του μητροπολίτη Γόρτυνος & Μεγαλοπόλεως, κ. Θεοφίλου, με στήριξη των ευεργετών Παναγιώτη και Δημητρίου Αγγελόπουλου. Πρόκειται για μία διώροφη παραδοσιακή κατοικία με υπόγειο, όπου το κελάρι έχει μετατραπεί σε μικρό ναό προς τιμήν του Αγίου Γρηγορίου Ε'.

- **ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Βρίσκεται στο κέντρο της Δημητσάνας, κοντά στο Δημαρχείο Γορτυνίας και δίπλα στην Αγία Κυριακή. Διαθέτει πλούσια συλλογή από χειρόγραφα και βιβλία, εκκλησιαστικά έγγραφα και κειμήλια από το 1821.

- **ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΕΜΝΙΤΣΑΣ**

Η Στεμνίτσα διαθέτει λαογραφικό μουσείο με πλούσια συλλογή από εκθέματα, σε ένα από τα εντυπωσιακότερα πυργόσπιτα της περιοχής, στο αρχοντικό Χατζή του 18ου αιώνα.

- **ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΑΛΤΕΣΙΝΙΚΟΥ**

Το μουσείο λειτουργεί από το 2006 και περιέχει πολλά εκθέματα. Φιλοξενείται στο πετρόκτιστο κτίριο του Πολιτιστικού κέντρου του χωριού.

- **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ**

Το Εκκλησιαστικό Μουσείο Ελληνικού έχει δημιουργηθεί από τον Αύγουστο του 2009 με πρωτοβουλία του τοπικού Συλλόγου Γυναικών. Στεγάζεται σε ένα γραφικό, παραδοσιακό πέτρινο κτήριο, σε μικρή απόσταση από την πλατεία του χωριού. Στόχος του είναι η διαφύλαξη της εκκλησιαστικής κληρονομιάς του τόπου. Η πρωτοβουλία ανέδειξε την αξία των παλιών εκκλησιαστικών αντικειμένων, διασώζοντάς τα από την εγκατάλειψη.

- **ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΒΥΖΙΚΙ**

Το Λαογραφικό Μουσείο στο Βυζίκι (ή Βιζίκι) της Γορτυνίας αποτελεί ένα μικρό μα πολύ ενδιαφέρον πολιτιστικό σταθμό στην περιοχή. Τοποθετείται στην πλατεία του χωριού Βυζίκι, Αρκαδίας, σε ένα όμορφο παραδοσιακό πετρόκτιστο κτίριο με γραφικό χαρακτήρα. Το υψόμετρο του χωριού είναι περίπου 701 μέτρα, αλλά υπάρχει εύκολη και ήπια πρόσβαση με αυτοκίνητο. Η προσπάθεια για τη δημιουργία του ξεκίνησε περίπου πριν από 45 χρόνια (μέσα δεκαετίας 1970) με πρωτοβουλία τοπικών συλλόγων και ατόμων όπως ο Άγγελος Φλούδας – αν και τα αρχικά εγκαίνια έγιναν το 1997 από τον Γιάννη Καραπανάγο, όταν τα εκθέματα ήταν ακόμα σε πρόχειρα ράφια.

- **ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ**

Το Λαογραφικό Μουσείο Βυτίνας στην καρδιά της Γορτυνίας (στην Κεντρική πλατεία) είναι ένα εξαιρετικά γραφικό και αυθεντικό μουσείο λαϊκής παράδοσης – ιδανικό για μια σύντομη αλλά πλούσια σε εμπειρίες επίσκεψη. Στεγάζεται σε ισόγειο πετρόκτιστο κτίριο, καλαίσθητα εναρμονισμένο με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της πλατείας. Ιδρύθηκε το 1986, αρχικά με

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

πρωτοβουλία ντόπιων συλλεκτών (δάσκαλος/λαογράφος & κουρέας/ανταποκριτής), και στεγάζεται στο σημερινό κτίριο από το 2000 με τη στήριξη του Δήμου Βυτίνας.

ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Παγγορτυνιακή Ένωση

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ:

Μουσείο Μίκης Θεοδωράκης Ζάτουνας

Σύνδεσμος Των Απανταχού Ζατουνιτών

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ "ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο Ε΄"

Σύλλογος Μαρκιωτών

Σύλλογος Ζεζοβιτών - Παναγιωτών Αγ. Νικόλαος

Σύλλογος Μελισσοπετρέων

Σύλλογος Ριζοσπηλιωτών

Σύλλογος Ραδαίων

Αδελφότητα Βλογγαίων

Αδελφότητα Ζυγοβιστινών "Η Μεταμόρφωση"

Κληροδότημα Όθωνος & Αθηνάς Στασινοπούλου

Σύλλογος Φιλοπροόδων Δημητσάνας

Σύλλογος Απανταχού Παλαιχωριτών

Κοινωφελές Ταμείο Δημητσάνας

Διασυνεδριακό Πολιτιστικό Κέντρο Δημητσάνας

Σύλλογος Γυναικών Δημητσάνας

Αθλητική Ένωση Δημητσάνας

Πατριωτικός Σύλλογος των Απανταχού Μαρκιωτών Γορτυνίας "Ο Άγιος Ιωάννης"

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ

Πολιτιστικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος «Υψούντας»

Πατριωτικός Σύνδεσμος Τρικολώνων

Σωματείο Τουριστικών Και Επισιτιστικών Επιχειρήσεων Στεμνίτσας

Εξωραϊστικός Σύλλογος Ελληνικού «Ο Προφήτης Ηλίας »

Σύλλογος Γυναικών Ελληνικού

Σύλλογος Ψαράίων «Η Ζωοδόχος Πηγή»

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Παύλιας

Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαμαρίου «Η Κοίμηση Της Θεοτόκου»

Πολιτιστικός Σύλλογος Σύρνας "Ο Ευαγγελισμός"

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΗΡΑΙΑΣ

Σύλλογος Αγίου Ιωάννη "Άγιος Αθανάσιος"

Σύλλογος Αραχωβιτών

Σύλλογος Απανταχού Κακκουραίων

Σύλλογος Απανταχού Κοκκινόραχιτών "Τα Εισόδια Της Θεοτόκου"

Σύλλογος Απανταχού Κοκκοραίων

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Των Απανταχού Λιοδωραίων

Σύλλογος Απανταχού Λωταίων

Πολιτιστικός Σύλλογος Λουτραίων

Σύλλογος Απανταχού Λυσσαραιωτών

Πολιτιστικός Σύλλογος Οχθιστών Τρίπολης

Σύλλογος Οχθιστών

Αδελφότητα Απανταχού Παλουμπαίων

Σύλλογος Απανταχού Παπαδαίων Ηραίας Η Παναγία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Σύλλογος Παρνασσίων "Ο Άγιος Δημήτριος"

Πολιτιστικός Σύλλογος Απανταχού Πυρραίων

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΡΑΦΤΑΙΩΝ

Σύλλογος Ηραιατών Νομού Κορινθίας

Σύλλογος Απανταχού Σαρακιναίων Ηραίας

Σύνδεσμος Απανταχού Σερβαίων "Η Κοίμηση Της Θεοτόκου

Σύλλογος Χρυσοχωριτών Άγιος Γεώργιος

Αδελφότητα Ψαραίων Ηραίας

Σύλλογος Επαγγελματιών Βιοτεχνών Και Εμπόρων Ηραίας

Εταιρεία Φίλων του Μουσείου Πλαπούτα

Σύλλογος Αετορραχιτών

Σύλλογος Αγιονεριτών "Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"

ΜΠΑΡΔΑΤΣΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ

Ένωση Λευκοχωριτών

Σύλλογος Φτεριωτών

Εξωραϊστικός Σύλλογος Αγ. Γεωργίου

Σύλλογος Απανταχού Τουθοατών

Σύλλογος Καλονεριτών

Σύνδεσμος Των Εν Αττική Λαγκαδινών

Μη κερδοσκοπικό Σωματείο

«Φίλοι Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής -

ΑΝΘΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ»

Σύλλογος νέων Λαγκαδίων "η Δράση"

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΡΟΠΑΙΩΝ

Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Νεοχωρίου

Εξωραϊστικός Επιμορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Χώρας

Εξωραϊστικός Και Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βυζικίου

Σύλλογος Του Απανταχού Δοξιοτών 'Άγιος Νικόλαος

Πολιτιστικός Σύλλογος Τροπαιατών

Πολιτιστικός Σύλλογος Τροπαίων

Σύλλογος Σταυροδρομιτών Αρκαδίας Κοιμήσης Της Θεοτόκου

Τοπικός Και Εξωραϊστικός Σύλλογος Περδικονερίου

Σύλλογος Αεττοραχιτών 'Η Μεταμόρφωση Του Σωτήρος

Εκπολιτιστικός Και Εξωραϊστικός Σύλλογος "Ο Κόροιβος"
Τριποταμιάς (Καπελίτσας)

Σύλλογος Απανταχού Καστρακιωτών

Σύλλογος Απανταχού Δοξιωτών

ΕΝΩΣΗ ΒΥΖΙΚΙΩΤΩΝ " Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"

Σύλλογος Απανταχού Σπαθαριωτών "Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"

Πολιτιστικός Σύλλογος Φαναρακιωτών

Σύλλογος Απανταχού Μπουλιαριτών

Σύλλογος Νέων Δόξας

Σύλλογος Ραχιωτών

Πολιτιστικός Σύλλογος Καλλιανίου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ

Σύλλογος Αγριδιωτών

Σύλλογος "Η Κοίμηση Της Θεοτόκου" Βαλτεσινίκου

Πολιτιστικό Κέντρο Βαλτεσινίκου

Σύλλογος Δρακοβουνιωτών Αρκαδίας

Σύλλογος Απανταχού Κερπινιτών

Σύλλογος Μυγδαλιωτών Τρίπολης

Σύλλογος Μυγδαλιωτών Αθηνών

Σύλλογος Απανταχού Ξηροκαρυτινών

Σύλλογος Πουρναριωτών "Αγίας Τριάδος"

Σύλλογος Πρασινωτών Αθηνών "Αγ. Κωνσταντίνος Αναγέννηση"

Σύλλογος Πρασινωτών Τρίπολης

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ & ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΟΚΤΙΣΤΙΩΝ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ

Μουσικοχορευτικός & Λαογραφικός Σύλλογος Βαλτεσινίκου "ΧΟΡΕΣΙΒΙΟΣ"

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΑΣ

Ένωση Βαχλαίων

Σύλλογος Βελημαχιτών Αρκαδίας "Η Αγία Παρασκευή"

Σύλλογος Απόσκιας -Σούδελης " Η Αγία Τριάδα"

Σύλλογος Απανταχού Βουτσαίων "Αγία Παρασκευή"

Σύλλογος Βιδιακιτών

Ένωση Δημητριωτών -Διβριτσιωτών "Άγιος Νικόλαος"

Πολιτιστικός Σύλλογος Κοντοβάζαινας

Σύλλογος Καρδαριτσιωτών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Αδελφότητα Κοντοβαζαινιτών "Παναγία Κλειβωκά"

Ένωση Συλλόγων Τέως Δήμου Κοντοβάζαινας

Σύλλογος Παραλογγιτών

Σύλλογος Απανταχού Πελεκιωτών "Λάκκες"

Πολιτιστικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Μοναστηρακιου "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"

Σύλλογος Πετταίων

Ίδρυμα Σακελλαρίου

Ίδρυμα Τσάκαλου Γεώργιου & Δήμητρας

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΒΥΤΙΝΑΣ

Σύλλογος Των Απανταχού Βυτιναίων & Φίλων Της Βυτίνας Ο ΑΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝ

Πολιτιστικός Σύλλογος Βυτίνας «Κων. Παπαρηγόπουλος»

Κυνηγετικός Σύλλογος Βυτίνας

Σύνδεσμος Φιλοπροόδων Βυτίνας

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Των Απανταχού Νυμφασιών «Η Αγία Τριάς»

Πανελλήνιος Σύλλογος Μαγουλιανιτών

Ένωση Λασταίων «Ο Άγιος Γεώργιος»

Ένωση Αγριδαίων –Λασταίων Συνοικισμού Βυτίνας «Ο Άγιος Νικόλαος»

Σύλλογος Φιλοπροόδων Ελάτης

Πανταζοπούλειο Κληροδότημα

Πολιτιστικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Καμενίτσας

Σύλλογος Βιώσιμης Ανάπτυξης Βυτίνας

Πανελλήνιος Σύλλογος Μαγουλιανιτών

1.3.5 Αθλητισμός

Ο αθλητισμός είναι μία από τις πιο σημαντικές εκφάνσεις του παγκόσμιου πολιτισμού, προάγοντας αξίες όπως η ευγενής άμιλλα και η ειρηνική συνύπαρξη. Στη χώρα των Ολυμπιακών Αγώνων, οι απαιτήσεις για άθληση είναι αυξανόμενες. Το Τμήμα Αθλητισμού του Δήμου Γορτυνίας δραστηριοποιείται ενεργά στην προώθηση της φυσικής άσκησης και της αθλητικής ζωής στην περιοχή. Αν και δεν υπάρχει ξεχωριστό τμήμα με αυτή την ονομασία, οι αρμοδιότητες του αθλητισμού υπάγονται στον Αντιδήμαρχο Κωνσταντίνο Κοκκινάκη, ο οποίος είναι υπεύθυνος για θέματα κοινωνικής προστασίας, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού και νεολαίας.

Ο Δήμος Γορτυνίας διοργανώνει και υποστηρίζει ποικίλες αθλητικές εκδηλώσεις. Ένα παράδειγμα είναι ο διεθνής φιλανθρωπικός ποδηλατικός αγώνας IG Cycling Βυτίνα–Λιμποβίσι 2025. Η πλατεία της Βυτίνας θα μετατραπεί σε κέντρο δραστηριοτήτων με έκθεση αθλητικού εξοπλισμού, μουσική και δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες.

Ο Δήμος έχει επενδύσει σε αθλητικές υποδομές, όπως το Αθλητικό Κέντρο «Καραβάνος» στη Νυμφασία. Ωστόσο, υπάρχουν αναφορές για ανάγκη αναβάθμισης των εγκαταστάσεων, με στόχο τη δημιουργία ενός σύγχρονου Αθλητικού Κέντρου Γορτυνίας. Παράλληλα, στο παρελθόν έχουν υλοποιηθεί προγράμματα άθλησης για όλες τις ηλικίες, όπως το πρόγραμμα «Άθληση για Όλους», που περιλάμβανε δραστηριότητες όπως pilates, zumba και ορθοσωμική γυμναστική

Αθλητικοί Χώροι

1. Γήπεδο Ποδοσφαίρου Δημητσάνας
2. Γήπεδο Μπάσκετ στο Δημοτικό Σχολείο στο Βαλτεσινίκο
3. Γήπεδο μπάσκετ του Γυμνασίου – Λυκείου Τροπαίων
4. Αθλητικό Κέντρο Βελημαχίου
5. Γήπεδα ποδοσφαίρου 5x5 στην τοπική κοινότητα Βαλτεσινίκου (θέση «Κεφαλόβρυσο»), διαστάσεων 20x40 μέτρων και στην τοπική κοινότητα Μυγδαλιάς, διαστάσεων 20x40 μέτρων.
6. Γήπεδα μπάσκετ στην τοπική κοινότητα Πρασίνου, διαστάσεων 15x28 μέτρων και στην τοπική κοινότητα Πουρναριάς, διαστάσεων 15x28 μέτρων.
7. Γήπεδο τένις στην τοπική κοινότητα Βυτίνας, διαστάσεων 9x18 μέτρων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Αυτές οι εγκαταστάσεις είναι προσβάσιμες στους πολίτες και ενισχύουν τη δυνατότητα άθλησης σε ανοιχτούς χώρους.

Αθλητικά Τμήματα και Δραστηριότητες

Πρόγραμμα «Άθληση για Όλους»: Ο Δήμος έχει υλοποιήσει το πρόγραμμα «Άθληση για Όλους», το οποίο περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως pilates, zumba, ορθοσωμική γυμναστική και αεροβική, απευθυνόμενο σε ενήλικες και γυναίκες.

Ελεύθεροι Χώροι: Παιδικές χαρές

Η παιδική χαρά είναι χώρος ψυχαγωγίας, άθλησης και κοινωνικοποίησης των παιδιών αλλά και τόπος ξεκούρασης για γονείς και παππούδες. Συνολικά οι παιδικές χαρές του Δήμου ανέρχονται σε δεκατέσσερις (14) σε αντίστοιχα δεκατέσσερα χωριά. Στην προσπάθειά του να δημιουργήσει καλύτερες συνθήκες για τα παιδιά της Γορτυνίας, ο Δήμος, προχώρησε στην αναβάθμιση των παιδικών χαρών με την τοποθέτηση νέων οργάνων σε δεκατέσσερα (14) χωριά: Δημητσάνα, Ζυγοβίσι, Βυτίνα, Καμενίτσα, Βαλτεσινίκο, Πράσινο, Τρόπαια, Νεοχώρι, Λαγκάδια, Παύλια, Ελληνικό, Ράφτης, Κακουρέϊκα και Μοναστηράκι. Η τοποθέτηση νέων και ασφαλέστερων οργάνων στις παιδικές χαρές στις εν λόγω τοπικές κοινότητες αποτελεί μια άκρως θετική είδηση καθώς αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων, προσελκύει ακόμη περισσότερα παιδιά στην περιοχή και το σημαντικότερο, χαρίζει ευτυχία, ξεγνοιασιά, εκτόνωση και αξέχαστο παιχνίδι στα παιδιά.

ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Αθλητικοί Ένωση Δημητσάνας

1.3.6 Πληροφοριακά Συστήματα – Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Πύλη Ανοιχτών Δεδομένων Δήμου Γορτυνίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ο Δήμος Γορτυνίας είναι ο πρώτος Δήμος στην Ελλάδα που ανοίγει τα γεωχωρικά του δεδομένα. Η Υποδομή Ανοιχτών Δεδομένων, που ανέπτυξε η GEOSPATIAL ENABLING TECHNOLOGIES για το Δήμο Γορτυνίας, αποτελεί επίσημο κατάλογο με «Δημόσια Ανοικτά Δεδομένα» του Δήμου Γορτυνίας. Η υποδομή αναπτύχθηκε με γνώμονα και στόχο τη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας της διοίκησης, την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής των πολιτών, την προώθηση της έρευνας και της εκπαίδευσης. Επιπλέον, ο κατάλογος έχει εμπλουτισθεί με ανοικτά δεδομένα τρίτων φορέων που αφορούν στο Δήμο. Στην Πύλη Ανοιχτών Δεδομένων δίνεται η δυνατότητα αναζήτησης δεδομένων σχετικά με τις υποδομές, θέματα περιβάλλοντος, πολεοδομίας, χωροταξίας, τουρισμού, ενέργειας, αναψυχής κλπ του Δήμου Γορτυνίας. Ο κατάλογος εμπλουτίζεται συνεχώς με νέα σύνολα δεδομένων.

Η νέα ιστοσελίδα OpenDataGortynia.gr έχει ως σκοπό την ενοποίηση όλων των πηγών της δημόσιας διαθέσιμης πληροφορίας που αφορούν στον Δήμο Γορτυνίας σε ένα ενιαίο δικτυακό τόπο, ο οποίος μπορεί να αποτελέσει το κομβικό σημείο συγκέντρωσης και διανομής δημόσιων δεδομένων του Δήμου. Τα σύνολα δεδομένων είναι διαθέσιμα με ανοικτές άδειες, που επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση χωρίς περιορισμούς και χωρίς κόστος.

1.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση

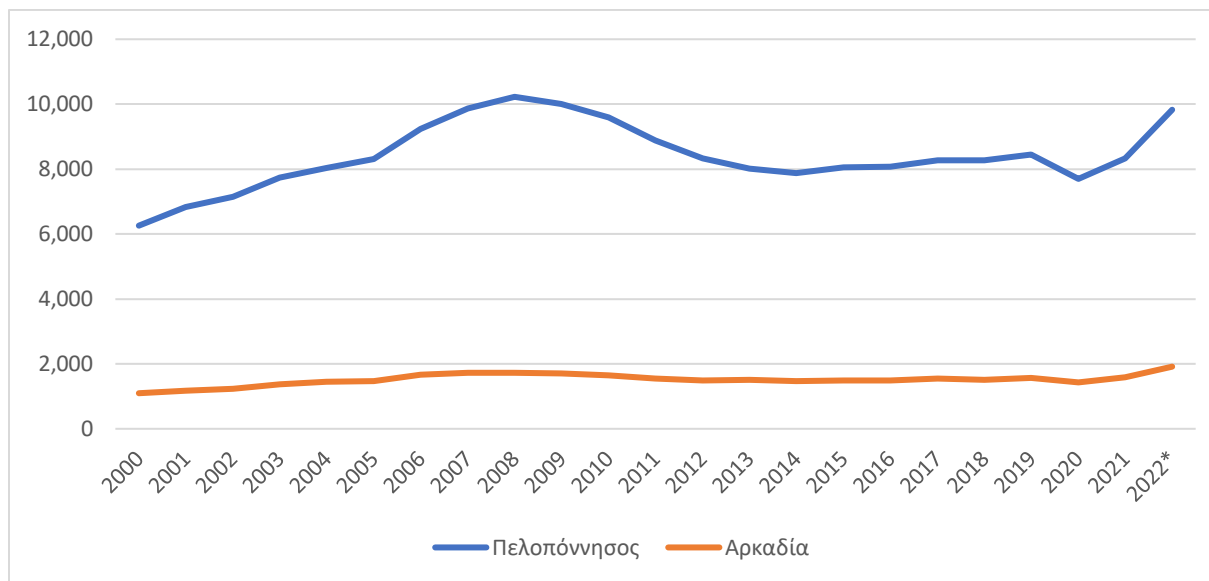
1.4.1 Οικονομικό Προφίλ της περιοχής

Στην παρούσα ενότητα περιγράφεται, αρχικά, το οικονομικό προφίλ της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, με στόχο να αναγνωριστεί το πλαίσιο στο οποίο ο Δήμος εντάσσεται οικονομικά. Τα στοιχεία της ενότητας προέρχονται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) εμφάνισε τις υψηλότερες τιμές του για το σύνολο της Χώρας την μεγαλύτερη του τιμή σε 241.990 εκατομμύρια ευρώ, ακριβώς πριν την οικονομική κρίση. Κατά το διάστημα 2008-2022, η Αρκαδία εμφάνισε σχεδόν μία σταθερή πορεία στις τιμές του ΑΕΠ της. Ακόμα και τη περίοδο της πανδημίας το ΑΕΠ κυμάνθηκε σε σταθερή τροχιά. Η δεύτερη υψηλότερη τιμή που είχε λάβει ήταν το 2008 όμως από το 2021 και μετά παρατηρούμε μία αύξηση στο ΑΕΠ της περιοχής. Το αποτέλεσμα αυτής της αύξησης ήταν το 2022 η περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας να σημειώσει τη μεγαλύτερη τιμή της . (Διάγραμμα 6).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διάγραμμα 6. Εξέλιξη ΑΕΠ Αρκαδίας και Πελοποννήσου 2000-2022 (σε εκατομμύρια ευρώ). Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ο παρακάτω Πίνακας 7 παρουσιάζει τις μεταβολές συνολικά για τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ το διάστημα 2000-2021, αλλά και του διαστήματος πριν την κρίση, δηλαδή κατά τη διάρκεια των ετών από το 2008 έως το 2021, για τη Χώρα, την Κεντρική Ελλάδα, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και τους Νομούς Αργολίδας, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας.

Χωρική Ενότητα	Μεταβολή 2000-2021	Μεταβολή 2008 - 2021
ΕΛΛΑΔΑ	28,5%	-25,0%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	21,5%	-22,8%
Πελοπόννησος	27,9%	-19,1%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Αργολίδα	29,1%	-27,2%
Αρκαδία	49,7%	3,0%
Κορινθία	18,4%	-21,6%
Λακωνία	25,2%	-17,9%
Μεσσηνία	23,3%	-25,4%

Πίνακας 7. Μεταβολή ΑΕΠ 2000-2021, 2008-2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Παρακάτω (Πίνακας 8), αναλύεται και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε εθνικό, περιφερειακό επίπεδο και επίπεδο νομού (σε ευρώ).

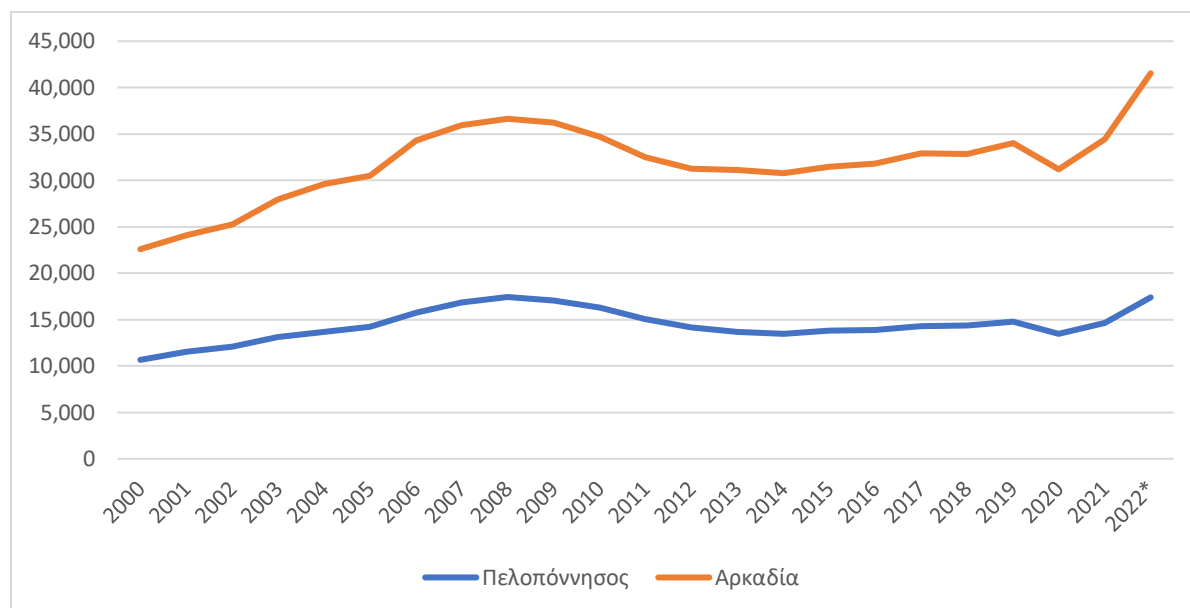
Ετη Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
ΕΛΛΑΔΑ	136.161	147.439	158.902	174.096	188.905	194.773	214.299	229.283	238.735	234.323	223.590	203.475	185.899	178.114	176.072	175.363	174.448	177.378	180.616	185.181	167.540	184.575	207.854
Πελοπόννησος	6.258	6.835	7.156	7.729	8.026	8.319	9.229	9.863	10.227	10.013	9.583	8.885	8.327	8.018	7.886	8.049	8.068	8.263	8.278	8.458	7.707	8.321	9.828
Αργολίδα	1.081	1.213	1.350	1.435	1.461	1.542	1.726	1.871	1.974	1.925	1.830	1.635	1.504	1.444	1.431	1.457	1.446	1.475	1.493	1.504	1.394	1.479	1.706
Αρκαδία	1.096	1.165	1.223	1.306	1.454	1.476	1.672	1.717	1.717	1.714	1.641	1.539	1.492	1.503	1.474	1.490	1.497	1.540	1.517	1.568	1.423	1.578	1.914
Κορινθία	1.702	1.849	1.860	2.011	2.048	2.113	2.277	2.455	2.637	2.495	2.389	2.223	2.091	2.017	1.884	1.946	2.016	2.024	2.060	2.143	1.982	2.173	2.629
Λακωνία	876	960	1.023	1.077	1.143	1.121	1.239	1.344	1.373	1.388	1.303	1.225	1.138	1.114	1.116	1.146	1.102	1.177	1.168	1.201	1.080	1.138	1.337
Μεσσηνία	1.503	1.649	1.699	1.841	1.921	2.066	2.315	2.476	2.525	2.491	2.419	2.263	2.102	1.939	1.981	2.009	2.007	2.046	2.040	2.042	1.827	1.952	2.242

Πίνακας 8. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ διαχρονικά. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Αντίστοιχα και στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ παρατηρείται η διακύμανση του όπως και στο σύνολο της Περιφέρειας. Η Αρκαδία είναι η μόνη περιοχή που αύξησε το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της κατά 15,5%. Γενικά, ακολουθεί όμως τις τάσεις της Περιφέρειας Πελοποννήσου, όπως αποδεικνύει και το παρακάτω διάγραμμα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

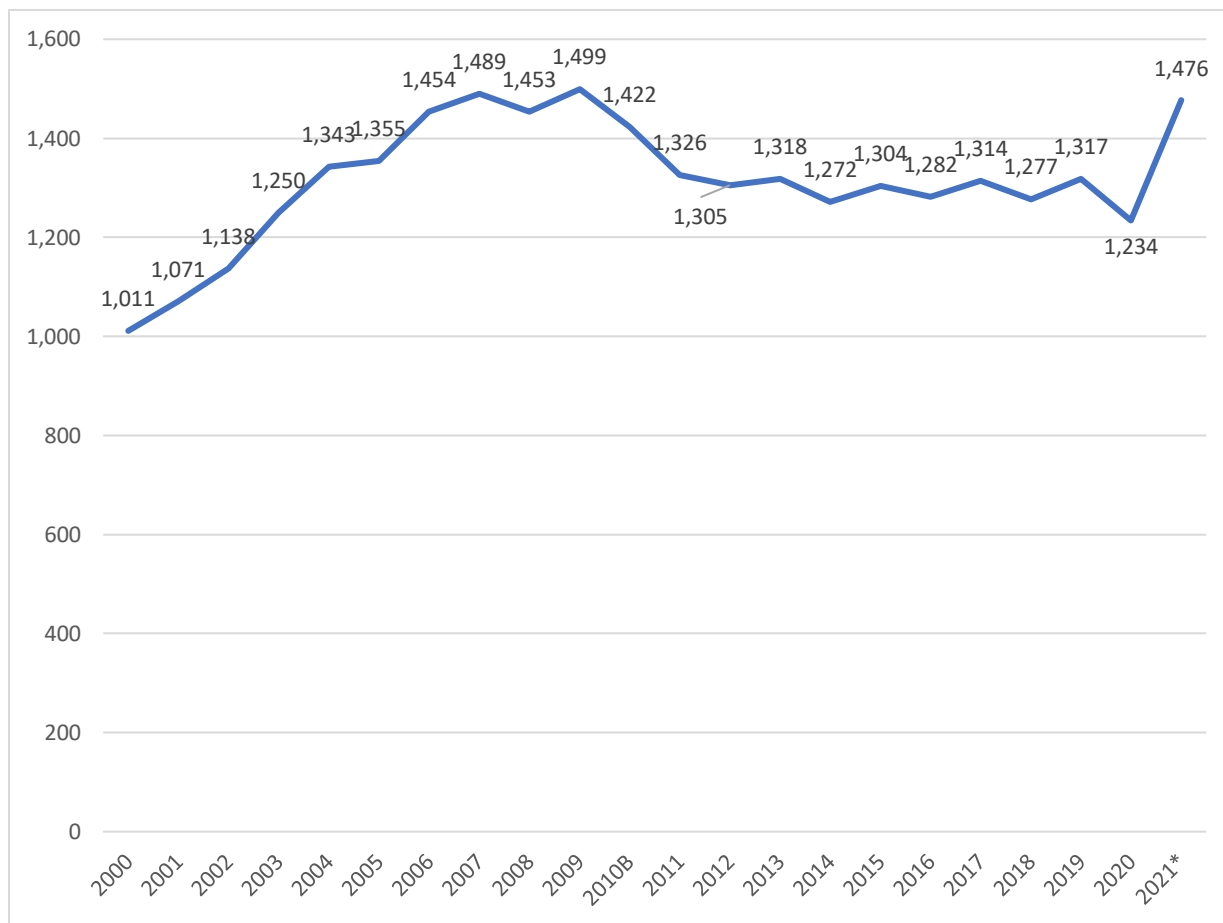

Διάγραμμα 7. Διαχρονική εξέλιξη κΑΕΠ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και την Αρκαδία. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Παρακάτω, παρουσιάζονται τα στοιχεία για την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) (σε εκατομμύρια ευρώ) για το επίπεδο της Αρκαδίας το απογραφικό διάστημα 2000-2021. Η ΑΠΑ της Αρκαδίας εμφανίζει σημαντική πτώση από το 2011 έως το 2014, έπειτα μία σχετικά σταθερή αύξηση έως το 2019, ενώ η πτώση κατά το 2020 σχετικά αποκαθίσταται μέχρι το 2021, δηλαδή κατά τη φάση ανάκαμψης από την πανδημία covid-19. Η ΑΠΑ της Αρκαδίας με τα δεδομένα του 2021 βρίσκεται σε τιμές πριν την οικονομική κρίση και συγκεκριμένα έχει σχεδόν την ίδια τιμή με το έτος 2008.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

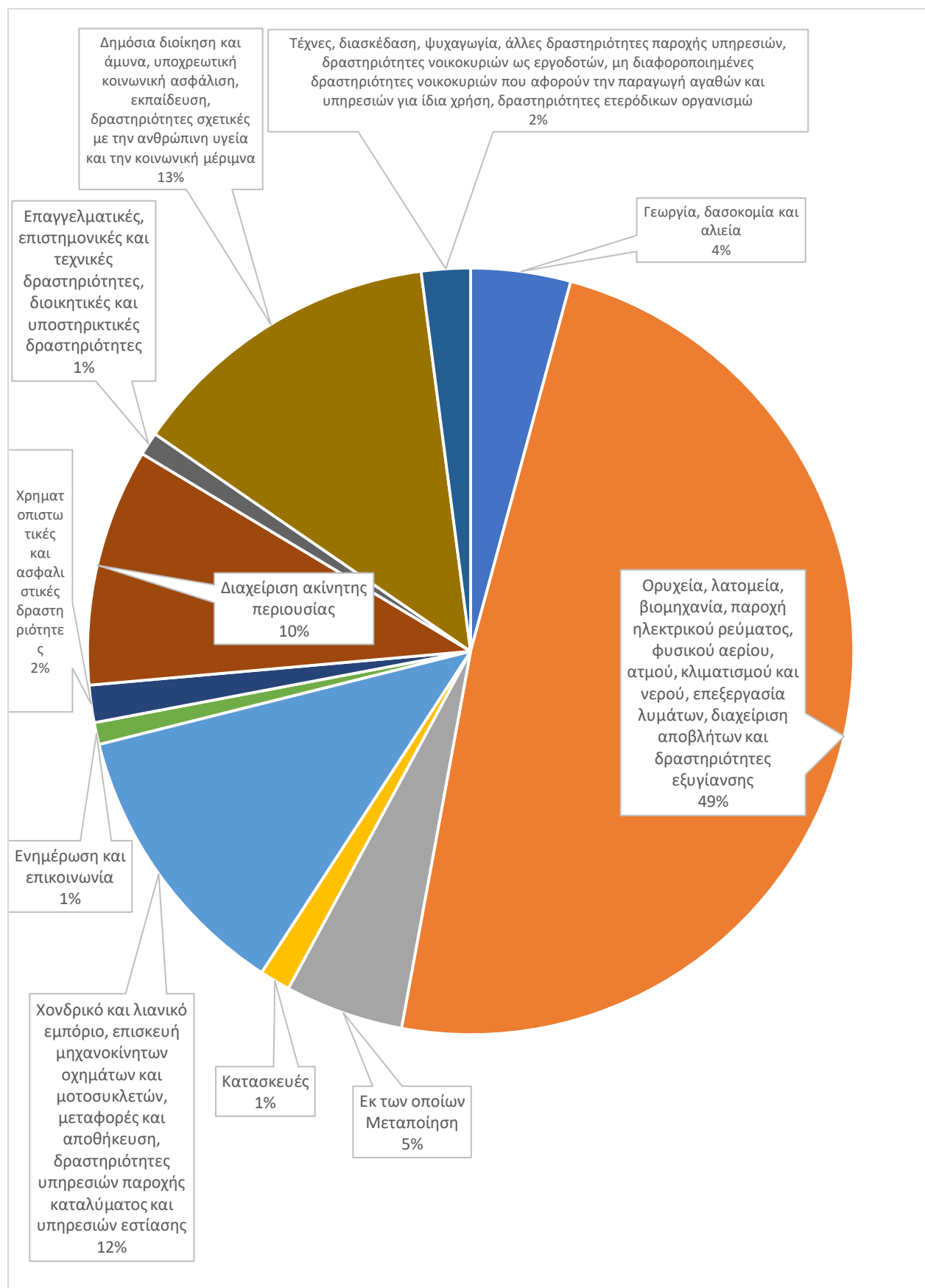

Διάγραμμα 8. Διαχρονική διακύμανση ΑΠΑ Αρκαδίας συνολικά (2000-2021). Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Στο παρακάτω διάγραμμα, εμφανίζεται η διάρθρωση της ΑΠΑ Αρκαδίας ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το έτος 2021. Το 49% παράγεται από δραστηριότητες του δευτερογενούς όπως η εξόρυξη, η βιομηχανία κ.α., το 12% παράγεται από το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές, μεταφορές και αποθήκευση καθώς και οι υπηρεσίες παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, η μεταποίηση παράγει το 5% και τέλος, η δημόσια διοίκηση, η εκπαίδευση κ.α. παράγουν το 13%.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διάγραμμα 9. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία Αρκαδίας, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το έτος 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

1.4.2 Παραγωγικοί τομείς και οι συμβολή τους στην τοπική οικονομία

Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας στο Δήμο Γορτυνίας εμφανίζει ποσοστό απασχόλησης της τάξης του 29,14%. Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της τοπικής οικονομίας του Δήμου Γορτυνίας, διατηρώντας ζωντανή την αγροτική ταυτότητα της περιοχής. Παρά την έντονη ορεινότητα και τη σταδιακή μείωση του πληθυσμού, ο τομέας αυτός εξακολουθεί να προσφέρει εισόδημα, απασχόληση και να στηρίζει την τοπική κοινωνία, με έμφαση στην ποιοτική παραγωγή, τη μικρή κλίμακα και την παράδοση. Η γεωργική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται κυρίως από παραδοσιακές καλλιέργειες, προσαρμοσμένες στο ορεινό ανάγλυφο και στο μικροκλίμα της περιοχής. Σημαντική θέση στον πρωτογενή τομέα κατέχει η μελισσοκομία, με επίκεντρο το μέλι βανίλια Ελάτης Μαινάλου Π.Ο.Π., ένα μοναδικό προϊόν που παράγεται από τον μελιτώδη χυμό της ελάτης στα δάση του Μαινάλου. Η παραγωγή του συνδέεται άμεσα με την προστασία του δασικού οικοσυστήματος και την παράδοση της τοπικής μελισσοκομικής δραστηριότητας, η οποία διατηρείται δυναμική παρά τις προκλήσεις. Σημαντικός είναι και ο ρόλος της κτηνοτροφίας, κυρίως με την εκτροφή αιγοπροβάτων σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές, η οποία συνδέεται με την παραγωγή παραδοσιακών γαλακτοκομικών προϊόντων,

Δευτερογενής τομέας

Ο Δήμος παρουσιάζει απασχόληση στο δευτερογενή τομέα της τάξης του 15,96%. Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου Γορτυνίας είναι επίσης σημαντικός για την οικονομία της περιοχής, καθώς περιλαμβάνει τη βιομηχανία, τη μεταποίηση και την κατασκευή. Αν και ο τριτογενής τομέας παραμένει κυρίαρχος, η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα συνεισφέρει στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής είναι πολύ βασικός τομέας παραγωγής στο Δήμο Γορτυνίας με ποσοστό και απασχολεί μία σημαντική μερίδα του μόνιμου πληθυσμού (55,22%). Σε μεγάλο ποσοστό, οι μόνιμοι κάτοικοι απασχολούνται διαχρονικά στις δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

καταλύματος και στην εστίαση, καθώς ο Δήμος αποτελεί δημοφιλή προορισμό για τους ταξιδιώτες.

1.4.3 Εργατικό δυναμικό, απασχόληση και ανεργία

Αρχικά αναλύονται στοιχεία που αναφέρονται στο εργατικό δυναμικό (οικονομικά ενεργός πληθυσμός), την απασχόληση και την ανεργία του Δήμου Γορτυνίας, για τα απογραφικά έτη 2011 και 2021 με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εξέλιξη οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της χώρας το 2011 αποτελούσε το 43% του μόνιμου πληθυσμού ενώ το 2021 στη χώρα οι οικονομικά ενεργοί αποτελούσαν το 44%. Οι οικονομικά ενεργοί στον Δήμο Γορτυνίας, το 2011 αποτελούσαν το 26,48% του μόνιμου πληθυσμού. Το 2021 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου παρουσίασε αύξηση και αποτελούν πλέον το 33,2% του μόνιμου πληθυσμού. Ο Δήμος ακολούθησε τους ρυθμούς της Περιφερειακής Ενότητας της Αρκαδίας. Για τη Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας το 2011 το 38,45% του μόνιμου πληθυσμού ήταν οικονομικά ενεργό και το 2021 κατείχε το 40,81%.

Περιγραφή	Σύνολο Πληθυσμού 2011	Οικονομικά ενεργοί						Σύνολο Πληθυσμού 2021	Οικονομικά ενεργοί					
		Σύνολο οικονομικών ενεργών	Απασχολούμενοι				Σύνολο οικονομικών ενεργών		Απασχολούμενοι					
			Σύνολο απασχολούμενοι	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας			Σύνολο απασχολούμενοι	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	33.328	28.236	5.070	6.255	16.911	5.092	77.594	31.668	27.034	4.822	4.455	17.752	4.637
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	2.677	2.172	675	468	1.029	505	7.915	2.628	2.193	639	350	1.211	432

Πίνακας 9. Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός τα έτη 2011 και 2021, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας και Δήμου. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία

Στον Πίνακα 10 Εμφανίζεται η μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού για το διάστημα 2011-2021, σε περιφερειακό επίπεδο η απασχόληση μειώθηκε ενώ σε επίπεδο δήμου οριακά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

υπήρξε μια αύξηση. Όσον αφορά τη μείωση των ανέργων ο Δήμος ακολουθεί την τάση της περιφέρειας,

Οικονομικά Ενεργοί	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011-2021	
	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
Χώρα	6,90%	-23,30%
Περιφέρεια Πελοποννήσου	1,60%	-18,40%
Δήμος Γορτυνίας	0,97%	-14,46%

Πίνακας 10. Μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού (απασχολούμενων και ανέργων) το διάστημα 2011-2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία

Εξέλιξη απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛ.ΣΤΑΤ για το 2021, το μεγαλύτερο ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού του δήμου απασχολείται στον τριτογενή τομέα με 55,22%, το 15,96% στον δευτερογενή τομέα και το 29,14% στον πρωτογενή τομέα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Χωρική Ενότητα	Μόνιμος Πληθυσμός	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	Απασχολούμ ενοι	Πρωτογεν ής	Δευτερογ ενής	Τριτογενής	Άνεργοι
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.482.487	4.645.760	3.986.515	364.124	594.601	3.027.790	659.248
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ Α ΠΕΛΟΠΟΝ ΝΗΣΟΥ	539.533	230.193	199.826	47.355	28.201	124.270	30.369
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	77.594	31.668	27.034	4.822	4.455	17.752	4.637
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	7.915	2.628	2.193	639	350	1.211	432

Πίνακας 11. Απασχολούμενοι 2021 κατά τομέα παραγωγής. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Η οικονομία του Δήμου Γορτυνίας ως προς την απασχόληση διαρθρώνεται όπως και στο επίπεδο της Χώρας. Τα ποσοστά απασχόλησης του Δήμου σε σχέση με τα άλλα χωρικά επίπεδα είναι παρόμοια και στους τρεις τομείς παραγωγής καθώς και στα ποσοστά των ανέργων.

Χωρική Ενότητα	Τομείς Παραγωγής		
	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9,10%	14,90%	76,00%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

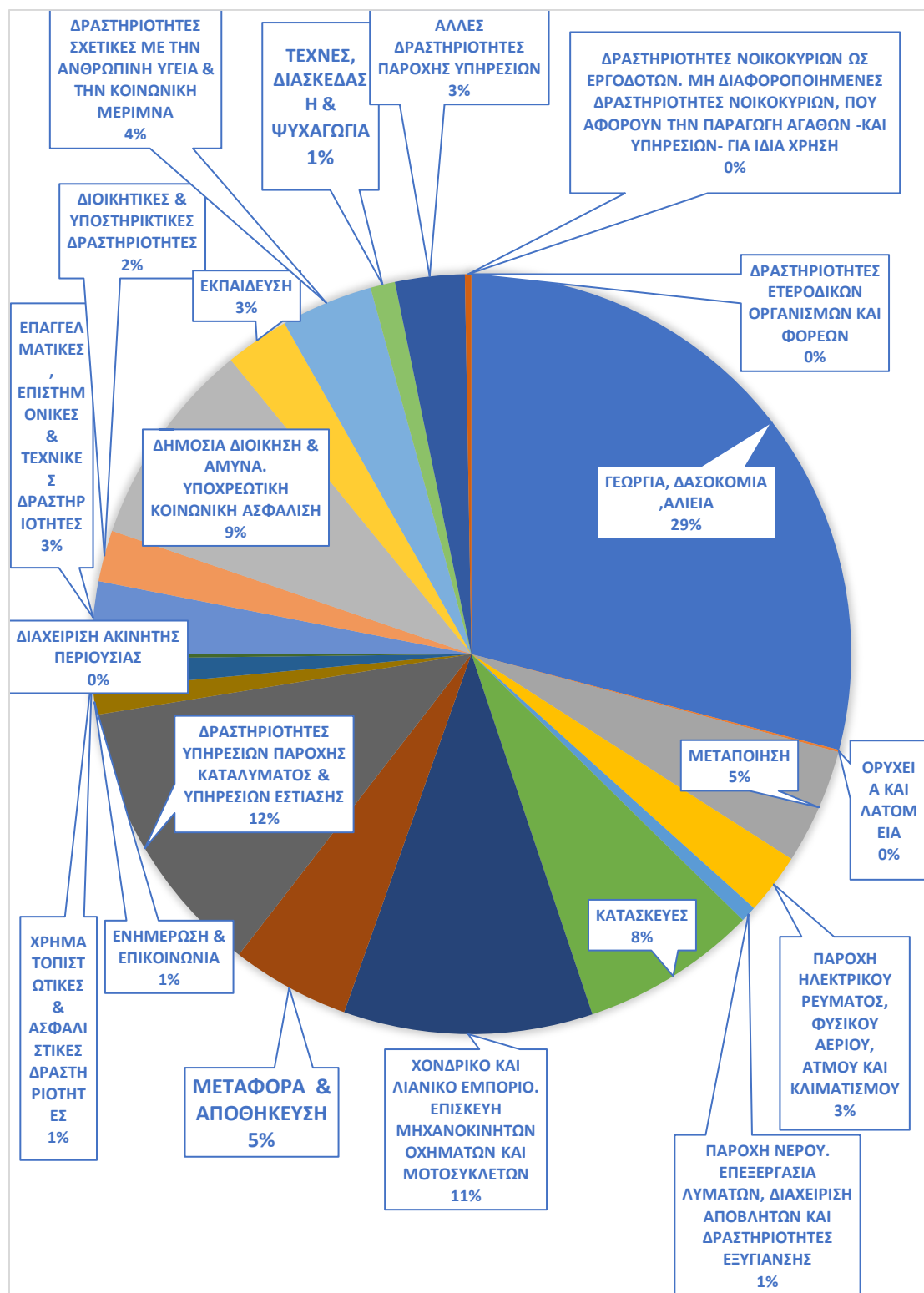
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	23,70%	14,10%	62,20%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	17,84%	16,48%	65,67%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	29,14%	15,96%	55,22%

Πίνακας 12. Ποσοστό απασχολούμενων ανά τομέα παραγωγής, σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας, περιφερειακής ενότητας και δήμου για το έτος 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Τα στοιχεία για την απασχόληση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το έτος 2021, υποδεικνύουν πως το μεγαλύτερο μέρος του απασχολούμενου πληθυσμού, τοποθετείται στον κλάδο της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας (17%), έπειτα στο κλάδο των δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (12%) και τέλος στον κλάδο χονδρικού και λιανικού εμπορίου, την επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών (11%) (Διάγραμμα 10).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Διάγραμμα 10. Κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης στο Δήμο Γορτυνίας σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του έτους 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία Επεξεργασία.

Για την καλύτερη τοποθέτηση του Δήμου Γορτυνίας ως προς την απασχόληση στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, υπολογίστηκε ο δείκτης εξειδίκευσης (LQ) με βάση τα δεδομένα της απασχόλησης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το έτος 2021. Συγκεκριμένα, ο δείκτης εξειδίκευσης, υπολογίζεται με την παρακάτω εξίσωση²,

$$LQ_{ir} = (E_{ir}/E_r) / (E_{in}/E_n), \text{ όπου}$$

E_{ir} = Η απασχόληση του κλάδου i στην περιφέρεια r

E_r = Η συνολική απασχόληση στην περιφέρεια r

E_{in} = Η απασχόληση του κλάδου i στο σύνολο της χώρας

E_n = Η συνολική απασχόληση της χώρας

Αν $LQ = 1$, τότε η δραστηριότητα i είναι αναπτυγμένη στην περιφέρεια όσο και στο σύνολο της χώρας

Αν $LQ > 1$, τότε η δραστηριότητα i είναι περισσότερο αναπτυγμένη στην περιφέρεια από όσο είναι στο σύνολο της χώρας ή αλλιώς η περιφέρεια είναι περισσότερο ειδικευμένη στον κλάδο αυτό σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο

Αν $LQ < 1$, τότε η δραστηριότητα i είναι λιγότερο αναπτυγμένη στην περιφέρεια από όσο είναι στο σύνολο της χώρας ή αλλιώς η περιφέρεια είναι λιγότερο ειδικευμένη στον κλάδο αυτό σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο.

Για τα δεδομένα της παρούσας ανάλυσης, όπου «περιφέρεια» χρησιμοποιείται ο Δήμος. Όπως φανερώνει ο παρακάτω πίνακας υπολογισμού του δείκτη, ο Δήμος Γορτυνίας φαίνεται να εξειδικεύεται με υψηλό βαθμό μεγαλύτερο του 1, σε σχέση με τη χώρα, στους κλάδους γεωργίας, δασοκομίας, αλιείας (2,03), κατασκευών (2,57), δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (1,62), διαχείρισης ακίνητης περιουσίας (3,40), και των

²http://archive.eclass.uth.gr/eclass/modules/document/file.php/MHXA295/%CE%9A%CE%B5%CF%86_3_%CE%94%CE%B9%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CE%BE%CE%B7_5.pdf

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

δραστηριοτήτων νοικοκυριών ως εργοδοτών, των μη διαφοροποιημένων δραστηριοτήτων νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ιδία χρήση (3,33).

ΚΛΑΔΟΣ	Χωρική Ενότητα - Απασχολούμενοι		LQ			
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΛΑΔΟ	ΑΝΑ	Ελλάδα	Δήμος Γορτυνίας	(E _{ir} /E _r)	(E _{in} /E _n)	(E _{ir} /E _r) / (E _{in} /E _n)
Α.ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ		357.268	639	0,122	0,09	3,25
Β.ΟΡΥΧΕΙΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	ΚΑΙ	6.853	2	0,001	0,002	0,53
Γ.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ		355.813	108	0,159	0,089	0,55

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Δ.ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	25.880	57	0,005	0,006	4
Ε.ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	28.148	15	0,009	0,007	0,97
ΣΤ.ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	184.763	165	0,04	0,046	1,62

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ζ.ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	719.760	233	0,172	0,181	0,59
Η.ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	210.180	111	0,044	0,053	0,96
Θ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	437.234	263	0,106	0,11	1,09
Ι.ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	103.054	24	0,009	0,026	0,42

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Κ.ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	76.562	28	0,014	0,019	0,66
Λ.ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	13.437	4	0,002	0,003	0,54
Μ.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	254.447	68	0,049	0,064	0,49
Ν.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	124.506	48	0,02	0,031	0,7
Ξ.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	348.064	194	0,073	0,087	1,01

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ο.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	296.089	60	0,069	0,074	0,37
Π.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	271.854	86	0,057	0,068	0,58
Ρ.ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	56.853	23	0,025	0,014	0,74
Σ.ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	93.284	65	0,023	0,023	1,27

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Τ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ. ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ - ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ- ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	20.945	6	0,002	0,005	0,52
Υ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	1.537	0	0	0	0
Σύνολο	3.986.531	2.193			

Πίνακας 13. Υπολογισμός δείκτη εξειδίκευσης LQ, με βάση τα δεδομένα απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το έτος 2021. Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ιδία επεξεργασία

Κεφάλαιο 2: Συνοπτική περιγραφή του Δήμου Γορτυνίας ως Οργανισμού

2.1 Εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Γορτυνίας

2.1.1 Οργάνωση και συνεργασίες

Η διοικητική δομή του Δήμου Γορτυνίας λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4555/2018 (Καλλικράτης), με το Δημοτικό Συμβούλιο των 41 μελών να ασκεί τον νομοθετικό έλεγχο και τον καθορισμό των πολιτικών κατευθύνσεων. Η Δημοτική Επιτροπή, αποτελούμενη από τον Δήμαρχο και τέσσερις Αντιδημάρχους, εποπτεύει την εκτελεστική λειτουργία, ενώ ο Δήμαρχος φέρει την ευθύνη της στρατηγικής ηγεσίας και της εξωτερικής αναπαράστασης. Η συγχώνευση των πρώην Δήμων Δημητσάνας και Ηραίας οδήγησε στη δημιουργία τριών κεντρικών διευθύνσεων: της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος & Αγροτικής Ανάπτυξης, η οποία εστιάζει στη διαχείριση υδάτινων πόρων και δασοπονίας, της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών & Εποπτείας Έργων, υπεύθυνης για το αστικό περιβάλλον και τις υποδομές, και της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής & Εκπαιδευτικών Θεσμών, που διαχειρίζεται θέματα κοινωνικής πρόνοιας και δημοτικών σχολείων.

Στον τομέα των διεθνών συνεργασιών, ο Δήμος διατηρεί τρεις επίσημες αδελφοποιήσεις: με την Πράγα της Ιταλίας από το 2002, με τη Ζάκυνθο από το 2018 και με τη Νότια Πρέβεζα της Αλβανίας από το 2019. Αυτές ενεργοποιούνται κυρίως μέσω πολιτιστικών ανταλλαγών και αγροτικών προγραμμάτων, όπως το ετήσιο φεστιβάλ ελαιολάδου με συμμετοχή της Πράγας. Παράλληλα, λειτουργεί μόνιμη συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης Κοινοβουλευτικής Περιφέρειας Αρκαδίας για την αξιοποίηση ευρωπαϊκών κονδυλίων, με ιδιαίτερη έμφαση σε έργα ανάπτυξης ορεινών περιοχών.

2.1.2 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το εκπαιδευτικό προφίλ των 120 μόνιμων υπαλλήλων παρουσιάζει θετικά χαρακτηριστικά, καθώς το 65% κατέχει πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ, κυρίως στους τομείς της Διοίκησης Επιχειρήσεων και των Γεωπονικών Επιστημών. Ωστόσο, εντοπίζονται κρίσιμα κενά σε εξειδικευμένα πεδία, όπως η Πληροφορική, όπου μόνο 2 ειδικοί απασχολούνται αντί των 5 απαιτούμενων για την πλήρη υποστήριξη των ψηφιακών συστημάτων, η Κοινωνική Φροντίδα, με μόλις 1 κοινωνικό λειτουργό για κάλυψη αναγκών ηλικιωμένων σε μια περιοχή με υψηλό δείκτη γήρανσης, και οι Περιβαλλοντικές Επιστήμες, όπου ένας μόνο μηχανικός καλύπτει ανάγκες που θα απαιτούσαν τουλάχιστον τρεις εμπειρογνώμονες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων, ο Δήμος εφαρμόζει συστηματικές πολιτικές. Τα ετήσια επιμορφωτικά σεμινάρια, σε συνεργασία με το ΚΕΔΙΒΙΜ Αρκαδίας, παρέχουν 40 ώρες ετήσιας εκπαίδευσης ανά υπάλληλο, με έμφαση σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διαχείρισης ευρωπαϊκών κονδυλίων. Τα προγράμματα αποκέντρωσης προσφέρουν οικονομικά κίνητρα, όπως μισθολογική προσαύξηση 10% για υπαλλήλους που εργάζονται σε ορεινούς οικισμούς (π.χ. Δημητσάνα, Βυτίνα). Παράλληλα, το σύστημα αξιολόγησης "ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ" του Υπουργείου Εσωτερικών εφαρμόζεται με τριετή κύκλο, συνδέοντας τα αποτελέσματα με προαγωγές και ειδικές απολαβές.

2.1.3 Υλικοτεχνική Υποδομή

Κτηριακές Εγκαταστάσεις: Από τα 12 δημοτικά κτίρια που διαχειρίζεται ο Δήμος, επτά βρίσκονται σε αποδεκτή κατάσταση, κυρίως στα αστικά κέντρα όπως η Καρύταινα. Τρία απαιτούν άμεσες ανακαινιστικές παρεμβάσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το Δημοτικό Σχολείο Λαγκαδίων που αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα υγρασίας. Δύο κτίρια, ιδίως στην Κοινότητα Βυτίνας, κρίνονται επικίνδυνα λόγω ρωγμών στους φέρουσες κατασκευές. Το ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης, με προϋπολογισμό 150.000 ευρώ, καλύπτει μόνο βασικές παρεμβάσεις, αφήνοντας εκτιμώμενο έλλειμμα 300.000 ευρώ για επείγουσες επεμβάσεις.

Το πρόβλημα της υποχρηματοδότησης εκτιμάται ότι προκαλεί επιπτώσεις €850.000 ετησίως λόγω:

- Αύξησης ενεργειακής κατανάλωσης σε μη μονωμένα κτίρια (+30% έξοδα θέρμανσης)
- Προσωρινών λύσεων σε κρίσιμα κτίρια (π.χ. ενοικίαση χώρων στη Βυτίνα με €45.000/έτος)
- Απώλειας δημοσίων εσόδων από μη αξιοποίηση ιστορικών κτιρίων

Οχήματα και Μηχανοκίνητο Στόλος: Ο γηραιός στόλος των 25 οχημάτων, με μέση ηλικία 12 ετών, δημιουργεί σοβαρά λειτουργικά προβλήματα. Το κόστος συντήρησης αυξήθηκε κατά 35% το 2023, φτάνοντας τα 85.000 ευρώ, ενώ συχνές βλάβες προκαλούν διακοπές σε υπηρεσίες όπως η συλλογή σκουπιδιών. Επιπλέον, η πλήρης απουσία ηλεκτρικών ή υβριδικών οχημάτων αντιτίθεται στις εθνικές πολιτικές βιωσιμότητας.

Η μελέτη βιωσιμότητας (Τεχνικές Υπηρεσίες, 2023) κατέγραψε:

- Μέση κατανάλωση καυσίμου 12λ/100km έναντι 7λ/100km σε σύγχρονα μοντέλα
- Έξοδα συντήρησης που υπερβαίνουν την αγοραία αξία για 8 οχήματα

2.1.4 Συστήματα ΤΠΕ – Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Υλικός Εξοπλισμός (Hardware): Οι 120 σταθμοί εργασίας αντιμετωπίζουν σοβαρά ζητήματα λειτουργικότητας και ασφάλειας. Εξήντα υπολογιστές, ηλικίας άνω των 7 ετών, παρουσιάζουν συχνές βλάβες και ασυμβατότητα με τα νεότερα λογισμικά. Παρατηρείται επίσης έλλειψη φορητών συσκευών για έλεγχο έργων σε απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και ανεπαρκής χωρητικότητα του κεντρικού διακομιστή αντιγράφων ασφαλείας, ο οποίος διαθέτει μόνο 5TB αποθηκευτικού χώρου.

Το 2023 καταγράφηκαν 12 περιστατικά κυβερνοαπειλών, με σημαντικότερο:

- Αποκλεισμός λειτουργίας "ΗΡΑΚΛΗΣ" για 72 ώρες (εκτιμώμενη ζημία €28.000)
- Αιτία: Μη ενημερωμένα συστήματα σε 30% των σταθμών

Λογισμικά (Software): Ενώ το οικονομικό σύστημα "ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ" λειτουργεί σταθερά, το σύστημα διαχείρισης αποθηκών "ΗΡΑΚΛΗΣ" παρουσιάζει συστηματικές δυσλειτουργίες στη διαχείριση αποθεμάτων, οδηγώντας σε σφάλματα καταγραφής. Σε τριάντα τοις εκατό των τμημάτων, η χρήση μη ενημερωμένων λογισμικών ασφαλείας αυξάνει τον κίνδυνο κυβερνοαπειλών.

Πρωτοβουλίες Ψηφιακού Μετασχηματισμού: Οι καινοτομίες όπως η πλατφόρμα "Γορτυνία 4.0" για ψηφιακό τουρισμό και το σύστημα "ΦΕΚ" για ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων έχουν λάβει θετική ανταπόκριση. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά τους περιορίζεται από δομικούς παράγοντες, όπως η χαμηλή ευρυζωνικότητα σε σαράντα τοις εκατό των οικισμών, όπου η ταχύτητα διαδικτύου δεν υπερβαίνει τα 10 Mbps, και η απουσία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ψηφιακή ένταξη ηλικιωμένων πολιτών.

Το έργο "Γορτυνία 4.0" παρουσιάζει:

- 4.200 μοναδικούς επισκέπτες/έτος
- 12% αύξηση σε ηλεκτρονικές κρατήσεις διαμονής
- Αποτύπωση κύριων ζητημάτων μέσω ερωτηματολογίων:
 - 68% των ηλικιωμένων αδυνατούν χρήση της πλατφόρμας
 - 42% των τουριστικών επιχειρήσεων αναφέρουν δυσκολίες σύνδεσης

2.2 Δημοτική περιουσία του Δήμου Γορτυνίας

Η δημοτική περιουσία περιλαμβάνει εκατόν είκοσι ακίνητα, από τα οποία ογδόντα βρίσκονται σε ενεργή χρήση ως σχολεία ή δημοτικά γραφεία, είκοσι παραμένουν αχρησιμοποίητα (όπως παλαιά σχολεία σε εγκαταλελειμμένους οικισμούς) και είκοσι αντιμετωπίζουν ζητήματα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

νομιμότητας λόγω αυθαίρετων χρήσεων. Στις δασικές εκτάσεις, που καλύπτουν συνολικά 1.200 στρέμματα, απουσιάζει ενιαίο σχέδιο αξιοποίησης ή βιώσιμης διαχείρισης. Η κινητή περιουσία απαρτίζεται από δεκαπέντε γεωργικά μηχανήματα, τα μισά από τα οποία έχουν υπερβεί τη λειτουργική τους ζωή, και μια πολιτιστική συλλογή τριακοσίων αντικειμένων στο Μουσείο Καρύταινας.

Το κύριο πρόβλημα έγκειται στην αποκεντρωμένη διαχείριση χωρίς ενιαίο ψηφιακό σύστημα καταγραφής, με αποτέλεσμα να εντοπίζονται παθογένειες όπως μη αποδεδειγμένες μισθώσεις και απώλεια εσόδων από αδειοδοτήσεις δημοτικών χώρων.

2.3 Οικονομικά στοιχεία του Δήμου Γορτυνίας

2.3.1 Ανάλυση Εσόδων τριετίας 2021-2023

Τα τακτικά έσοδα αυξήθηκαν σταθερά από 2.100.000 ευρώ το 2021 σε 2.400.000 ευρώ το 2023, κυρίως λόγω της αυστηροποίησης των εισπρακτικών διαδικασιών για φόρους ακινήτων. Τα έκτακτα έσοδα παρουσίασαν μείωση 3%, από 1.800.000 ευρώ το 2021 σε 1.750.000 ευρώ το 2023, λόγω της ολοκλήρωσης προγραμμάτων του προηγούμενου ευρωπαϊκού κύκλου (ΕΣΠΑ 2014-2020). Ο λόγος εισπραχθέντων προς βεβαιωθέντα έσοδα κατέγραψε πτώση στο 82% το 2023, αποτυπώνοντας καθυστερήσεις στην είσπραξη επιδοτήσεων.

Τα έσοδα του Δήμου παρουσιάζουν δυναμική εξέλιξη με σημαντικές διακυμάνσεις στη δομή τους:

Τακτικά Έσοδα: Αυξήθηκαν από 2.100.000€ (2021) σε 2.400.000€ (2023), κυρίως λόγω:

- Βελτιωμένης εισπρακτικής πολιτικής φόρων ακινήτων (+18% εισπράξεις)
- Επέκτασης τουρισμού (αύξηση τελών αδειών εστίασης κατά 12%)
- Εφαρμογής ηλεκτρονικών συστημάτων είσπραξης (ΦΕΚ) που μείωσε τις καθυστερήσεις

Έκτακτα Έσοδα:

Μείωση από 1.800.000€ (2021) σε 1.750.000€ (2023) εξαιτίας:

- Ολοκλήρωσης του ΕΣΠΑ 2014-2020 (πτώση 22% σε ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις)
- Μείωσης δωρεών ιδιωτικών φορέων κατά 15% λόγω οικονομικής ύφεσης

Συντελεστής Εισπραχθέντων/Βεβαιωθέντων:

Η πτώση από 88% (2022) σε 82% (2023) οφείλεται κυρίως σε:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Καθυστερήσεις πληρωμών από Κεντρικό Πρωτοκολλείο Επιδοτήσεων (€210.000 εκκρεμότητες)
- Διοικητικές καθυστερήσεις σε αδειοδοτήσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

2.3.2 Ανάλυση Εξόδων τριετίας 2021-2023

Τα τελικά διαμορφωθέντα έξοδα διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα, κυμαινόμενα από 4.000.000 έως 4.500.000 ευρώ ετησίως, με το 65% να κατανέμεται σε μισθοδοσία και συντήρηση υποδομών. Ο λόγος πληρωθέντων προς διαμορφωθέντων εξόδων βελτιώθηκε από 80% το 2021 σε 83% το 2023, ωστόσο παραμένουν εκκρεμότητες ύψους 700.000 ευρώ σε επενδυτικά έργα, ιδίως ανακαινίσεις σχολικών μονάδων.

Η δομή των εξόδων αποκαλύπτει κρίσιμες προτεραιότητες και προκλήσεις:

Δομική Κατανομή Εξόδων (2023):

- Προσωπικό & Ασφαλιστικές Εισφορές: 52% (€2.184.000)
- Συντήρηση Υποδομών: 28% (€1.176.000)
- Επενδυτικά Έργα: 12% (€504.000)
- Κοινωνικές Παροχές: 8% (€336.000)

Συντελεστής Πληρωθέντων/Διαμορφωθέντων:

Η βελτίωση από 80% (2021) σε 83% (2023) αποτυπώνει:

- Επιτυχημένη εφαρμογή προγραμματισμένων πληρωμών μέσω συστήματος ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ
- Παραμένουσες δυσκολίες σε επενδυτικά έργα (€700.000 εκκρεμότητες) λόγω:
 - Διαδικασιακών καθυστερήσεων σε δημοπρασίες
 - Ελλείμματος τεχνικού προσωπικού για έγκαιρη ολοκλήρωση έργων

2.4 Συμπεράσματα

Ο Δήμος Γορτυνίας παρουσιάζει αξιόλογη διοικητική σταθερότητα και βελτιωμένες οικονομικές επιδόσεις, ιδίως στον τομέα της εισπρακτικής ικανότητας. Ωστόσο, οι δομικοί περιορισμοί σε υποδομές και εξοπλισμό απαιτούν άμεση στρατηγική αντιμετώπιση.

Προτείνεται η έγκριση ολοκληρωμένου επενδυτικού σχεδίου που θα εστιάσει στην αναβάθμιση των φυσικών υποδομών, με προτεραιότητα την αντιμετώπιση των επικίνδυνων κτιριακών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ζητημάτων και την προμήθεια νέου στόλου οχημάτων, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών μονάδων. Η δημιουργία ενός Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GIS) για τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας θα αποτρέψει απώλειες εσόδων και θα βελτιώσει τη διαφάνεια.

Στον τομέα της ψηφιακής μετάβασης, απαιτείται επέκταση της ευρυζωνικής υποδομής σε συνεργασία με την ΕΥΔΑΠ και η υλοποίηση εκπαιδευτικών εργαστηρίων για την ψηφιακή εκπαίδευση ηλικιωμένων. Για την κάλυψη των ελλείψεων σε εξειδικευμένο προσωπικό, συνιστάται η υλοποίηση προγράμματος στέγασης ειδικευμένων επαγγελματιών σε ορεινούς οικισμούς με οικονομικά κίνητρα και η σύναψη συμφωνιών με ΑΕΙ για πρακτική άσκηση φοιτητών.

Η επιτυχία αυτών των πρωτοβουλιών θα στηριχτεί στην εντατικοποίηση της συνεργασίας με περιφερειακούς φορείς και στην ενεργητική αξιοποίηση των νέων ευρωπαϊκών κονδυλίων (ΕΣΠΑ 2021-2027), με στόχο τη μετατροπή των προκλήσεων σε κινητήρες βιώσιμης ανάπτυξης.

Κεφάλαιο 3: Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης

3.1 Ανάλυση Εσωτερικού-Εξωτερικού Περιβάλλοντος - SWOT Ανάλυση

Δυνατά Σημεία (Strengths)	Αδύναμα Σημεία (Weaknesses)	Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threatens)
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ			
-Γεωγραφική θέση σε κομβικό σημείο για την εξέλιξη του τουριστικού και εμπορικού τομέα. -Μείωση περιβαλλοντικής ρύπανσης λόγω της απολιγνιτοποίησης, μέσω της ένταξης στο πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση». -Υψηλής ποιότητας και μοναδικό φυσικό περιβάλλον. - Πλούσιο φυσικό τοπίο και φυσικοί πόροι (δάση, νερά) που αποτελούν ισχυρό τουριστικό και περιβαλλοντικό κεφάλαιο.	-Ελλιπής σχεδιασμός παρεμβάσεων προστασίας και διαχείρισης του περιβάλλοντος. -Σχεδιασμός και εφαρμογή μέτρων που εξαντλείται κυρίως σε διοικητικά μέτρα, που δεν συμβάλλει αποτελεσματικά στη διαχείριση και συνεπώς στην προστασία του περιβάλλοντος. -Εποχική επιβάρυνση από τουριστικές δραστηριότητες. -Υποβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος σε περιοχές με ανεπτυγμένη τουριστική δραστηριότητα.	-Αξιοποίηση προγραμμάτων χρηματοδότησης δράσεων όπως ενεργειακή αναβάθμιση ΣΕΑ. -Σημαντική αξία της περιοχής, το οποίο αποτελεί σπουδαίο χαρακτηριστικό ενός τόπου για την αξιολόγησή του ως τουριστικό προορισμό ετήσιας διάρκειας. -Αξιοποίηση αγροπεριβαλλοντικών μέτρων και πολιτικών μείωσης του οικολογικού αποτυπώματος. -Αξιοποίηση προγραμμάτων χρηματοδότησης δράσεων περιβαλλοντικής προστασίας γενικότερα, σε συνεργασία με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.	-Έλλειψη θεσμοθετημένου χώρου διαχείρισης απορριμμάτων στο Νομό και στην Περιφέρεια. -Ανάγκη προστασίας δασών και προστατευόμενων περιοχών από καταστροφικά φαινόμενα (π.χ. πυρκαγιές). -Εδαφικές διαβρώσεις και κίνδυνοι πλημμυρών. -Ελλιπής διαχείριση υδατικών πόρων. -Έλλειψη υποδομών σε χώρους στάθμευσης. -Ελλιπής διαχείριση υδατικών πόρων & λειψυδρία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

-Περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους συνδυασμένες με μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς. -Εγγύτητα στο Μητροπολιτικό κέντρο των Αθηνών και πύλες εισόδου της χώρας (Λιμάνι Πάτρας, Αεροδρόμιο Καλαμάτας). -Κεντρική θέση στην Πελοπόννησο, διέλευση επισκεπτών που κατευθύνονται σε άλλους σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς στα νότια και δυτικά της Περιφέρειας. -Ευνοϊκές συνθήκες πρόσβασης – εξυπηρέτηση από αυτοκινητόδρομους (Αθήνα – Τρίπολη– Καλαμάτα). -Πρόσφατα ολοκληρωμένο πρωτεύον οδικό δίκτυο. -Άσκηση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον που	-Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των υποδομών ΕΕΛ και διαχείρισης στερεών αποβλήτων. -Προβλήματα υδροδότησης σε ορεινές περιοχές. - Ανεπαρκής ενδοδημοτική συγκοινωνία και ελλιπής διασύνδεση μεταξύ οικισμών.	- Συνεργασία με οργανισμούς κοινής ωφέλειας. - Χρηματοδοτήσεις για δημόσιες υποδομές και νέες τεχνολογίες. -Χρηματοδότηση για την εκπόνηση υδρολογικής μελέτης. -Ένταξη σε Προγράμματα Ενεργειακής Αποδοτικότητας. -Ανάδειξη φυσικού πλούτου μέσω σήμανσης και σύνδεσης με την τοπική επιχειρηματικότητα.	- Επιπτώσεις οικονομικής κρίσης. - Κλιματική αλλαγή. - Ενεργειακή φτώχεια.
--	---	--	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

διαμορφώνουν υψηλής αισθητικής αξίας αγροτικό τοπίο. -Στόχευση στην λογική της Εξοικονόμησης ενέργειας. - Εκπόνηση μελετών Σ.Δ.Α.Ε., ΣΦΗΟ, ΔηΣΜΕ, ΕΣΕΚΚ, ΣΕΑΚ,ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΣΠΑ 2021-2027 -Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.) -Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΟ.Σ.Δ.Α.). -Δημιουργία ενεργειακών κοινοτήτων για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. -Εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων και βιολογικού καθαρισμού.			
--	--	--	--

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

-Μακρόχρονη ιστορία, πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα. -Αρχαιολογικοί χώροι και πολιτιστικά μνημεία με σημαντική δυναμική για τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη. -Υπάρχουσες πολιτιστικές υποδομές τοπικής και υπερτοπικής σημασίας. -Υψηλό επίπεδο τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας και δυνατότητα ανάπτυξης θεματικού τουρισμού. -Πληθώρα αρχαιολογικών χώρων, μουσείων, μνημείων, παραδοσιακών οικισμών, ειδικών λαογραφικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων. -Ολοκλήρωση σημαντικού αριθμού έργων για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής	-Έλλειψη δημοτικής συγκοινωνίας. -Έλλειψη δημοτικής αστυνομίας. -Δυσκολία ανταπόκρισης σε θέματα πρόνοιας λόγω έλλειψης προσωπικού. -Διεύρυνση των κοινωνικών προβλημάτων με σχετικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία. -Ανάγκη χρηματοδότησης για έκτακτες ανάγκες κοινωνικής πρόνοιας. -Έλλειψη συστηματικής επιμόρφωσης προσωπικού. -Παλαιά δίκτυα σύνδεσης στο διαδίκτυο στα κτίρια. -Υψηλό κόστος και ανάγκη επισκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων.	-Ανάγκη χρηματοδότησης για έκτακτες ανάγκες κοινωνικής πρόνοιας. -Ανάγκη ανανέωσης/αντικατάστασης ιατρικού και παραϊατρικού εξοπλισμού των δημοτικών ιατρείων. -Ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο για τον θεματικό τουρισμό. -Αξιοποίηση προγραμμάτων τηλεϊατρικής. -Τάση εγκατάστασης νέων κατοίκων στην ύπαιθρο. -Δυνατότητα αξιοποίησης εθελοντισμού για την εξασφάλιση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών σε δομές και δράσεις κοινωνικών δομών του δήμου.	-Χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα. -Επιδείνωση των Κοινωνικών Προβλημάτων. -Καθυστέρηση στην έναρξη της Νέας Προγραμματικής Περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027. -Χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης σχεδίων και μελετών από Δημόσιους Φορείς. -Αποκλίσεις σε χρονοδιαγράμματα υλοποίησης έργων. -Επιδείνωση των κοινωνικών προβλημάτων όπως ανεργία, ακρίβεια και οικονομική κρίση. -Έλλειψη οικονομικής στέγης. -Μειωμένη συμμετοχή νέων σε προγράμματα.
---	---	---	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

κληρονομιάς από το ΠΕΠ Πελοποννήσου. -Εγγύτητα σε δύο από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μνημεία παγκόσμιας σημασίας (Αρχαία Ολυμπία, Μυκήνες). -Καταξιωμένος προορισμός χειμερινού τουρισμού και σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη πληθώρας θεματικών τουριστικών δραστηριοτήτων. -Λειτουργία μεγάλου αριθμού τουριστικών καταλυμάτων και τουριστικών υποδομών (χώροι εστίασης, χώροι αναψυχής – ψυχαγωγίας). -Υποστήριξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. -Υπηρεσία «Βοήθεια στο Σπίτι». -Λειτουργία κέντρου κοινότητας. -Λειτουργία πολιτιστικών συλλόγων και αθλητικών τμημάτων.	-Ανάγκη ψηφιοποίησης υπηρεσιών στις δομές υγείας.	- Συνεργασία με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής για τη διασφάλιση της ομαλής ένταξης παιδιών ευάλωτων ομάδων στην εκπαιδευτική διαδικασία. - Αξιοποίηση ψηφιακής τεχνολογίας στο κλάδο της υγείας για την απλοποίηση διαδικασιών και την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους πολίτες. -Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών κονδυλίων για εκπαιδευτικά προγράμματα καθώς και προγράμματα που αφορούν την υγεία και την κοινωνική πρόνοια. -Υποβολή προτάσεων σε ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν κοινωνική μέριμνα και ενσωμάτωση. -Κατάρτιση, εκπαίδευση και εξοικείωση προσωπικού σε σύγχρονα θέματα που αφορούν την	-Έλλειψη πόρων που περιορίζει τις δυνατότητες ανάπτυξης νέων δράσεων στο τομέα του αθλητισμού και της παιδείας. -Δημογραφικές αλλαγές, γήρανση πληθυσμού και μείωση μαθητικού δυναμικού. -Μείωση χρηματοδότησης από Υπουργεία για εκπαιδευτικές υποδομές. -Μείωση πόρων για Δια Βίου Μάθηση και συντήρηση κτιριακών υποδομών παιδείας.
---	--	--	--

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

-Ενεργή κοινωνία πολιτών (σύλλογοι, φορείς). -Λειτουργία δομών παιδικών σταθμών, σχολείων και δημοτικής βιβλιοθήκης. -Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την ισότητα των φύλων και για τη διαχείριση αδέσποτων και ζώων συντροφιάς. -Εκπόνηση σχεδίων πολιτικής προστασίας όπως: ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ 2- Μέτρα για το σεισμό, ΙΟΛΑΟΣ- Μέτρα για τις δασικές πυρκαγιές ΔΑΡΔΑΝΟΣ 2-Μέτρα για τις πλημμύρες, Βορέας- Μέτρα για την εκδήλωση χιονοπτώσεων και παγετού. -Μεγάλος αριθμός χώρων καταφυγής. -Ανακαινισμένες, αναβαθμισμένες και πιστοποιημένες παιδικές χαρές στο σύνολό τους.		υγεία, τη παιδεία και τις ψηφιακές τεχνολογίες, μέσω προγραμμάτων επιμόρφωσης. -Συνεργασίες με φορείς νέων και ευρωπαϊκά προγράμματα αθλητισμού. -Ενίσχυση εξωστρέφειας και προβολής μέσω πολιτιστικών δράσεων. -Ανάπτυξη προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κοινωνικής ενσωμάτωσης με επίκεντρο τον πολιτισμό. -Δημιουργία Κέντρου Δια Βίου Μάθησης. -Συνεργασίες με φορείς για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και ψηφιακού μετασχηματισμού στην εκπαίδευση.	
---	--	--	--

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

		-Ανάπτυξη θεματικού τουρισμού και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. -Επέκταση κοινωνικών δομών και προγραμμάτων πρόνοιας. -Χρηματοδοτήσεις μέσω ΕΣΠΑ για υποστήριξη παιδιών σε προσχολική και σχολική ηλικία. -Συνεργασίες για ενίσχυση ψηφιακών υπηρεσιών και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης μαθητών.	
ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			
-Πρώθηση οικολογικού Τουρισμού/ επιχειρηματικότητα και περιβάλλον.	- Υψηλά ποσοστά ανεργίας: Παρά την αύξηση των οικονομικά ενεργών πληθυσμών, ο Δήμος αντιμετωπίζει υψηλά ποσοστά ανεργίας (16% το 2021)	-Εκσυγχρονισμός τεχνολογίας στον τριτογενή τομέα. - Επανεκκίνηση της τοπικής οικονομίας μέσω του	-Αδυναμία οργανωμένης διαφήμισης και διάθεσης των τοπικών προϊόντων. -Υψηλός κίνδυνος φτώχειας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Ισχυρή αγροτική παραγωγική βάση και τοπικά προϊόντα με προστιθέμενη αξία. - Παραγωγή ποσότητας και υψηλής ποιότητας τοπικών αγροτικών, κτηνοτροφικών, μελισσοκομικών προϊόντων. - Υψηλό ποσοστό απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα. - Ο τριτογενής τομέας είναι ο δυναμικότερος τομέας παραγωγής. - Ισχυρός τριτογενής τομέας: Η περιοχή παρουσιάζει σημαντική συμμετοχή του τριτογενούς τομέα στην οικονομία, με υψηλή συγκέντρωση σε υπηρεσίες όπως η παροχή καταλυμάτων και εστίασης. Αυτοί οι τομείς προσφέρουν σταθερό εισόδημα και συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη.	- Μαζική απώλεια θέσεων εργασίας, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης. - Μακροχρόνια ανεργία και δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για ειδικές ομάδες πληθυσμού. - Η έλλειψη προσαρμογής των δεξιοτήτων/ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. - Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τις γυναίκες και τους νέους, με συνέπεια πολύ χαμηλά ποσοστά απασχόλησης γι' αυτούς. - Έλλειψη ολοκληρωμένου και καθετοποιημένου σχεδίου για τον αγροδιατροφικό τομέα. - Μεγάλο ποσοστό μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού (66,6%).	- προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση». - Αυξανόμενη ζήτηση επώνυμων, πιστοποιημένων και βιολογικών αγροτικών προϊόντων. - Σημαντικές ευκαιρίες προγραμματισμού και εφαρμογής έργων στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από τα ΕΔΕΤ την προγραμματική περίοδο 2021-2027. - Η δυνατότητα χρηματοδότησης έργων μέσα από νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (πχ Αντώνης Τρίτσης). - Δυνατότητα χρηματοδότησης από Πράσινο Ταμείο και νέο ΕΣΠΑ 2021 - 2022 μελετών και έργων.	- Μείωση των επιδοτήσεων / ενισχύσεων των αγροτικών προϊόντων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. - Χαμηλός βαθμός μεταποιητικών τομέων. - Πιθανή εγκατάλειψη αγροτικών δραστηριοτήτων. - Γήρανση του τοπικού πληθυσμού. - Οικονομική κρίση (πληθωρισμός). - Μετανάστευση Νέων: Η μετανάστευση νέων από τον δήμο για αναζήτηση καλύτερων επαγγελματικών ευκαιριών σε άλλες πόλεις ή χώρες μπορεί να οδηγήσει σε πληθυσμιακή καινοτομία. - Εγκατάλειψη της υπαίθρου και συρρίκνωση του πληθυσμού σε ορεινές κοινότητες.
--	---	--	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

-Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΤΟΠΣΑ - καταπολέμησης ανεργίας.		-Ενίσχυση συμπληρωματικότητας αγροτικού τομέα με άλλους τομείς (π.χ. τουρισμός, μεταποίηση). -Διοργάνωση σεμιναρίων για την ενίσχυση των δεξιοτήτων του τοπικού επιχειρηματικού κόσμου. - Επέκταση του Δευτερογενή Τομέα (Μεταποίηση): Ο τομέας της μεταποίησης έχει αναπτυξιακές προοπτικές. Η ενίσχυση της παραγωγικότητας και της καινοτομίας στη μεταποίηση, σε συνδυασμό με τη στρατηγική γεωγραφική θέση, μπορεί να φέρει νέες θέσεις εργασίας και να ενισχύσει την τοπική οικονομία. -Προγράμματα εκπαίδευσης και κοινωνικής υποστήριξης.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ			

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- Σαφής ιεραρχική δομή σύμφωνα με Καλλικράτη, ενεργές διεθνείς αδελφοποιήσεις με δυνατότητα πολιτιστικής/οικονομικής συνεργασίας. - Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο (65% πτυχιούχοι), λειτουργικό σύστημα αξιολόγησης.	- Αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων λόγω συγχωνεύσεων, περιορισμένη συνεργασία με τοπικούς παραγωγούς. - Κρίσιμες ελλείψεις σε Πληροφορική και Κοινωνική Φροντίδα, περιορισμένη κινητικότητα προσωπικού.	- Επέκταση προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027 για διαδημοτικές πρωτοβουλίες. - Σύναψη συμφωνιών με ΑΕΙ για πρακτικές άσκησης και προγράμματα επιμόρφωσης.	- Κίνδυνος γραφειοκρατικών καθυστερήσεων σε διεθνή προγράμματα. - "Εξόδου εγκεφάλων" ειδικευμένου προσωπικού προς αστικά κέντρα.
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΠΕ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ			
- Ύπαρξη καινοτόμων πλατφορμών (Γορτυνία 4.0), σταθερό οικονομικό σύστημα (ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ).	- 50% υλικού απαρχαιωμένο, ανεπαρκής ευρυζωνικότητα σε ορεινές περιοχές.	- Επέκταση εθνικού προγράμματος "Εξυπνα Χωριά".	- Αύξηση κυβερνοεπιθέσεων λόγω ελλιπούς ασφάλειας.
ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ			
- Κεντρική θέση κτιρίων σε αστικούς κόμβους, ύπαρξη βασικού προγράμματος συντήρησης.	- 40% των κτιρίων απαιτεί άμεση επέμβαση, γηραιός στόλος οχημάτων με υπερβολικό κόστος.	- Χρηματοδότηση αναβαθμίσεων από Εθνικό Πλαίσιο Ανάκαμψης.	- Κίνδυνος δομικών βλαβών σε σεισμικές δονήσεις.
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ			
- Σημαντική πολιτιστική κληρονομιά (Μουσείο Καρύταινας), εκτεταμένες δασικές εκτάσεις.	- Έλλειψη ενιαίου μητρώου, 20% ακινήτων με νομικά ζητήματα.	- Αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων για βιώσιμο τουρισμό.	- Παραβίαση δημοτικών εκτάσεων από αυθαίρετες δραστηριότητες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
- Σταθερή αύξηση τακτικών εσόδων (14%), βελτίωση διαχειριστικής αποδοτικότητας.	- Εξάρτηση από έκτακτα έσοδα (42%), εκκρεμότητες €700.000 σε επενδυτικά έργα.	- Αξιοποίηση φορολογικών μηχανισμών για τοπικούς παραγωγούς.	- Μείωση ΕΣΠΑ μετά το 2027.

3.2 Διατύπωση των Κρίσιμων Ζητημάτων Ανάπτυξης

Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και οι διαπιστωμένες ανάγκες μπορούν να μας οδηγήσουν σε ορισμένα ουσιαστικά συμπεράσματα σχετικά με τις προοπτικές ανάπτυξης του Δήμου Γορτυνίας, που θα αντιμετωπιστούν κατά την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο και διατυπώνονται ως Κρίσιμα Ζητήματα Ανάπτυξης. Τα ζητήματα αυτά είναι τόσο τοπικού χαρακτήρα, αναφερόμενα σε θέματα τοπικής ανάπτυξης που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ, όσο και εσωτερικά, εντοπίζοντας συνθήκες, τάσεις και πιθανές εξελίξεις που ενδέχεται να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την κατάσταση της περιοχής.

Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης οδηγεί στη διατύπωση των Κρίσιμων Ζητημάτων Ανάπτυξης του Δήμου, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις για την αύξηση της επισκεψιμότητας του φυσικού τοπίου και τον συντονισμό των δράσεων με την εκπόνηση ιεραρχημένου σχεδίου για την αναβάθμιση πολιτισμικών υποδομών, τόσο υπερτοπικής όσο και τοπικής σημασίας. Παράλληλα, κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω αξιοποίηση των οικονομικών δυνατοτήτων που παρέχει ο πλούτος των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, καθώς και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η επέκταση του αρδευτικού δικτύου και η προστασία του υδροφόρου ορίζοντα. Σημαντική επίσης είναι η αναβάθμιση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης και η βελτίωση της ενδοδημοτικής συγκοινωνίας και της διασύνδεσης.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενίσχυση της τουριστικής συνείδησης και της κουλτούρας φιλοξενίας στον τοπικό πληθυσμό και τον επιχειρηματικό κόσμο, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την ανάπτυξη θεματικού τουρισμού, τη σήμανση και ανάδειξη του φυσικού πλούτου και τη σύνδεσή του με την τοπική επιχειρηματικότητα. Επίσης, προβάλλεται η ανάγκη για ενδυνάμωση της συμπληρωματικότητας του πρωτογενούς τομέα με άλλους τομείς της τοπικής οικονομίας, η προστασία και ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος, η προώθηση των τοπικών προϊόντων και η ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο και καθετοποιημένο σχέδιο ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα.

Επιπλέον, επισημαίνεται η ανάγκη ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας σε όλους τους τομείς δραστηριότητας των κατοίκων, η αναβάθμιση της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών και η παροχή σεμιναριακής υποστήριξης στον τοπικό επιχειρηματικό κόσμο. Στον τομέα της υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, καθίσταται επιτακτική η προστασία της δημόσιας υγείας, η υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και πρόληψης καθώς και η επέκταση κοινωνικών δομών και προγραμμάτων

Εξίσου σημαντικά είναι η λειτουργία υπηρεσιών και προγραμμάτων πρόνοιας, η αναβάθμιση του εξοπλισμού και του λογισμικού Πολιτικής Προστασίας, η προμήθεια εξοπλισμού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

καθαριότητας και μηχανημάτων έργου, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της εμπειρίας των επισκεπτών, οι διαδημοτικές συνεργασίες και η ενίσχυση του εθελοντισμού. Τέλος, απαιτείται η αναβάθμιση της εσωτερικής λειτουργίας του Δήμου, η εισαγωγή μεθόδων διαβούλευσης στον σχεδιασμό της δράσης σε επίπεδο Διοίκησης, καθώς και η επαρκής στελέχωση του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων.

Ο Δήμος Γορτυνίας αντιμετωπίζει τρία διασυνδεδεμένα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης που απαιτούν ολιστική προσέγγιση. Πρωτίστη προτεραιότητα αποτελεί η δομική ευπάθεια των υποδομών, η οποία εκδηλώνεται διττά: από την προοδευτική φθορά των κτιριακών εγκαταστάσεων (30% απαιτεί άμεση επέμβαση) έως τον γηραιό στόλο οχημάτων που προκαλεί αύξηση λειτουργικού κόστους κατά 35% ετησίως. Αυτό δημιουργεί αντιδραστικό κύκλο, όπου οι δαπάνες συντήρησης περιορίζουν τις επενδύσεις σε αναβαθμίσεις, μειώνοντας την ικανότητα προσέλκυσης επενδύσεων.

Δεύτερο ζωτικό ζήτημα είναι η γεωγραφική-δημογραφική ανισορροπία. Η συγκέντρωση υπηρεσιών στα αστικά κέντρα (Δημητσάνα, Καρύταινα) ενισχύει την εκφυλισμό των περιφερειακών οικισμών, με παράλληλη γήρανση του πληθυσμού (28% άνω των 65 ετών). Η ανεπάρκεια κοινωνικών υπηρεσιών σε ορεινές περιοχές, σε συνδυασμό με την έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού, εμποδίζει την εφαρμογή πολιτικών συνοχής. Τα προγράμματα αποκέντρωσης, παρότι θετικά, δεν επαρκούν για την αντιστροφή αυτής της τάσης.

Τρίτη βασική πρόκληση αφορά τον ψηφιακό διπλωματισμό. Παρά την ύπαρξη αξιόλογων πρωτοβουλιών (π.χ. "Γορτυνία 4.0"), η διαρθρωτική υπολειτουργία του ψηφιακού περιβάλλοντος - χαρακτηριζόμενη από ανεπαρκή ευρυζωνικότητα (40% των οικισμών <10Mbps), απαρχαιωμένο υλικό (50% >7ετών) και περιορισμένη ψηφιακή παιδεία ηλικιωμένων - περιορίζει τη μετάβαση σε μοντέλα έξυπνης διακυβέρνησης. Αυτό επηρεάζει αρνητικά τόσο την παροχή υπηρεσιών όσο και την οικονομική ανταγωνιστικότητα, ιδίως στον τουριστικό τομέα.

Η αντιμετώπιση αυτών απαιτεί ολοκληρωμένη στρατηγική βασισμένη σε τέσσερις άξονες:

1. Δημιουργία Ενιαίου Ταμείου Υποδομών με πόρους από ΕΣΠΑ και δημοτικά έσοδα
2. Εφαρμογή Διαδικασίας Αποκέντρωσης Υπηρεσιών με κινητικά κριτήρια για ειδικευμένο προσωπικό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

3. Επέκταση του προγράμματος "Έξυπνα Χωριά" για ψηφιακή ένταξη και σύνδεση σε υψηλής ταχύτητας δίκτυα
4. Στρατηγικό Σχέδιο Αξιοποίησης Περιουσίας με μετατροπή αχρησιμοποίητων κτιρίων σε κέντρα καινοτομίας

Η επιτυχία θα μετρηθεί στην ικανότητα μετατροπής των δομικών αδυναμιών σε βασικά συστατικά βιώσιμης ανάπτυξης, με κεντρικό άξονα την ανθρωποκεντρική αναβάθμιση των υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 4: Στρατηγική Δήμου Γορτυνίας και Αναπτυξιακές Προτεραιότητες

4.1 Στρατηγικές και Πολιτικές

Τα Εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα καθώς και αυτά της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν πολύτιμα εργαλεία για την εξασφάλιση πόρων, τους οποίους οι τοπικές αυτοδιοικήσεις, όπως ο Δήμος Γορτυνίας, μπορούν να αξιοποιήσουν για την υλοποίηση έργων που θα συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Η ενσωμάτωση αυτών των προγραμμάτων στη στρατηγική του Δήμου δεν είναι απλώς επιθυμητή, αλλά αναγκαία για την υλοποίηση έργων που συνάδουν με τις αναπτυξιακές πολιτικές και το μακροπρόθεσμο όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα έργα που σχεδιάζονται και προτείνονται για χρηματοδότηση πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις εθνικές και ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, ώστε να ενισχύσουν τον στρατηγικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Δήμου. Συνεπώς, η στρατηγική του Δήμου Γορτυνίας οφείλει να προσαρμοστεί στις προτεραιότητες που θέτουν οι ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές, προκειμένου να προσδιοριστούν σαφείς άξονες και στόχοι, με στόχο την ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Σε αυτό το κεφάλαιο, θα παρουσιαστούν διεξοδικά τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία που μπορεί να αξιοποιήσει ο Δήμος για την επίτευξη των αναπτυξιακών του στόχων.

4.1.1 Εθνική και Ευρωπαϊκή Στρατηγική

Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Τον Σεπτέμβριο του 2015 υιοθετήθηκε η Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ-SDGs) με τους 169 υπο-στόχους (targets) τους, από όλα τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ. Η Agenda 2030, αποτελεί ορόσημο για τη διεθνή κοινότητα, για όλες τις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες καλούνται από κοινού να υλοποιήσουν τους στόχους της. Συγκεκριμένα, η Agenda 2030, αποτελεί το Θεματολόγιο της διεθνούς κοινότητας για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης για όλους – δηλαδή μιας οικονομικής ανάπτυξης, που θα εγγυάται την κοινωνική ευημερία χωρίς αποκλεισμούς και την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, προς όφελος όχι μόνο των σημερινών αλλά και των μελλοντικών γενεών – έως το 2030.³ Οι 17 Στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης, είναι αλληλένδετοι μεταξύ τους, αποτελούν μία ολοκληρωμένη

³ <https://ypen.gov.gr/stochoi-viosimis-anaptyxis-oie-sustainable-development-goals-sdgs/>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

προσέγγιση όλων των τομέων πολιτικής και αποσκοπούν σε έναν κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα και υγιή. Με τους ΣΒΑ επιδιώκεται:

- ✓ ΣΒΑ 1 Μηδενική φτώχεια
- ✓ ΣΒΑ 2 Μηδενική πείνα
- ✓ ΣΒΑ 3 Καλή υγεία και ευημερία
- ✓ ΣΒΑ 4 Ποιοτική εκπαίδευση
- ✓ ΣΒΑ 5 Ισότητα των φύλων
- ✓ ΣΒΑ 6 Καθαρό νερό και αποχέτευση
- ✓ ΣΒΑ 7 Φθηνή και καθαρή ενέργεια
- ✓ ΣΒΑ 8 Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη
- ✓ ΣΒΑ 9 Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές
- ✓ ΣΒΑ 10 Λιγότερες ανισότητες
- ✓ ΣΒΑ 11 Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
- ✓ ΣΒΑ 12 Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
- ✓ ΣΒΑ 13 Δράση για το κλίμα
- ✓ ΣΒΑ 14 Ζωή στο νερό
- ✓ ΣΒΑ 15 Ζωή στη στεριά
- ✓ ΣΒΑ 16 Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί
- ✓ ΣΒΑ 17 Συνεργασία για τους στόχους

Σύμφωνα με το ΥΠΕΝ, για την Ελλάδα, «οι SDGs παρέχουν μία σημαντική ευκαιρία για την ανάκαμψη και μετάβαση προς ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης, με ισορροπία μεταξύ των τριών πυλώνων – οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού. Η υλοποίησή τους, δε, ξεπερνά τα όρια και αρμοδιότητες της Κυβέρνησης και των Υπουργείων, και αφορά στο σύνολο των κοινωνικών εταίρων, από τον ιδιωτικό τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση, έως την Ακαδημαϊκή κοινότητα, τις ΜΚΟ και τις οργανώσεις πολιτών, οι οποίοι θα πρέπει να συμπράξουν για την επίτευξή τους.». Όσον αφορά την πρόοδο της Ελλάδας, υπό τον συντονισμό της πρώην Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης (πλέον Προεδρία της Κυβέρνησης) και τη σημαντική συνεισφορά του ΥΠΕΝ, συντάχθηκε και παρουσιάστηκε επιτυχώς η 1^η Εθνική Εθελοντική της Αξιολόγησης στον ΟΗΕ, κατά το Υψηλό Πολιτικό Φόρουμ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, τον Ιούλιο του 2018 στη Νέα Υόρκη. Επιπλέον, σε συνεργασία με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., τον Μάιο του 2019, έγινε μια αρχική επιλογή δεικτών για την ποσοτική αποτίμηση της προόδου της χώρας από το διεθνές πλαίσιο δεικτών των ΣΒΑ και τη Eurostat. Αναμένεται μελλοντικά, σε εθνικό επίπεδο, η ενεργοποίηση της διαδικασίας εκπόνησης ενός πρώτου Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής των ΣΒΑ, η προώθηση ενός συστηματικότερου διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών και τέλος η υιοθέτηση δεικτών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

για την ποσοτική παρακολούθηση της προόδου, επί της βάσης αντικειμενικών στοιχείων και δεδομένων.

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση της εποχής και αποτελεί ευκαιρία για την δημιουργία ενός νέου οικονομικού μοντέλου που θα βασίζεται στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η οποία δρομολογήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2019, είναι μία δέσμη πρωτοβουλιών πολιτικής, η οποία έχει στόχο να θέσει την ΕΕ σε τροχιά προς την πράσινη μετάβαση για να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Με την Πράσινη Συμφωνία, στηρίζεται ο μετασχηματισμός της ΕΕ σε μία δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία με σύγχρονη και ανταγωνιστική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύτηκαν να μειώσουν τις εκπομπές κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Η δέσμη προτάσεων, η οποία αναθεωρεί τη νομοθεσία όσον αφορά το κλίμα, αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ισορροπημένου πλαισίου για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της ΕΕ, το οποίο:

- θα διασφαλίζει δίκαιη και κοινωνικά ισότιμη μετάβαση
- θα διατηρεί και θα ενισχύει την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ, εξασφαλίζοντας παράλληλα ισότιμους όρους ανταγωνισμού έναντι των οικονομικών φορέων τρίτων χωρών
- θα εδραιώνει τη θέση της ΕΕ ως πρωτοπόρου στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

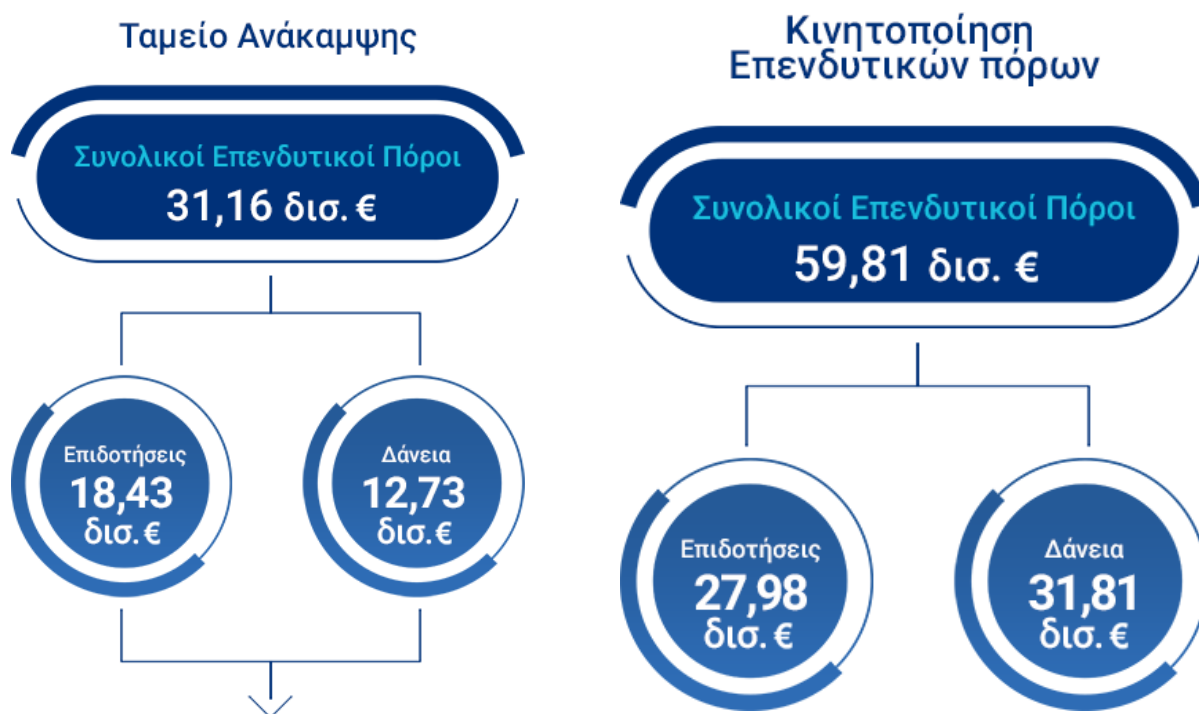
Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας "Ελλάδα 2.0", το οποίο εγκρίθηκε στις 13 Ιουλίου 2021 από το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<https://greece20.gov.gr/>). Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει 106 επενδύσεις και 68 μεταρρυθμίσεις, οι οποίες κατατάσσονται σε 4 πυλώνες. Συνολικά, διατίθενται 31,16 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 30,5 δισ. προέρχονται

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

από ευρωπαϊκούς πόρους (18,43 δισ. ευρώ ενισχύσεις και 12,73 δισ. ευρώ δάνεια), με στόχο την κινητοποίηση 60 δισ. ευρώ σε επενδύσεις στην Ελλάδα μέσα στην επόμενη πενταετία.

Στρατηγικός στόχος του "Ελλάδα 2.0" είναι η μετάβαση της χώρας σε ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και φιλικό προς το περιβάλλον παραγωγικό μοντέλο. Το σχέδιο αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ψηφιοποιημένου και λιγότερο γραφειοκρατικού κράτους, με ενισχυμένο κοινωνικό δίκτυο, μειωμένη παραοικονομία και ένα φορολογικό σύστημα που προάγει την ανάπτυξη. Οι επιδιωκόμενες μεταρρυθμίσεις θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς, με έμφαση στον ψηφιακό εκσυγχρονισμό, την καινοτομία, την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία.

Το σχέδιο στοχεύει στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 7% έως το 2026 και στη δημιουργία 180.000 νέων θέσεων εργασίας, μέσα από αυξημένες ιδιωτικές επενδύσεις που θα προέλθουν κυρίως από το δανειακό σκέλος του προγράμματος. Παράλληλα, οι δημόσιες επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από τις επιχορηγήσεις θα συμβάλλουν επίσης στην αύξηση των επενδύσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

κατά 20%. Οι μεταρρυθμίσεις του "Ελλάδα 2.0" θα ενισχύσουν το ΑΕΠ και την απασχόληση μακροπρόθεσμα, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και τις εξαγωγές.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Πυλώνες που συνθέτουν δεκαοκτώ (18) επιμέρους Άξονες:

Πυλώνες & Άξονες	Προϋπολογισμός Ταμείου Ανάκαμψης	Επενδυτικοί Πόροι Που Κινητοποιούνται
1. Πράσινη Μετάβαση	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
1.1 Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον	1.200	2.348
1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση	2.711	5.225
1.3 Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών	520	1.305
1.4 Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας	1.763	2.726
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 1	6.194	11.604
2. Ψηφιακή Μετάβαση	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
2.1 Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος	522	582
2.2 Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους	1.280	1.280
2.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων	375	475
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 2	2.177	2.337
3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

3.1 Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας	776	776
3.2 Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	2.311	2.395
3.3 Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας	1.486	1.486
3.4 Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές	611	611
Σύνολο Πόρων Πυλώνα 3	5.185	5.268
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας	(σε εκατ. €)	(σε εκατ. €)
4.1 Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης	187	215
4.2 Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης	189	189
4.3 Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης	251	464
4.4 Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών	21	21
4.5 Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας	444	612
4.6 Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας	3.743	7.233
4.7 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών	5	5
Τεχνική υποστήριξη	40	40

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Σύνολο Πόρων Πυλώνα 4	4.880	8.779
Γενικό Άθροισμα	18.435	27.988
Δάνεια	12.728	31.819
Συνολικοί Επενδυτικοί Πόροι	31.163	59.807

Πίνακας 13 : Άξονες του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΕΠΑ 2021-2025

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) θεσπίστηκε με τον ν. 4635/2019 (ΦΕΚ 167/Α/2019) και έχει ως σκοπό την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο, των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Με το ΕΠΑ εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Επιπλέον, η προγραμματική περίοδος του ΕΠΑ έχει πενταετή διάρκεια και η πρώτη προγραμματική περίοδος ξεκινάει την 1^η Ιουλίου 2021 με σταδιακή ενεργοποίηση των επιμέρους προγραμμάτων του έως την 31^η Δεκεμβρίου 2021. Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, το συνολικό και ανά πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του. Ανά τομέα πολιτικής, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στόχων του ΕΠΑ γίνεται περαιτέρω εξειδίκευση σε προτεραιότητες. Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΕΠΑ είναι οι εξής,

- Έξυπνη Ανάπτυξη (έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, καινοτομία και επιχειρηματικότητα, ψηφιακός μετασχηματισμός)
- Πράσινη Ανάπτυξη (μετάβαση σε κυκλική οικονομία, προστασία του περιβάλλοντος, αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής)
- Κοινωνική Ανάπτυξη (υγεία και αθλητισμός, απασχόληση, παιδεία, κοινωνική συνοχή)
- Ανάπτυξη Υποδομών (δίκτυα, μεταφορές, εφοδιαστική αλυσίδα)
- Εξωστρέφεια (πολιτισμός, τουρισμός, αγροδιατροφικός τομέας, βιομηχανία)

Το ΕΠΑ υιοθετεί συστήματα δεικτών ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης του ΕΠΑ και των επιμέρους Τομεακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης (ΠΠΑ) από τα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

οποία απαρτίζονται. Οι δείκτες περιλαμβάνουν επιδιωκόμενα αποτελέσματα τα οποία πρέπει να έχουν επιτευχθεί έως το τέλος της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ. Ακόμη, τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ), καταρτίζονται από αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες και περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τον προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ που του αναλογούν. Τέλος, το ΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει και Ειδικά Προγράμματα (ΕΠ) αναπτυξιακών/ επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, με χωρική ή τομεακή αναφορά, με σύστημα διαχείρισης και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους.

Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Πελοποννήσου ΠΠΑ 2021-2025

Με την με αριθ. 141244/2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΦΕΚ 6289/Β/29.12.2021), εγκρίθηκε το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου προγραμματικής περιόδου 2021-2025. Η στρατηγική οραματίζεται τη διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων μέσω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στους αναπτυξιακούς τομείς αιχμής, την αποδοτική κάθετη διασύνδεσή τους, στη βάση της ενίσχυσης της βιωσιμότητας των πόρων, της εξωστρέφειας και της ενσωμάτωσης καινοτομίας, με οριζόντιο γνώμονα την αναβάθμιση της ποιότητας, όπως και την άμβλυση των ανισοτήτων μεταξύ περιοχών και κοινωνικών ομάδων (κεφ. 2.2.1).

Οι Ειδικοί Στόχοι της στρατηγικής της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την περίοδο 2021-2025, είναι οι παρακάτω:

Αναπτυξιακοί Στόχοι	Ειδικοί στόχοι του ΠΠΑ Πελοποννήσου
1. Έξυπνη Ανάπτυξη	Πρωώθηση δεσμών έρευνας και καινοτομίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών
	Στήριξη των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας
	Αξιοποίηση ΤΠΕ για τη βελτίωση της ποιότητας και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, των παρεχόμενων υπηρεσιών των επιχειρήσεων, της πρόσβασης των πολιτών σε υπηρεσίες και την ενίσχυση των λειτουργιών της υγείας και της εκπαίδευσης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

2. Πράσινη Ανάπτυξη	Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας
	Ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
	Βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων για ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης
	Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη κινδύνων
	Κυκλική οικονομία
3. Κοινωνική Ανάπτυξη	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού
	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
	Αναβάθμιση των υποδομών και βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας, εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης και αθλητισμού
4. Ανάπτυξη Υποδομών	Ευρυζωνικότητα δικτύων
	Μεταφορές
	Βιώσιμη αστική κινητικότητα
5. Ενίσχυση εξωστρέφειας	Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
	Προστασία, συντήρηση και ανάδειξη μουσείων, πολιτιστικών κέντρων
	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
	Ενίσχυση θεματικών μορφών τουρισμού και δράσεις επιμήκυνσης τουριστικής περιόδου
	Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης και συμμετοχή σε εκθέσεις

Πίνακας 14: Αναπτυξιακοί στόχοι ΠΠΑ Πελοποννήσου.

4.1.2 Εθνικές και περιφερειακές χωροταξικές πολιτικές

Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/3.7.2008)

Η εθνική χωροταξική πολιτική στοχεύει στη διαμόρφωση ενός προτύπου ανάπτυξης που εναρμονίζεται με τις αρχές της αειφορίας, λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, καθώς και την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής. Η στρατηγική επιλογή για την οργάνωση του εθνικού χώρου βασίζεται σε ένα πλέγμα πόλων και αξόνων ανάπτυξης, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας και τη διασφάλιση της ισόρροπης κατανομής των αναπτυξιακών δράσεων σε όλη την επικράτεια. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων.

Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, προωθείται η ορθολογική χωρική οργάνωση των παραγωγικών τομέων, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στη διευθέτηση συγκρούσεων χρήσεων γης και στη συνύπαρξη δραστηριοτήτων. Οι βασικοί στόχοι για τον πρωτογενή τομέα περιλαμβάνουν την οικονομική ανάπτυξη του αγροτικού τομέα με βιώσιμες μεθόδους, την ενίσχυση της κτηνοτροφίας και τη διατήρηση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας. Παράλληλα, προωθείται η συμπληρωματικότητα των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό, με έμφαση στη βιολογική γεωργία.

Για τον τομέα του τουρισμού, η πολιτική στοχεύει στην ορθολογική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας, όπως το κλίμα και το πολιτιστικό κεφάλαιο, προωθώντας νέες μορφές τουρισμού που συμβάλλουν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Επιδιώκεται η περιβαλλοντική αναβάθμιση των τουριστικών περιοχών και η διασφάλιση της βιωσιμότητας των πόρων, ενώ παράλληλα ενθαρρύνεται η ισόρροπη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων σε νέες περιοχές.

Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου αποτελεί κεντρικό στόχο της πολιτικής, με δράσεις για τη διατήρηση των τοπίων, των δασών και των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς. Προωθείται επίσης η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές, με έμφαση στις δασικές πυρκαγιές, μέσω προληπτικών και αποκαταστατικών μέτρων.

Εγκεκριμένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 1485/Β/10.10.2003)

Το Εγκεκριμένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, όπως δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1485/Β/10.10.2003, αποτελεί

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Θεμελιώδες εργαλείο για τον χωρικό σχεδιασμό και τη βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας. Οι κατευθύνσεις του εφαρμόζονται και στην περιοχή του Δήμου Γορτυνίας, ο οποίος υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Γορτυνία αντιμετωπίζεται ως τμήμα των περιοχών που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση, λόγω της γειτνίασης και της διοικητικής ένταξης στον ευρύτερο άξονα Μεγαλόπολης - Τρίπολης - Γορτυνίας. Για τις περιοχές αυτές προβλέπεται η σταδιακή παύση των λιγνιτικών δραστηριοτήτων και η στροφή σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης και την προώθηση της οικονομικής αναδιάρθρωσης.

Η οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στην περιοχή της Γορτυνίας σχεδιάζεται με βάση την ανάγκη αποφυγής διάχυτης και άναρχης ανάπτυξης. Το Πλαίσιο ενθαρρύνει τη συγκέντρωση της βιομηχανικής και μεταποιητικής δραστηριότητας σε οργανωμένους υποδοχείς, όπως Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) ή Επιχειρηματικά Πάρκα, αποφεύγοντας τη δημιουργία μονάδων σε ευαίσθητες ορεινές και φυσικές ζώνες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενίσχυση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που συνδέονται με την τοπική αγροτική παραγωγή, τον εναλλακτικό τουρισμό, την οικοτεχνία και τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.

Επιπλέον, το Πλαίσιο τονίζει την ανάγκη προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της Γορτυνίας, η οποία διαθέτει πλούσια οικολογικά συστήματα, περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura, παραδοσιακούς οικισμούς και αξιόλογο αρχιτεκτονικό πλούτο. Προβλέπεται αυστηρή διαχείριση της γης, με προστασία των δασικών εκτάσεων, των ορεινών τοπίων και των πολιτιστικών μνημείων. Οι κατευθύνσεις του Πλαισίου αποσκοπούν στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της περιοχής και στην ενίσχυση της ταυτότητάς της ως ήπιου, βιώσιμου προορισμού.

Τέλος, το Πλαίσιο περιλαμβάνει μέτρα για την αναβάθμιση των υποδομών και της προσβασιμότητας της Γορτυνίας, προωθώντας τη διασύνδεση των ορεινών περιοχών με τους κύριους οδικούς άξονες και τα δίκτυα μεταφορών της Περιφέρειας. Υποστηρίζεται επίσης η ανάπτυξη ενεργειακών και υδρευτικών υποδομών με βάση την αρχή της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Συνολικά, η Γορτυνία αντιμετωπίζεται στο Πλαίσιο ως περιοχή με ιδιαίτερη περιβαλλοντική και πολιτιστική αξία, η οποία πρέπει να ενισχυθεί μέσα από στοχευμένες πολιτικές βιώσιμης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ανάπτυξης, ενίσχυσης του τοπικού παραγωγικού ιστού και προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

4.1.3 Χρηματοδοτούμενα προγράμματα

Τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα που βρίσκονται σε εξέλιξη και στα οποία ο δήμος θα μπορούσε να ενταχθεί για να υλοποιήσει έργα είναι Ευρωπαϊκά και Εθνικά. Κάποια από τα παρακάτω θα μπορούσαν να αποτελέσουν εξαιρετική ευκαιρία για την ανάπτυξη του Δήμου.

Δημιουργική Ευρώπη

Το πρόγραμμα αυτό επενδύει σε δράσεις που ενισχύουν την πολιτιστική πολυμορφία και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προκλήσεις του πολιτιστικού και του δημιουργικού τομέα. Κύριος στόχος του προγράμματος είναι η διασφάλιση, η ανάπτυξη και η προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας και κληρονομιάς. Επιπλέον στόχος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και του οικονομικού δυναμικού των πολιτιστικών και των δημιουργικών τομέων. Στο πρόγραμμα αυτό υπάρχουν τρία σκέλη, το Πολιτισμός, το σκέλος Media και το διατομεακό στις θεματικές κατηγορίες του οπτικοακουστικού τομέα-MME, του πολιτισμού και της Φυσικής ή Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι δυνητικοί δικαιούχοι στο πρόγραμμα Δημιουργική Ευρώπη.

Ορίζοντας Ευρώπη

Πρόκειται για ένα πολυετές πρόγραμμα επιστημονικής έρευνας και καινοτομίας από το οποίο μπορούν να επωφεληθούν Δήμοι και Περιφέρειες. Με βασική κατεύθυνση την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, στόχος είναι η διασφάλιση της ευρωπαϊκής ηγετικής θέσης στην έρευνα αιχμής, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, η επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ καθώς και η τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της συνολικότερης ανάπτυξης της ΕΕ. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα με συνολικό προϋπολογισμό 95,5 δις. Ευρώ που αναπτύσσεται σε βάθος χρόνων για έργα που θα ενταχθούν σε ποικίλες θεματικές κατηγορίες όπως το Νερό και η διαχείριση υδάτινων πόρων ή η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά που θα μπορούσαν να δώσουν μια αναπτυξιακή προοπτική στον Δήμο Γορτυνίας. Ουσιαστικά το πρόγραμμα διευκολύνει τη συνεργασία και ενισχύει τον αντίκτυπο της έρευνας και της καινοτομίας στην ανάπτυξη, υποστήριξη και εφαρμογή πολιτικών της ΕΕ, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει παγκόσμιες προκλήσεις. Δημιουργεί

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

θέσεις εργασίας, εμπλέκει πλήρως τη δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ, ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη, πορωθεί την βιομηχανική ανταγωνιστικότητα και βελτιστοποιεί τον αντίκτυπο των επενδύσεων. Το πρόγραμμα δομείται σε 3 πυλώνες, τον πρώτο που στοχεύει στην άριστη επιστήμη, τον δεύτερο που υποστηρίζει την έρευνα γύρω από τις κοινωνικές προκλήσεις και τις τεχνολογικές ή βιομηχανικές ικανότητες και τον τρίτο που στοχεύει να κάνει την Ευρώπη πρωτοπόρο στην καινοτομία.

Περιβάλλον και δράση για το κλίμα – LIFE

Πρόκειται για ένα Χρηματοδοτικό Μέσο για το Περιβάλλον που έχει ως κύριο σκοπό τη χρηματοδότηση και υποβοήθηση της εφαρμογής της Κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας. Το πρόγραμμα αυτό έχει ήδη χορηγήσει 3,4 δις και 4,170 έργα μέσα σε περισσότερο από 22 χρόνια και συνεχίζει να χρηματοδοτεί δράσεις για το περιβάλλον και το κλίμα. Το πρόγραμμα LIFE σκοπό έχει να συμβάλει στη στροφή προς μία οικονομία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη ανθεκτική στη κλιματική αλλαγή προκειμένου να προστατεύσει, να αποκαταστήσει και να βελτιώσει τη ποιότητα του περιβάλλοντος. Το πεδίο περιβάλλον καλύπτει δύο υπο-προγράμματα:

- Φύση και Βιοποικιλότητα το οποίο στοχεύει στη προστασία και αποκατάσταση της φύσης καθώς και στην αναστολή και αναστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας.
- Κυκλική Οικονομία και Ποιότητα Ζωής το οποίο διευκολύνει τη μετάβαση προς μία βιώσιμη, κυκλική, μη τοξική ενεργειακά αποδοτική και ανθεκτική στο κλίμα οικονομία καθώς ενισχύει τη προστασία, την αποκατάσταση και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

Το πεδίο “Δράση για το Κλίμα” καλύπτει δύο υπο-προγράμματα:

- Μετριασμός και προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή το οποίο συμβάλλει στη μετάβαση προς τη κλιματική ουδετερότητα και την ανθεκτικότητα στη κλιματική αλλαγή στοχεύοντας στην αειφόρο ανάπτυξη.
- Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας το οποίο θα υποστηρίξει την υλοποίηση ευρωπαϊκών πολιτικών βιώσιμης ενέργειας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

ΕΣΠΑ 2021-2027

Το νέο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 (ΕΣΠΑ 2021-2027) εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021, και διασφαλίζει συνολικούς πόρους ύψους 26,2 δισεκατομμυρίων ευρώ για την Ελλάδα για τα επόμενα επτά χρόνια. Από αυτά, 20,9 δισ. ευρώ προέρχονται από την Ενωσιακή Στήριξη, ενώ τα υπόλοιπα 5,3 δισ. ευρώ προέρχονται από την Εθνική Συνεισφορά. Η Ελλάδα ήταν το πρώτο κράτος-μέλος της ΕΕ που υπέβαλε και της εγκρίθηκε το σύμφωνο για τη νέα προγραμματική περίοδο. Η νέα αυτή προγραμματική περίοδος, που στηρίζεται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της κοινωνικής συνοχής και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω διαρθρωτικών επενδύσεων. Το σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης του ΕΣΠΑ έχει σχεδιαστεί με έμφαση στη διαφάνεια, την αποδοτικότητα και τη μέγιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Οι προτεραιότητες του προγράμματος περιλαμβάνουν την ενίσχυση της οικονομίας, των υποδομών, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής προστασίας, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν τις διαρθρωτικές υστερήσεις της χώρας. Το ΕΣΠΑ 2021-2027 δίνει έμφαση σε μια πιο «έξυπνη», «πράσινη», «διασυνδεδεμένη», «κοινωνική» Ελλάδα, και στη δίκαιη μετάβαση των περιοχών που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση. Οι διαθέσιμοι πόροι κατανέμονται σε δράσεις όπως η βιώσιμη ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή, με στόχο να βοηθήσουν την Ελλάδα να ανακάμψει από την πανδημία και να εισέλθει σε έναν νέο κύκλο ευημερίας. Προβλέπεται ότι τα έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας που θα υλοποιηθούν θα αποφέρουν πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 αποτελείται από 22 Προγράμματα, από τα οποία 9 είναι Τομεακά και 13 Περιφερειακά:

- Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα
- Τα Περιφερειακά Προγράμματα, ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.
- Επιπλέον, στο πλαίσιο της περιόδου 2021-2027 υλοποιούνται 5 Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας.

Η εξειδίκευση των προγραμμάτων αποτελεί ένα ουσιαστικό εργαλείο για την εφαρμογή του ΕΣΠΑ, επιτρέποντας την ακριβή περιγραφή κάθε δράσης και παρέχοντας τα αναγκαία δεδομένα για την προκήρυξη προσκλήσεων και την ένταξη των έργων. Αυτή περιλαμβάνει την περιγραφή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

του φυσικού αντικειμένου, τους πιθανούς δικαιούχους, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, τους σχετικούς δείκτες και τον προϋπολογισμό. Η Διαχειριστική Αρχή, σε συνεργασία με φορείς όπως η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, διασφαλίζει την αποτελεσματική διαχείριση των τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων. Το χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων προσκλήσεων επικαιροποιείται τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως και δημοσιεύεται στους αρμόδιους ιστότοπους.

Η διαδικασία ένταξης των έργων στα προγράμματα του ΕΣΠΑ πραγματοποιείται κατόπιν αξιολόγησης από τη Διαχειριστική Αρχή. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες επιλογής των έργων είναι διαφανή, διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων, την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και συμμορφώνονται με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Διαχειριστική Αρχή έχει την ευθύνη να εξασφαλίσει ότι τα επιλεγμένα έργα θα μεγιστοποιήσουν τη συνεισφορά της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης στους στόχους του προγράμματος.

Σημαντική είναι η απλοποίηση του συστήματος διαχείρισης για την ένταξη των έργων. Για παράδειγμα, δεν απαιτείται χρηματοοικονομική ανάλυση για τα έργα που παράγουν έσοδα ούτε αξιολόγηση της επάρκειας των δικαιούχων σε διοικητικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Ωστόσο, η Διαχειριστική Αρχή επαληθεύει ότι οι δικαιούχοι διαθέτουν τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους για να καλύψουν τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης των επενδύσεων σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλιστεί η οικονομική βιωσιμότητα των έργων.

Όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών, το νέο ΕΣΠΑ ορίζει σαφώς ποιες δαπάνες είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μη επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν τους τόκους χρέους και την αγορά γης πέραν συγκεκριμένων ποσοστών. Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως η διατήρηση του περιβάλλοντος ή η αποκατάσταση πρώην βιομηχανικών περιοχών, μπορεί να υπάρξουν εξαιρέσεις στους περιορισμούς αυτούς. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ περιλαμβάνει μηχανισμούς τεχνικής βοήθειας για τους δικαιούχους, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων διαχείρισης και εφαρμογής των προγραμμάτων.

Το ΕΣΠΑ 2021-2027 χρηματοδοτείται μέσω τομεακών, περιφερειακών και διασυνοριακών προγραμμάτων, με έμφαση στη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Τα τομεακά προγράμματα καλύπτουν πεδία όπως η ανταγωνιστικότητα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η κλιματική αλλαγή, οι μεταφορές και η κοινωνική συνοχή. Τα περιφερειακά προγράμματα αφορούν όλες τις ελληνικές περιφέρειες, ενώ τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Συνεργασίας, γνωστά ως Interreg, προωθούν τη διασυνοριακή συνεργασία με γειτονικές χώρες, ενισχύοντας την ευρωπαϊκή συνοχή.

ΠΕΠ Πελοποννήσου

Ο στρατηγικός στόχος της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 είναι: **«Αειφόρος ενδογενής και εξωστρεφής ανάπτυξη, με βάση την καινοτομία και τη διασφάλιση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής».**

Οι στρατηγικοί στόχοι της Περιφέρειας:

1. Μετασχηματισμός της οικονομίας της Περιφέρειας, μέσω της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και του παραγωγικού δυναμικού.
2. Αποτελεσματική διαχείριση του περιβάλλοντος και των πόρων της Περιφέρειας
3. Βελτίωση της περιφερειακής συνδεσιμότητας και ενίσχυση της κινητικότητας
4. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τόνωση της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας
5. Ενίσχυση της χωρικής συνοχής και τόνωση της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας

Οι ειδικοί στόχοι του ΠΕΠ Πελοποννήσου, ανά Προτεραιότητα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα

Προτεραιότητες	Ειδικός Στόχος
1. Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού, καθώς και της περιφερειακής ψηφιακής διασυνδεσιμότητας	• RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών (ΕΤΠΑ) • RSO1.2. Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές (ΕΤΠΑ) • RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

2.Αειφορική ανάπτυξη και βιώσιμη διαχείριση των πόρων της Περιφέρειας	• RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΕΤΠΑ) • RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα (ΕΤΠΑ) • RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού (ΕΤΠΑ) • RSO2.6. Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία (ΕΤΠΑ) • RSO2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης (ΕΤΠΑ)
3.Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας	• RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα (ΕΤΠΑ)
4. Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής - Ανάπτυξη και βελτίωση κοινωνικών υποδομών της Περιφέρειας	• RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΤΠΑ) • RSO4.3. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες (ΕΤΠΑ) • RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας (ΕΤΠΑ) • RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία (ΕΤΠΑ)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

5. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική Ένταξη, Αντιμετώπιση της Φτώχειας και ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας	• ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, • συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας· (ΕΚΤ+) • ESO4.3. Προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην αγορά εργασίας, ισότιμων συνθηκών εργασίας και καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων ατόμων (ΕΚΤ+) • ESO4.4. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία (ΕΚΤ+) • ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες (ΕΚΤ+) • ESO4.8. Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων (ΕΚΤ+) • ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών (ΕΚΤ+) • ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά (ΕΚΤ+) • ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας,
--	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

	συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες: βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης. (ΕΚΤ+) • ESO4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών (ΕΚΤ+)
6. Ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών της Περιφέρειας	• RSO5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές (ΕΤΠΑ) • RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών (ΕΤΠΑ)

Πίνακας 15: Ειδικοί στόχοι του ΠΕΠ Πελοποννήσου.

Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα του Πράσινου Ταμείου: ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ & ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ

Σκοπός του Προγράμματος είναι η χρηματοδότηση δράσεων περιβαλλοντικού ισοζυγίου των Δήμων για την περιβαλλοντική και πολεοδομική αποκατάσταση και εξισορρόπηση της επιβάρυνσης που προκαλείται από τη διατήρηση αυθαίρετων κατασκευών και αλλαγών χρήσης. Η Πρόσκληση του προγράμματος είναι διαθέσιμη στον [σύνδεσμο](#) και η 30-12-2024 ορίζεται ως νέα καταληκτική ημερομηνία.

Σύμφωνα με τον Άξονα Προτεραιότητας 2 (Α.Π.2) «ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ & ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ» του Χρηματοδοτικού Προγράμματος: «ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ» ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2023 – 2024, το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ» ενισχύει έργα, που στοχεύουν:

- στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των πόλεων
- στην επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών στόχων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- στη χρηματοδότηση δράσεων περιβαλλοντικού ισοζυγίου, οι οποίες επιλέγονται από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 77 του Ν. 4495/2017 «Έλεγχος και προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (όπως ισχύει).

Χρηματοδοτούμενες δράσεις :

- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπλασης σε περιβαλλοντικά και πολεοδομικά υποβαθμισμένες ή κορεσμένες περιοχές, και σε περιοχές που χρήζουν ειδικής προστασίας. - Διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων για την εξασφάλιση μέγιστης περιβαλλοντικής και αισθητικής ποιότητας και χρηστικότητας από τους πολίτες.
- Κατεδάφιση αυθαίρετων ή και επικίνδυνων κτισμάτων.
- Αποκατάσταση, ανακαίνιση, αισθητική αναβάθμιση και διαμόρφωση κτιρίων που ανήκουν στην ιδιοκτησία των Ο.Τ.Α. και φορέων Ν.Π.Δ.Δ. και ΔΕΚΟ.
- Καθαρισμό και οριοθέτηση ρεμάτων, καθώς και την εκτέλεση έργων αποκατάστασης και ανάδειξής τους.
- Αποκομιδή και ασφαλή διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων και μπαζών με έμφαση σε περιβαλλοντικά και πολεοδομικά ευαίσθητες περιοχές.
- Ολοκλήρωση ή αναθεώρηση του χωρικού σχεδιασμού, καθώς και την εκπόνηση μελετών περιβαλλοντικής και πολεοδομικής διαχείρισης
- Χρηματοδότηση για την απόκτηση μέσω απαλλοτρίωσης ακινήτων, τα οποία δεν ανήκουν στο Δημόσιο ή τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα και τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως Κοινόχρηστοι Χώροι Χρηματοδότηση για την προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, περιλαμβανομένων των οικοτόπων και των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου υφίστανται πιέσεις αστικοποίησης ή/και πλήττονται από φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές.

Χρηματοδότηση Μελετών⁴

Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων χρηματοδοτεί μελέτες για επενδυτικά έργα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με στόχο την επιτάχυνση της ωρίμανσης αυτών

⁴ https://www.tpd.gr/wp-content/uploads/eLoans/12-Xrimatodotisi_Meleton.pdf

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

των έργων. Αυτή η διαδικασία ενισχύει τις τοπικές οικονομίες, είτε άμεσα, μέσω της συνεργασίας με τοπικές επιχειρήσεις, είτε έμμεσα, μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας και παράλληλων οφελών. Επιπλέον, η ταχύτερη εκτέλεση των έργων αυξάνει τις πιθανότητες απορρόφησης κοινοτικών πόρων, ενώ το κόστος της μελέτης μπορεί να ενταχθεί στα προγράμματα επιχορήγησης, βελτιώνοντας τα οικονομικά οφέλη των Ο.Τ.Α.

Η χρηματοδότηση των μελετών αποσκοπεί στη διασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την υλοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α., με έμφαση στη δημιουργία υποδομών που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Σε περιπτώσεις όπου οι Ο.Τ.Α. αδυνατούν να καλύψουν το κόστος των μελετών, υπάρχει κίνδυνος καθυστέρησης στην εκτέλεση των έργων ή και απώλειας ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων. Το Ταμείο μπορεί να καλύψει έως και το 100% του κόστους της μελέτης, υπό την προϋπόθεση ότι η μελέτη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το έργο.

Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Απαλλοτριώσεων⁵

Το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Απαλλοτριώσεων, χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, απευθύνεται σε Δήμους και Περιφέρειες με στόχο τη διευκόλυνσή τους στις διαδικασίες απαλλοτριώσεων. Οι ΟΤΑ υποχρεούνται να απαλλοτριώσουν ακίνητα για να υλοποιήσουν έργα, όπως αναπλάσεις και δημιουργία κοινωνικών υποδομών, αλλά αυτές οι διαδικασίες συχνά καθυστερούν ή αποτυγχάνουν. Το πρόγραμμα καλύπτει όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες για τις απαλλοτριώσεις, αποτρέποντας την απώλεια δικαιωμάτων ή την αναβολή σχεδιαζόμενων επενδύσεων, που μπορεί να επιφέρει αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις.

Το πρόγραμμα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες σε όλα τα στάδια της απαλλοτρίωσης και δυνατότητα χρηματοδότησης, με την προϋπόθεση ότι η επένδυση θα ολοκληρωθεί εντός τριών ετών. Προσφέρει ευνοϊκούς όρους, όπως χρηματοδότηση έως το 100% της επένδυσης, επιλογή ευέλικτων επιτοκίων, και διαδικασίες με γρήγορη έγκριση, καθώς και μεγάλο χρονικό διάστημα αποπληρωμής έως 25 έτη.

⁵ https://www.tpd.gr/wp-content/uploads/eLoans/09-Fylladio_Apallotrioseis.pdf

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ισοσκέλιση Προϋπολογισμού⁶

Το πρόγραμμα Ισοσκέλισης Προϋπολογισμού, χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, απευθύνεται σε Δήμους και Περιφέρειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξισορρόπηση των προϋπολογισμών τους. Ο κύριος στόχος είναι η αντιμετώπιση της αδυναμίας ισοσκέλισης και η εξασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας των ΟΤΑ, εξορθολογίζοντας τις λειτουργίες τους και επιτυγχάνοντας αξιόπιστη διαχείριση του χρέους τους. Αυτό το πρόγραμμα εξασφαλίζει τη συνέχιση της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και τη βιώσιμη οικονομική λειτουργία.

Το πρόγραμμα παρέχει χρηματοδότηση για την κάλυψη χρεών, με όρους που καθορίζονται έπειτα από αξιολόγηση της σκοπιμότητας και της βιωσιμότητας του δανείου, καθώς και της πιστοληπτικής ικανότητας του ΟΤΑ. Οι όροι δανεισμού και εξυπηρέτησης ορίζονται μετά από ειδική αξιολόγηση, με την εξυπηρέτηση του νέου δανείου να ξεκινά από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους της συνολομολογίας του δανείου.

ΗΛΕΚΤΡΑ: Πρόγραμμα Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Κτιρίων ⁷

Το πρόγραμμα «ΗΛΕΚΤΡΑ», χρηματοδοτούμενο από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, απευθύνεται σε λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης για την περίοδο 2019-2025. Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η επίτευξη του εθνικού στόχου ενεργειακής απόδοσης και η ετήσια ενεργειακή ανακαίνιση του 3% της θερμικής ζώνης των κτιρίων της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. Παράλληλα, προωθείται ο υποδειγματικός ρόλος του δημοσίου στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, υποστηρίζοντας παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης.

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος, με παρεμβάσεις στο κέλυφος των κτιρίων και στα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα. Οι δράσεις περιλαμβάνουν επίσης στατική ενίσχυση, όπου απαιτείται, και επιδιώκουν τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 500.000.000 ευρώ, ενώ το πρόγραμμα καλύπτει όλη την Ελλάδα και υποστηρίζεται από επενδυτικά δάνεια μέσω του ΤΠΔ, με τη διαχείριση να ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

⁶ https://www.tpd.gr/wp-content/uploads/eLoans/11-Fylladio_Isoskelisi.pdf

⁷ <https://hlektra.gov.gr/home>

Αντικατάσταση Εξοπλισμού Καθαριότητας⁸

Το πρόγραμμα χρηματοδότησης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων αφορά την αντικατάσταση του εξοπλισμού καθαριότητας των Δήμων με στόχο την ανανέωση και εκσυγχρονισμό των υποδομών για τη δημιουργία πιο καθαρών και περιβαλλοντικά φιλικών πόλεων. Οι επιχορηγούμενες δράσεις περιλαμβάνουν την αγορά νέων απορριμματοφόρων με αντιρρυπαντική τεχνολογία, υπόγειων κάδων απορριμμάτων για καλύτερη αποθήκευση και αισθητική βελτίωση, καθώς και νέου εξοπλισμού όπως σαρώθρα και φορτωτές. Αυτές οι ενέργειες αποσκοπούν στη μείωση της κατανάλωσης καυσίμων έως 50% και στη μείωση του κόστους συντήρησης.

Το πρόγραμμα προσφέρει γρήγορες διαδικασίες έγκρισης, με επιλεξιμότητα για δάνεια με διάρκεια αποπληρωμής έως 10 χρόνια και την επιλογή μεταξύ σταθερού, κυμαινόμενου ή μικτού επιτοκίου. Η χρηματοδότηση καλύπτει μέχρι και το 100% της επένδυσης, προσφέροντας ευέλικτους όρους που ενισχύουν τη βελτίωση της καθαριότητας και την αποδοτικότητα των Δήμων.

Αναβάθμιση Δημοτικού Οδοφωτισμού⁹

Το πρόγραμμα χρηματοδότησης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων έχει διάρκεια έως δέκα χρόνια και προσφέρει χαμηλότοκα δάνεια για την αναβάθμιση του δικτύου οδοφωτισμού των ΟΤΑ. Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης μέσω της αντικατάστασης παλαιών φωτιστικών σωμάτων και λαμπτήρων με σύγχρονα, γεγονός που αναμένεται να μειώσει σημαντικά τις δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης και να αποφέρει οικονομικό όφελος στους ΟΤΑ. Η χρηματοδότηση προέρχεται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και κατά 25% από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Οι χρηματοδοτούμενες δράσεις περιλαμβάνουν την προμήθεια και εγκατάσταση σύγχρονων φωτιστικών σωμάτων, λαμπτήρων, βραχιόνων και εξοπλισμού αντικεραυνικής προστασίας. Επίσης, καλύπτεται η αποξήλωση και αποκομιδή των παλιών φωτιστικών σωμάτων και βραχιόνων. Ο προϋπολογισμός καθορίζεται από τον κάθε ΟΤΑ, και το πρόγραμμα συνδυάζει γρήγορες διαδικασίες έγκρισης με ευέλικτους όρους χρηματοδότησης, συνεργαζόμενο με το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.).

⁸ https://www.tpd.gr/wp-content/uploads/eLoans/08-Fylladio_Antikatastasi_Eksoplismou_Kathariotitas.pdf

⁹ https://www.tpd.gr/wp-content/uploads/eLoans/06-Fylladio_Odofotismou.pdf

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας¹⁰

Το πρόγραμμα χρηματοδότησης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αποσκοπεί στην ίδρυση και λειτουργία έως δύο νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας σε κάθε Δήμο. Τα νέα τμήματα μπορούν είτε να ενταχθούν σε ήδη λειτουργούντες σταθμούς, εφόσον υπάρχουν κατάλληλοι διαθέσιμοι χώροι, είτε να αποτελέσουν τμήματα νέων σταθμών που θα ιδρύσει ο Δήμος.

Η χρηματοδότηση καλύπτει την ανακαίνιση, επισκευή και διαμόρφωση κτιριακών χώρων, το κόστος προμήθειας εξοπλισμού, και πιθανές δαπάνες προπαρασκευαστικών μελετών και υπηρεσιών. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται έως 50.000 ευρώ για ένα τμήμα ή έως 75.000 ευρώ για δύο τμήματα, είτε βρεφικής είτε νηπιακής φροντίδας. Οι εργασίες πρέπει να τηρούν τις προδιαγραφές του π.δ. 99/2017 για την ασφάλεια και την καταλληλότητα των χώρων.

4.2 Το όραμα και οι κατευθυντήριες αρχές του Δήμου Γορτυνίας

4.2.1 Το όραμα

Ο Δήμος Γορτυνίας επιδιώκει να αποτελέσει πρότυπο ανάπτυξης, συνδυάζοντας την παράδοση με την καινοτομία, την ποιότητα ζωής με την αειφορία και την τοπική ταυτότητα με τη διεθνή εξωστρέφεια. Με σεβασμό στην ιστορία και την πολιτιστική του κληρονομιά, προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη χρήση σύγχρονων εργαλείων, χτίζοντας ένα μέλλον με προοπτική για όλους.

4.2.2 Κατευθυντήριες Αρχές – Προτεραιότητες 2024-2028

Οι κατευθυντήριες Αρχές που διαμορφώνουν τη στρατηγική και την κατεύθυνση δράσεων του Δήμου Γορτυνίας εστιάζουν:

- **Στην παιδεία**, ως θεμέλιο για την προαγωγή της γνώσης και την ενίσχυση του μέλλοντος της κοινωνίας.

¹⁰ https://www.wapp.eetaa.gr/index.php?tag=paidikoi_neoi

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

- **Στον πολιτισμό και τον αθλητισμό**, για την προώθηση της δημιουργικότητας, της συνεργασίας και της κοινωνικής συμμετοχής.
- **Στη νέα γενιά**, ενδυναμώνοντας τον ρόλο της ως φορέα ανανέωσης και προόδου.
- **Στην προστασία του περιβάλλοντος**, προάγοντας δράσεις βιωσιμότητας και υπεύθυνης διαχείρισης των φυσικών πόρων.
- **Στην καθαριότητα και την ανακύκλωση**, μέσω της ενίσχυσης της οικολογικής συνείδησης και της συνεργασίας δήμου-πολιτών.
- **Στην οικονομική ανάπτυξη**, με έμφαση στην εξεύρεση χρηματοδοτικών εργαλείων και την ενίσχυση των τοπικών πόρων.
- **Στην κοινωνική αλληλεγγύη**, διασφαλίζοντας τη στήριξη των πολιτών που βρίσκονται σε ανάγκη.
- **Στη βελτίωση της καθημερινότητας**, μέσω ευέλικτων διαδικασιών και γρήγορης ανταπόκρισης στα αιτήματα των πολιτών.
- **Στη διαφάνεια και τη λογοδοσία**, για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης μεταξύ δημοτικής αρχής και κατοίκων.
- **Στην ίση αντιμετώπιση όλων των πολιτών**, ανεξαρτήτως κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης.
- **Στη βιώσιμη ανάπτυξη**, συνδυάζοντας την οικονομική πρόοδο με την κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα.
- **Στη δίκαιη ενίσχυση όλων των κοινοτήτων**, ώστε κάθε περιοχή του Δήμου να απολαμβάνει ίσες ευκαιρίες.
- **Στη συνεργασία με φορείς και οργανισμούς**, αξιοποιώντας τη γνώση και τους πόρους τους για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- **Στη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση** αξιοποιώντας τους πόρους για την απολιγνιτοποίηση και την ενεργειακή μετάβαση του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

4.3 Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου Γορτυνίας

Ο δήμος Γορτυνίας δεσμεύεται να εστιάσει και να υλοποιήσει σχετικές ενέργειες που θα κατευθύνονται σε συμφωνία με τις παρακάτω στρατηγικές επιλογές, ζωτικής σημασίας για την ευημερία της περιοχής. Η δημοτική αρχή σε επικοινωνία με τους πολίτες θέτει τους άξονες και δεσμεύεται ότι για την επόμενη θητεία οι προτεραιότητες θα είναι:

Κατευθυντήριες Επιλογές – Προτεραιότητες 2024-2028

Ενέργειες και Υποδομές για τη Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής: Τοποθετώντας στο επίκεντρο τις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων, θα συνεχίσουμε να επενδύουμε σε υποδομές που αναβαθμίζουν την καθημερινότητα, ενώ παράλληλα θα ενισχύουμε το τουριστικό προϊόν της περιοχής. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν την ανάπτυξη πράσινων χώρων, σύγχρονων εγκαταστάσεων αναψυχής, και υποδομών υγείας και παιδείας.

Χωροταξικός Σχεδιασμός και Οργάνωση Χρήσεων Γης: Θα επικαιροποιήσουμε τον χωροταξικό σχεδιασμό, με έμφαση στην ορθολογική χρήση γης και την ισορροπημένη ανάπτυξη δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες ανάγκες του πληθυσμού και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Στόχος μας είναι η δημιουργία ενός βιώσιμου και αρμονικά αναπτυσσόμενου περιβάλλοντος.

Ολοκλήρωση Βασικών Υποδομών: Η αναβάθμιση και η ολοκλήρωση των υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης, οδικού δικτύου και διαχείρισης απορριμμάτων θα είναι κεντρικές προτεραιότητες. Σκοπός μας είναι να εξασφαλίσουμε την εύκολη πρόσβαση και την καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους τους κατοίκους, καθώς και την προσέλκυση επενδύσεων.

Βελτίωση Οδικών Αξόνων: Σχεδιάζουμε την εκτεταμένη ανακαίνιση και συντήρηση του οδικού δικτύου, με έμφαση στους κύριους και δευτερεύοντες οδικούς άξονες. Αυτές οι βελτιώσεις θα ενισχύσουν την ασφάλεια των μετακινήσεων, την πρόσβαση στις τοπικές κοινότητες και θα στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη.

Υποστήριξη Τοπικής Οικονομίας και Ενίσχυση Απασχόλησης: Στόχος μας είναι η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας μέσω της υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και της ενίσχυσης των θέσεων εργασίας, με έμφαση στις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στήριξη της Επιχειρηματικότητας: Στόχος μας είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε όλες τις μορφές της, με παροχή κινήτρων και στήριξη για την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η τεχνολογία, ο τουρισμός και η αγροτική παραγωγή.

Αναβάθμιση Εκπαίδευσης και Νέων Τεχνολογιών: Θα εστιάσουμε στην αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού, ιδιαίτερα στους μικρούς οικισμούς, προωθώντας την εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την ανταπόκριση στις προκλήσεις του μέλλοντος.

Ενίσχυση Απασχόλησης Ειδικών Ομάδων: Θα υιοθετήσουμε στρατηγικές για την ενίσχυση της απασχόλησης ειδικών ομάδων πληθυσμού, όπως οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με αναπηρία, και οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, με στόχο την κοινωνική ένταξη και τη μείωση της ανεργίας.

Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση: Αφορά την ομαλή μετάβαση περιοχών που εξαρτώνται από δραστηριότητες υψηλής περιβαλλοντικής επιβάρυνσης (όπως η λιγνιτική παραγωγή ή ενεργοβόρα βιομηχανία) σε ένα νέο, βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης, με έμφαση στην κοινωνική συνοχή, την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης. Η Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση για τον Δήμο Γορτυνίας αποτελεί ευκαιρία επανεκκίνησης της τοπικής οικονομίας με γνώμονα την πράσινη ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και τη δημογραφική αναζωογόνηση. Με στοχευμένες επενδύσεις και ενίσχυση των τοπικών πόρων, η Γορτυνία μπορεί να μετατραπεί σε πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης για την ορεινή και ηπειρωτική Ελλάδα.

Γενικοί Στόχοι και Αξίες

Εσωτερική Οργάνωση και Λειτουργία Υπηρεσιών: Θα ενισχύσουμε την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου, εφαρμόζοντας αρχές χρηστής οικονομικής διαχείρισης και αξιοποιώντας το ανθρώπινο δυναμικό για την υποστήριξη της κοινωνικής πολιτικής και της αναπτυξιακής πορείας του Δήμου.

Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας: Η αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας θα γίνει με βάση τις αρχές της βιωσιμότητας και της διαφάνειας, με στόχο τη μέγιστη απόδοση και τη δημιουργία νέων πηγών εσόδων για τον Δήμο.

Θεμελιώδεις Αρχές Διακυβέρνησης: Η διακυβέρνηση του Δήμου θα στηριχθεί στις θεμελιώδεις αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης, και της καλής πίστης, διασφαλίζοντας την αξιοπιστία και την ακεραιότητα στις διοικητικές διαδικασίες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Αξίες του Δήμου: Οι αξίες που θα καθοδηγήσουν τη λειτουργία του Δήμου περιλαμβάνουν τη διαρκή ανταπόκριση στις ανάγκες των πολιτών, τη διασφάλιση της ισότιμης εξυπηρέτησης, τη διαφάνεια στη διαχείριση των οικονομικών και της περιουσίας, την προστασία του τοπικού χαρακτήρα και την προώθηση της εξωστρέφειας μέσα από στοχευμένες δράσεις προβολής και ανάδειξης.

4.4 Άξονες προτεραιότητας, Μέτρα και Στόχοι του Στρατηγικού Προγράμματος

4.4.1 Άξονας 1^{ος} «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»

ΜΕΤΡΟ 1.1 : Προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος

Στόχος 1.1.1 : Προστασία Περιβάλλοντος, Αναβάθμιση – Ανάδειξη – Προστασία Χώρων Πρασίνου - Ανάδειξη και Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών και Περιοχών Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

Στόχος 1.1.2 : Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της αντίδρασης του Δήμου στον τομέα της πολιτικής προστασίας

Στόχος 1.1.3 : Αντιπλημμυρική Προστασία - Προστασία Ακτών

Στόχος 1.1.4 : Προστασία των ρεμάτων - Ανάπλαση και προστασία παραρεμάτων περιοχών

Στόχος 1.1.5 : Λειτουργία εγκαταστάσεων ύδρευσης -Εξασφάλιση ύδατος για πόση - Εξοικονόμηση υδάτινων πόρων – Βελτίωση και Συντήρηση Αρδευτικών δικτύων

Στόχος 1.1.6 : Βελτίωση της προστασίας των αδέσποτων ζώων και δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς

ΜΕΤΡΟ 1.2 : Βελτίωση και ανάδειξη του οικιστικού περιβάλλοντος

Στόχος 1.2.1 : Ολοκλήρωση πολεοδομικού σχεδιασμού - Κήρυξη οικισμών ως παραδοσιακών

Στόχος 1.2.2 : Ανάπτυξη και βελτίωση κοινόχρηστων χώρων – Αναπλάσεις

Στόχος 1.2.3 : Δημιουργία, συντήρηση και αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων

Στόχος 1.2.4 : Βελτίωση προσβασιμότητας κτιρίων, δρόμων και κοινόχρηστων χώρων

ΜΕΤΡΟ 1.3 : Βελτίωση υποδομών, βασικών δικτύων, οργάνωση μεταφορών, κυκλοφορίας, στάθμευσης και συγκοινωνιών

Στόχος 1.3.1 : Κατασκευή, συντήρηση, επισκευή λιμενικών υποδομών - Παροχή λιμενικών υπηρεσιών - Προστασία θαλασσών

Στόχος 1.3.2 : Ανάπτυξη, βελτίωση, ολοκλήρωση και συντήρηση δικτύου ύδρευσης - αποχέτευσης - ομβρίων και εγκαταστάσεων αυτών

Στόχος 1.3.3 : Ανάπτυξη, βελτίωση, ολοκλήρωση και συντήρηση οδικού δικτύου

Στόχος 1.3.4 : Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών - Βελτίωση της Ασφάλειας του Οδικού Δικτύου - Κυκλοφοριακές παρεμβάσεις - Αναδιοργάνωση δημόσιας συγκοινωνίας και στάθμευσης

Στόχος 1.3.5 Λειτουργία Δημοτικής Συγκοινωνίας

Στόχος 1.3.6 : Εκσυγχρονισμός και επέκταση δημοτικού φωτισμού

Στόχος 1.3.7 : Ανάπτυξη υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

ΜΕΤΡΟ 1.4: Οργάνωση διαχείρισης στερεών αποβλήτων, ανακύκλωση, βελτίωση της καθαριότητας

Στόχος 1.4.1 : Βελτίωση υποδομών διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Στόχος 1.4.2 : Βελτίωση αποδοτικότητας στον τομέα της Καθαριότητας της Πόλης, των Κοινόχρηστων Χώρων και των Οικισμών.

Στόχος 1.4.3 : Προώθηση ανακύκλωσης

Στόχος 1.4.4 : Ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα διαχείρισης απορριμμάτων

4.4.2 Άξονας 2ος «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»

ΜΕΤΡΟ 2.1: Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας - Ενίσχυση της τοπικής κοινωνικής ανάπτυξης και συνοχής

Στόχος 2.1.1: Ανάπτυξη δομών και υποδομών υγείας και προληπτικής ιατρικής

Στόχος 2.1.2: Βελτίωση του επιπέδου και βαθμού παροχής υπηρεσιών προνοιακού χαρακτήρα - υπηρεσιών σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στόχος 2.1.3: Ανάπτυξη δομών και υποδομών για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Στόχος 2.1.4: Προώθηση δράσεων αντιμετώπισης της Φτώχειας και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης για ευπαθείς ομάδες πληθυσμού

ΜΕΤΡΟ 2.2: Βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης και στήριξη των παιδιών και της νεολαίας

Στόχος 2.2.1: Κατασκευή, συντήρηση, επισκευή και υποστήριξη λειτουργίας Σχολικών Μονάδων - Μονάδων Φροντίδας, Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης

Στόχος 2.2.2: Προώθηση δημιουργικής απασχόλησης

Στόχος 2.2.3: Ενίσχυση των δράσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης των πολιτών - Ενίσχυση της δια βίου μάθησης

Στόχος 2.2.4 : Υποστήριξη πρωτοβουλιών για τα παιδιά και την Νεολαία

ΜΕΤΡΟ 2.3: Προβολή του ιστορικού χαρακτήρα της περιοχής - Ανάδειξη και διάδοση της πολιτιστικής παραγωγής - Καλλιέργεια και ανάπτυξη δεξιοτήτων

Στόχος 2.3.1 : Προβολή ιστορίας του τόπου, των αρχαιολογικών χώρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Στόχος 2.3.2 : Δημιουργία, συντήρηση και αναβάθμιση πολιτιστικών υποδομών

Στόχος 2.3.3 : Αναβάθμιση πολιτιστικών προγραμμάτων και θεσμών

Στόχος 2.3.4 : Υποστήριξη πολιτιστικών φορέων και ομάδων

Στόχος 2.3.5 : Στήριξη άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και δράσης

ΜΕΤΡΟ 2.4 : Ενίσχυση του ερασιτεχνικού και του μαζικού λαϊκού αθλητισμού

Στόχος 2.4.1 : Δημιουργία, συντήρηση και αναβάθμιση αθλητικών υποδομών

Στόχος 2.4.2 : Αναβάθμιση αθλητικών προγραμμάτων και θεσμών

Στόχος 2.4.3 : Υποστήριξη αθλητικών φορέων και ομάδων

ΜΕΤΡΟ 2.5 : Προώθηση και ενσωμάτωση της ισότητας – Ενδυνάμωση της Κοινωνίας των Πολιτών και ενθάρρυνση του εθελοντισμού

Στόχος 2.5.1 : Προώθηση δράσεων για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων και της ισότητας ευκαιριών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στόχος 2.5.2 : Προώθηση συνεργασιών με την κοινωνία των πολιτών

Στόχος 2.5.3 : Ενεργοποίηση και προώθηση εθελοντισμού

4.4.3 Άξονας 3ος «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

ΜΕΤΡΟ 3.1 : Προώθηση δράσεων ανάπτυξης, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο - Στήριξη του Τουρισμού και Ενίσχυση του Τουριστικού Προϊόντος

Στόχος 3.1.1 : Δομές και Δράσεις Στήριξης της Επιχειρηματικότητας, Προβολής και Προώθησης Τοπικών Προϊόντων

ΜΕΤΡΟ 3.2 : Προώθηση της Απασχόλησης – Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Στόχος 3.2.1 : Ενίσχυση πρωτοβουλιών και υλοποίηση δράσεων για την αντιμετώπιση της ανεργίας, τη διασύνδεση με τις τοπικές επιχειρήσεις και την πρόσβαση στην κατάρτιση και στην απασχόληση

4.4.4 Άξονας 4ος «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Μέτρο 4 .1 : Βελτίωση της σχέσης του Δήμου με τους πολίτες

Στόχος 4.1.1 : Ανάπτυξη διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών – Διαφάνεια - Βελτίωση της διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών

Μέτρο 4.2 : Συντήρηση / βελτίωση / αναβάθμιση υλικοτεχνικής υποδομής

Στόχος 4.2.1. : Βελτίωση και συντήρηση υφισταμένων κτιριακών εγκαταστάσεων και μέσων καθώς και απόκτηση νέων

Στόχος 4.2.2 : Βελτίωση και ενίσχυση εξοπλισμού όλων των δημοτικών υπηρεσιών

Μέτρο 4.3 : Οργάνωση και λειτουργία του Δήμου

Στόχος 4.3.1 : Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας - Επανασχεδιασμός διοικητικών δομών και διαδικασιών

Στόχος 4.3.2 : Βελτίωση της διαφάνειας και του ελέγχου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

Στόχος 4.3.3: Προώθηση ηλεκτρονικής διακυβέρνησης - Ανάπτυξη υποδομών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Μέτρο 4.4 : Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου

Στόχος 4.4.1: Επιμόρφωση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού

Στόχος 4.4.2: Ανάπτυξη και βελτίωση των συστημάτων διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού

Στόχος 4.4.3 : Εφαρμογή μέτρων υγιεινής και ασφάλειας εργαζομένων

ΜΕΤΡΟ 4.5 : Οικονομική Διαχείριση

Στόχος 4.5.1: Αναβάθμιση των διαδικασιών προγραμματισμού και διαχείρισης των οικονομικών

Στόχος 4.5.2: Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας - Αξιοποίηση πηγών χρηματοδότησης

ΜΕΤΡΟ 4.6 : Ενίσχυση εξωστρέφειας

Στόχος 4.6.1 : Προώθηση συνεργασιών σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό την ενίσχυση της εξωστρέφειας και την ανταλλαγή γνώσεων και πόρων, που θα ωφελήσουν την τοπική κοινωνία και οικονομία.

4.5 Ενδεικτικές Δράσεις και Προσκλήσεις

1. Πρόσκληση 2.1.2 – Ενεργειακές Αναβαθμίσεις Κτηρίων ΟΤΑ (Α/Α ΟΠΣ: 14866, ΑΔΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ: 6ΝΟΠΗ-7ΜΤ)

Η πρόσκληση αφορά τη ριζική ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών και δημόσιων κτηρίων με ελάχιστη απαίτηση την αναβάθμιση στην ενεργειακή κατηγορία Β και τη μείωση των εκπομπών CO₂ τουλάχιστον κατά 30%. Διατίθενται συνολικά 40.000.000 €, εκ των οποίων 12.000.000 € κατανέμονται στην ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης.

Ο Δήμος Γορτυνίας στο πλαίσιο αυτής της πρόσκλησης θα υποβάλει ατομική πρόταση συνολικού προϋπολογισμού 1.700.000€, που αφορά την ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων εντός των διοικητικών του ορίων, αξιοποιώντας τις τεχνικές δυνατότητες της Υπηρεσίας του και επιδιώκοντας την αναβάθμιση βασικών υποδομών του, όπως σχολεία και διοικητικά κτήρια.

2. Πρόσκληση – Αναβάθμιση των Κοινωνικών Δομών των ΟΤΑ Α' Βαθμού (Α/Α Πρόσκλησης ΟΠΣ: 14805, ΑΔΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ: Ψ06ΧΗ-Υ1Π)

Η πρόσκληση αυτή στοχεύει στη βελτίωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών των δήμων μέσω της αναβάθμισης δομών όπως το «Βοήθεια στο Σπίτι», τα Κοινωνικά Παντοπωλεία και τα Κοινωνικά Φαρμακεία.

Σε αυτήν την πρόσκληση, οι τέσσερις Δήμοι της ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης επιλέγουν να κινηθούν συλλογικά, υποβάλλοντας κοινή πρόταση, στοχεύοντας στη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και της εξυπηρέτησης ευάλωτων ομάδων στον ορεινό και αγροτικό χώρο.

Ο Δήμος Γορτυνίας, στο πλαίσιο της κοινής αυτής πρότασης, προβλέπεται να προμηθευτεί οχήματα για τη Δομή «Βοήθεια στο Σπίτι», με στόχο την ανανέωση του στόλου και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Πρόσκληση – «Προγράμματα δια βίου μάθησης για το περιβάλλον, την πράσινη οικονομία, τις ψηφιακές δεξιότητες και την επιχειρηματικότητα» (Α/Α ΟΠΣ: 16966 – ΑΔΑ Πρόσκλησης: ΨΥΦΦΗ-ΒΧΑ)

Η πρόσκληση αφορά την υλοποίηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης για ενήλικες έως 65 ετών που κατοικούν στις περιοχές παρέμβασης της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η Μεγαλόπολη και οι όμοροι δήμοι, όπως η Γορτυνία.

Η προτεινόμενη δράση εντάσσεται στον άξονα «4.8 Εξοικείωση – Ευαισθητοποίηση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού», και ειδικότερα στα:

- Προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε θέματα περιβάλλοντος, πράσινης οικονομίας, επιχειρηματικότητας και ψηφιακών δεξιοτήτων,
- Δράσεις υποστήριξης της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι δημόσιοι φορείς που σχετίζονται με την εκπαίδευση, αλλά μπορούν να συμμετάσχουν και ΟΤΑ που έχουν υπογράψει προγραμματικές συμβάσεις με τους κύριους δικαιούχους.

Ο Δήμος Γορτυνίας, στο πλαίσιο συνεργασίας με τον Δήμο Μεγαλόπολης και πιθανόν άλλους όμορους ΟΤΑ, εξετάζει τη δυνατότητα συμμετοχής είτε ως φορέας υλοποίησης τοπικών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ, 2024 - 2028

τμημάτων δια βίου μάθησης, είτε μέσω υποστήριξης δικαιούχων που θα αναλάβουν την εφαρμογή των προγραμμάτων εντός των ορίων του δήμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Γορτυνίας 2022-2024
- Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)
- Περιφερειακό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α.)
- Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤοΣΔΑ)
- Σύμφωνο των Δημάρχων (EU Covenant of Mayors) / <https://eumayors.ec.europa.eu/el/signatories>
- Ενεργειακή Φτώχεια- Έρευνα του Heinrich-Böll-Stiftung για την Ενεργειακή Φτώχεια στην Ελλάδα
- Κλιματική Αλλαγή- Οι Συνέπειες της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα
- Ελληνική Αρχή Γεωλογικών & Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ) - τ. ΙΓΜΕ
- Χάρτης- Scientific Diagram
- Χάρτης- Modified after
- Χάρτης- MDPI - Minerals.
- Apografi.gov.gr
- <https://gortynia.gov.gr/>
- Υπουργείο Εσωτερικών. (2023). Οδηγίες για την κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού. ΦΕΚ Β' 586/2023.
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Πελοποννήσου. (2024). Πρόσκληση με Α/Α 17065 για την ένταξη έργων στο ΠΕΠ Πελοποννήσου 2021-2027.
- Απόφαση ένταξης της πράξης "Συγκρότηση και λειτουργία Κέντρου Κοινότητας στο Δήμο Γορτυνίας" (ΟΠΣ 6018291).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2021). Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το νέο ΕΣΠΑ 2021–2027.
- Περιφέρεια Πελοποννήσου. (2025). Απόφαση ένταξης της πράξης "Αναμόρφωση Μαυρακείου Σχολής" στο πλαίσιο του ΠΔΑΜ. ΑΔΑ: 6ΤΡΝΗ-ΞΦΟ
- <https://ktelarkadias.gr/%cf%84%ce%bf%cf%80%ce%b9%ce%ba%ce%b1%ce%b4%cf%81%ce%bf%ce%bc%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%ce%b8%ce%b5%cf%81%ce%b9%ce%bd%ce%b1-2024/>